

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת אחרי - קדושים תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק רביעי – במה טומנין דף נא עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 דוא. ואמאי מנעט? ומשני. דאיה לה אוונסין חביריה בארעא. ופרך וכו' יש לו מאי דהו
 2 והתני הומון לפת בו. ואי גרס "מקצת מנולים" מאי פריך? הא לא דמי לספל שיש לו
 3 אוונסין דאומר ר"י. דיש לומר דבנטיעה איבא קרקע קשה. דרובק ביהוה. ומרמז ליה לספל
 4 שיש לו אוונסין. ואין להקשות לפרוש הערך שיש פירך מנה לשפואל. למה דרך משנה
 5 הערך כגו דלא הוה א"ל שמה דמאן אשה

6 כאלעזר בן דאיא. ורמקט מנולין נקט משום
 7 ארתיי ולא משום שבת. ושמואל בר כבנן,
 8 דאיבא למימר. דמשמע ליה דמשום שבת
 9 נקט לה – מדלא תנא בהדיא ונטילין בשבת
 10 אפילו מבוסס – שימ דבוססין אסורין כבנן,
 11 ואפי' מקטן מנולין שריי. **כסדו** ותגלה
 12 מותר לכסותו. רבא לוי' דיהי דמותר לגלותו
 13 בדין ולחזור ולכסותו. כמו שמותר ליטל
 14 הקרה ולהחזירה. והא דתני וסדו ותגלה –
 15 ואפי' מנולין מבער. וכו' איכא חבירי דירשא
 16 לא כסדו מבער יום. וקאמר דמותר לכסותו
 17 מתחשק. אבל אם גיזול בדין מבער יום כד
 18 לכסותו משתחשק – אסור לכסותו משתחשק.
 19 דרמאי לחלה דהטענה:

20 **אילו** היה ר' יוסי קיים היה כופר בו. פי'
 21 רבינו שלמה תמנת שיהיה דבר. ר"י
 22 היה דור מרבי, כדמוכח בפ"ב דהור' דף ר"א
 23 ושם. דאמר ליה רבי ישמעאל ברבי יוסי לר'
 24 תנא בר ביטא. כדברי רבי אמור לך או כדבר
 25 אבא? אמר ליה דברי רבי אמור לך. אמר ליה
 26 וזה שאמרם עליו דארס גדול הוא. שמואל דברי
 27 הלכה דברי התלמוד ר"י רבי פיש. דהאי
 28 מתחלה היה רבי תלמודו של רבי יוסי. אבל
 29 אח"כ נתחכם רבי. כדאמר ר' רוחי' ר' אמר סבר
 30 רבי ויש מנחבא. שכיח גבון גבתי. ומתוך
 31 שמתחילתו. **ביצה** הוא עשה רשב"ג אומר
 32 נטיל את החרדין בר. ונאמר ליה' ולחדר פורתי
 33 לר'ג "ביצה הוא עשה". דרשב"ג פלג אתיק
 34 ליה שרי אלא ליתוסף. אבל לחתוף. כגון
 35 דרשב"ג שרי אף לחתוף. וכו' ליתול ולהחזיר
 36 אותו דבר. דלא היה כל כך תחלת הטענה. והיינו
 37 דקאמר וכו' היה רשב"ג אומר' כלומר: שהיה
 38 מיקל קולא ארתיי בני הטענה:

39 **אבל** פניה ממיחה למיחה מותר. ולי'
 40 להראו ריבידה. דבעי בפסי' ביצה'
 41 (לעיל לת) פניה ממיחה למיחה מותר. והתם
 42 רוצה בתמימות – לכך יש לאסור כשהוא
 43 אבל הבא בעי הטענה – כל כמה שהוא צונן שפי
 44 שפיר דמי. כדאמר לעיל. רבי רוחי' דתמיחה את
 45 הצונן. ואי' רבי לא ידע לעיל בתורת ההלכין
 46 את הצונן. וכו' לא ידע דשמעי ליה מאבא בה
 47 דשרי' וי"ל. דהבא דקא' דומכח מילתא שנתנין
 48 לען. שפיתו ממיחה למיחה. אבל חתון של מים
 49 שנתנין. וכו' היה אסור להטמין. מחטפסת
 50 רבינו יודה (ת"י):

51 **או** טעמן דבר. ונטיל וביסה דבר. שאינו
 52 נטיל. הקשה כבנן: מאי כביסה. ואיחזנה
 53 בדופניה וביצינה. ויטה על צדה כדתנן בפסי' "נטיל" (לסקן קמב): דיהיה בין החבית –
 54 מנביחה בו. ומתוך: דאי אוקמינן וחת בשבת אבל מנביח – עשה סיס לבר האסור.
 55 וקשה דאי חשיב בה כמניח – אם כן במגלה מקצתה היאך נטיל ומחזירי' בין מהו לו לאבן
 56 שעל פי החבית דאסרי' בימינה' א"י לחוטמה על צדה ועוד קשה ליה דהא נתן ר' יוסי'
 57 את חביתו נתן נטפולת' אפי' אצן מגולת מקצתו ועל כן אמר ר"ה דלא חשיב כמניח. כיון
 58 דעדין טיילו בשבת. ובפ' "שם דף (קמג) ג' ע"ג. נתן. בית שמאי אומרים: מבידין מעל בני השלחן עצמות וקליפין. וכו' אומרים: מוסק את שטבלא ומנערה. ולא חשיב ליה' כמניח
 59 והבא מיידי בבסיס כעין כלי חרס' וטעמיה על חקרה. שחוקרה בלעת בתוכה ואי אפשר לגר' חביתו אלא אם כן גיזרו קמט. ור"י מפרש: כגון שמה חקרה בקופה דבר. הניטל,
 60 ולמעלה מן הקורה מילא כל הקופה דבר. שאינו ניטל. שאי אפשר לו להגיע לקרדה אם לא יטעל דבר שאינו ניטל בידים.

1 לא משום כלאים. דאין זו שתיקה: ולא משום מעשר. דניקא מילה לה אנב קרקע.
 2 ור"י הוא בלוקטא מתחלה. ויהא צריך לעשר על הנוסף שמת יתוסף: ונטילין
 3 בשבת. שאחזה במקצת עליה. התמולין. ולא תישי אם העפר נזוח מאליה. והיה
 4 לסליקתה: **אמנוני** לא יכנסו משתחשק. והיישקא טעמא בפ"ב (דף ל"ד). מפני
 5 מה אמרו לא טומנין דברך שאינו מוסף הכל

6 משתחשק – גורדה שקא רתחיה. פספס'
 7 הקיתוין. שי צונן: ונתון לחוף הכר. שלא
 8 יתנו ברום הקומה. ונתון כגון בר ובסת של
 9 לכדין שאינו מהמים: **גמ'** מותר להטמין את
 10 הגזון. מפני החמה שלא יחמו. ולא גורני'
 11 אטו העקנה כד' שחמו: אי מפתג' היה
 12 אמנא הני מילי. כגון מימין צוננין שאין דרוך
 13 להטמין תחת כר ובסת לחמק. שאין
 14 מתממך. הלקך ליבא למגור. אבל
 15 דבר שברפ' לטמין. לחסם כגון האשכל
 16 איקא לא יטמנו מפני החמה: התייר להטמין
 17 את הצונן. מפני החום: וכן. ר' יוסי: מיישא
 18 קמא אונתין. גדול כאביו. היה כמות פולס
 19 לפני רבי. מפני כבוד הגשמיא. ולא היה
 20 מורה לפניו. אפי' שגדול הטמנו. כגון הורה
 21 וכן. גדלו וישאו עליה: אטמין לי צונן. בשבת:
 22 ואיתי' לי לא דאחיס קפילא אבא.הא.
 23 שחמקן תחתם כרבי. ובחולו. ולאשמועין
 24 דאין קרן משום שגול' נכרים: כפרותיהו
 25 כרבותיה: אונתין לא יגלופקא בימות חמה
 26 שהוא מיקל – עומד ומקיל יותר: אין מוספין
 27 את החמין משתחשק: אפילו כגון שאינו
 28 מוסף. כגל' בדאמרו: שקא ימקא ארתיי
 29 צוננא כשהיה תלמידיה. ויתחשקיה. בשבת
 30 אכל אם בא להוסיף ביסיל על ביסיל משתחשק
 31 מוסיה: גלופקא. קרטי. ויש בו הכל יזרם מן
 32 החרדין. ונטול את הגלופקא בימות חמה

33 אם ר'א שקא יקרה תבשילו מממת רוב כסיה.
 34 וכן היה רשב"ג. מיקל קולא ארתיי שהמנה:
 35 לא אסרי. להטמין משתחשק כלא במיחה
 36 שהחמו בו. דהתם הוא דאיבא למגור. שאינו
 37 רתי: אבל קמח הוא מטיחם לפרסם ארתי
 38 וטמנין. וזה לשון התוספתא. והיינו גמי' פיתו
 39 ממיחה ממיחה מותר. והשתא ליבא למגור
 40 שקא רתי. והשתא אסורין קא מיקל ליה
 41 במתכין – ארתיי מרחה להו: בתמיחה: ספן.
 42 הקרדן דברך הניטל. מה שנתן סביביותה הוי
 43 דבר מוכן: וביסה. על פיה נגד דבר המוכן. כגון
 44 כלי: או שספן דברך שאינו ניטל. וביסה דברך
 45 הניטל: ותי' וכו' נטיל ופיתו. ויהי' ודבסי'
 46 ניטל מגלה הקורה ואתוכה
 47 דברך שאינו ניטל. או אפי' טמן דברך הניטל
 48 וביסה דברך שאינו ניטל. אם אין מקצת פיה
 49 מנוגה – לא טיל. דאין לו מנה יתנוהו. ואם
 50 תאמר: יפה סביבותיה. הואיל ודבר הניטל
 51 הוא. וראיתו דברתי(א) ויפה על צדה ויטל
 52 הביסה. פי' היא דהוה נתן לקמן (פרק ג' דף

53 קמב) האבן שעל פי החבית מטה על צדה והוא נופלת. ואם היתה בין החביות –
 54 בסיד ומטה על צדה והיא נופלת. הא אוקמינא התם בשבת. אבל כמניח – נעשה
 55 קמא לדבר האסור. והיבא דמגלה מקצתו – אין זה טלית. שמצדו נופל ונטייל
 56 מאלו

היי
 57 דעדין טיילו בשבת. ובפ' "שם דף (קמג) ג' ע"ג. נתן. בית שמאי אומרים: מבידין מעל בני השלחן עצמות וקליפין. וכו' אומרים: מוסק את שטבלא ומנערה. ולא חשיב ליה' כמניח
 58 והבא מיידי בבסיס כעין כלי חרס' וטעמיה על חקרה. שחוקרה בלעת בתוכה ואי אפשר לגר' חביתו אלא אם כן גיזרו קמט. ור"י מפרש: כגון שמה חקרה בקופה דבר. הניטל,
 59 ולמעלה מן הקורה מילא כל הקופה דבר. שאינו ניטל. שאי אפשר לו להגיע לקרדה אם לא יטעל דבר שאינו ניטל בידים.

1 אינו נטל ומחזיר. נראה להשיב' ארזיני ברשב"ג דאמר בפרק 'נטיל' כל דהבא דאיבא
 2 איסורא והותרא - בהותרא טרחין, באיסורא לא טרחין. אבל לרבנן דפלגי עליה
 3 - שרר במכוסות לגמרי ליתול ביה דבר שאינו ניטל. ובפרק 'נטיל' (למקנא קמנא) מנתי
 4 דיהתהי כל החיות מנגידיה וסידה על עדה - מוקי לה ברשב"ג דרשב"ג שרר
 5 לטילטל את האבן עצמו.

6 א"ן מרסקין על את השלג ולא את הברד.
 7 מכאן יש לזהר שלא ירחיק דיו בשלג
 8 ובדר בשבת. ופעמים משתקשים וש ברד
 9 מעורב בהם - לאן צריך בחוץ, דאי אפשר שלא
 10 יוסק הברד. וכל הוזהר בו תבא עליו ברבה:

הדרן עלך במה מומנין

11 במה בהמה יוצאה. דאדם מוזהר על שביחת
 12 בהמותו. דכתיב 'למען יטח' וגו'. ומיהו
 13 לאו דלא תעשה מלאכה אתה ובהמתך' ליבא
 14 אלא במחזר אחר בהמותו. כדכונן בירוש' ימי
 15 שהשקיע' (למקנא קמנא) וברש גרידס (דף טז) דיק
 16 בוך דרבא ובבל דתי דלעיל דאיבא דוכתא
 17 דהנא ברישא דא דסלקי מניה. ואיבא דוכתא
 18 דתי ברישא דא דפתח בה:

19 חמרא לובא. אמור ריה רלובא דיעו מערים.
 20 דכתיב (בבבס ז) 'פט לובכין דיו
 21 בערותך' ואמרין בירושלמי. גרים הבאים מלוב.
 22 מוז לחמתן להם שלשה הורות: ומיהו עלה
 23 דהדא עלם מעראה. דרווחין ליה לוב: או
 24 דילמא כל טירוחא יתירתא לאו משוי היא.
 25 ואי: תפשת ממונתין דתני לובדוקס
 26 בפומביא. אינ' דסני לה לובדוקס כדאמר
 27 בסמוך. הנא לובדוקס ונגלי יוצאים באפסר.
 28 ותרומיא עריפא מאפסר. דאמר לרבי: תמור
 29 שפסקו רעים כגון זה מורו לצאת בפומביא
 30 בשבת; אלמא משמע דרעין מאפסר. ור"ל דלא
 31 הוי טירוחא יתירתא. ואורחיה נמי תיבי. ולא
 32 חמי משה:

33 קדמיה חמרא דלוי. משמע שממכרין
 34 בירכיס. ובפ' 'אמר להם הממונה'
 35 (יובא גז) נמי אמרין שלשה שדיו מהלכין בריך
 36 - הרב באמצע. גדול מימינו. וקטן משמאלו. וכן
 37 מצינו במלאכי השרת כשאו אלם אברםס. וכו'.
 38 וחקשה ר"ה דפי' 'שלשה שאכלו' (ברכות מז).
 39 מסיק דאין ממכרין אלא בפתח הראוי למנוחה
 40 ותריך רבינו תב. דהתם כשאין הולכים בחבורה
 41 אותה. אלא כל אחד הולך לעצרו עצמו. אבל
 42 שהולכים בחבורה אותה - ממכרים בכל מקום:
 אמר

31 כל טירוחא יתירתא - לא אמרין משאוי הוא.
 32 התנינה. לוי בריה דרב הונא בר חייא, ורבה בר רב הונא בר חייא אמר שמואל: הלכה
 33 להקרא דרבה בר רב הונא. חילש דעתיה דרבה בר רב הונא. אמר: אימא ליה מילתא כי חיכי
 דאותוב

הרי הו' כגבל. דמסויף הבקלא. ואין קומנה בן אפילו מבעור יום: מיחם. של נחשת:
 קדרה. משל חרס. יש שקרים שקטוב בך' אכל לא מיחם על גבי קדרה. ומפרשים
 טעמא. מפני שהקדרה מרבה חמימות ותוספת בקלא למיחם. אכל בתוספתא גריסין:
 ומיחם על גבי קדרה: וקח את פיה כבצק. גידולש מבעיר. כל כהן מניח גומא
 בשבת: ולא שחפשו. שיחא השלשין עין גומא

אינו נטל ומחזיר. רבי יהודה אומר: ענורת של פשתן דקה
 הרי היא כגבל. מניחין מיחם על גבי מיחם וקדרה על
 גבי קדרה, אכל לא קדרה על גבי מיחם ומיחם על גבי
 קדרה. וקח את פיה כבצק, ולא בשביל שיחמו - אלא
 בשביל שיחיו משומרים. וכשם שאין מומנין את החמין -
 כך אין מומנין את הצונן. רבי הירושלמי אמר: הצונן
 ואין מרקוין לא את השלג ולא את הברד בשביל
 שיוזבו ממיחו. אכל נותן הוא לתוך הכוס או לתוך התקערה
 ואינו חושש.

הדרן עלך במה מומנין

34 במה בהמה יוצאה ובהמה אינה יוצאה? ויצא הנמל באפסר,
 35 ונאקה בחטם, ולובדוקס בפומביא, וכוס בשרי, וכל
 36 בעלי השרי יוצאין בשרי ונמשכין בשרי. ומוזין עליהן ומובלין
 37 במקומן. גמ' מאי 'נאקה בחטם'? אמר רבה בר בר חנה:
 38 נאקהיא חיווריא בוקמא דפרולא. 'לובדוקס בפומביא'.
 39 אמר בר הונא: חמרא לובא בפגי דפרולא. לוי שדרו וזו
 40 לבי חזאי למיזין ליה חמרא לובא. צרו שדרו ליה שער,
 41 למימר: דניגרי דחמרא - שער. אמר רב יהודה אמר
 42 שמואל: מיליפין לפני רבי שלו בו מהו? נאקה באפסר לא
 43 תיבעי לה, כיון דלא מניגרא ביה - משאוי הוא. כי תיבעי
 44 לה - נגמל בחטם מאי? כיון דסני ליה באפסר - משאוי
 45 הוא, ואו דילמא טירוחא יתירתא לא אמר' משאוי הוא?
 46 אמר לפניו ר' ישמעאל ברבי יוסי: כך אמר אבא 'ארבע
 47 בהמות יוצאות באפסר: הפסוס והספרד והתגמל והחמור'.
 48 למעטוי מאו, לאו למעטוי גמל בחטם? - לא. למעטוי נאקה
 49 באפסר. במתניתא תנא: לובדוקס ונגמל יוצאין באפסר.
 50 בתנאי: אין היה יוצאה בסוגר, נניחה אומר: יוצאה בסוגר,
 51 ובכל דבר המשחמה. במאי עסקינן? אילמא בחיה גדולה
 52 - מי סני לה סוגר, ואילא בחיה קטנה - מי לא סני לה.
 53 סוגר? אלא לאו - חתול איפא בינייהו. תנא קמא סבר:
 כיון דסני לה במיתא בעלמא - משאוי הוא, ונניחה סבר:
 דאיתוב

משאוי הוא. אבל טירוחא יתירתא כגון חטם לנגמל - לא משאוי הוא: אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל: הלכה
 אי משוי הוא או לא: בפגי'. קלאר' של חבל, כדמחר נמינ' וחתהו בסוגר' - בקולרין (יחזקאל טז): כתיב גידולת. כגון גומא וחתהו: חתול. לא בעי טירוחא
 אפילו כתיב קטנה. שאינו תאב לברוח כל כך: במיתא. חבל סקן. הלכה כהננה. וטירוחא יתירתא לאו משאוי הוא: הלא עתמה דרבה בר רב הונא. שהיה גדול. וכסבור
 עששה מדעת:

כדי שיחמו מומנון של חתחתי: אלא שיהו
 משומרי. שהיו ענינין חמין, ונתנו על גבי
 של זה כדי שיחמו דעמו כשחמר ביה: אין
 מרקוין. כמו מרסקין = משרבין לחמיכות
 דקות. בך = גלצא בלעז: כדי שיוזבו
 מיחי. משום דקא מולדי בשבת. ודמי
 למלאכה, שברא המים האלה: אכל נתן
 לתוך הכוס. של יין בימות החמה כדי לצנן.
 ואינ' ע"פ שינוח מאילו. ואינו חושש:

הדרן עלך במה מומנין

34 במה בהמה יוצאה כו'. לפי שהאדם
 35 מנוחה על שביחת בהמתו בשבת
 36 ומידי דמטקרא ביה בהמה הוי כבשתי
 37 ואורקא, ולא הוי משוי. ומידי דלא מניגרא
 38 ביה - הוי משוי: אפסר. כבישטרא: אנה.
 39 דרומיל: פחטם. מפרש בגמרא: ולובדוקס
 40 בפומביא. מפרש בגמ': בשרי. כמו אצנדה
 41 סכיב צנדה, וטבעת קבוע בה. ומכניסין בו
 42 רצועה או חבל ומשכין בהמה: וכל בעלי
 43 חיים. כגון כלבים (של צידים, וחיית קטנות
 44 שנותנין שר לצוארם ילתי יוצאין ומשכין.
 45 מפרש בגמ': ופזין עליהם במקוין. כמו שדם
 46 כצואר בהמה. אם נטמא: ומבלין במקוין.
 47 כמנין בהמה לפימ להטיל את השיר: גמ'
 48 מאי נאקה? ונאי חטם: חיווריא. שהיא אנה
 49 להשחמה. מפני שבורחיה: בוקמא דפרולא.
 50 מויל' בלעז. נוקב את חוטמו ומכניסין תחובו
 51 דהוא כמין טבעת: חקרא לובא. חמור הבא
 52 מפרדות לוב. כמו 'הבושים והלובים דאקא
 53 דברגי חמיים (ב טו): כפגי דפרולא. פריי
 54 כעין שלטן. פני כמו זה קנה חמור ובית פני
 55 (כ"ב ד טו) - קביציר' ליה ברה ראשה לתיקה:
 56 צרו שדרו ליה שער. צרו מנוחה ושלחו לו
 57 שערים בצרו מנוחה. ולא רצו לקנות לו
 58 חמור. מפני שהוא רחוק מקבל, מתוך חצי
 59 שנה. כדאמר ביהגול' (ביק ד' קיב)
 60 והשארונה עצה לקנות חמור במקומו
 61 ואיבטלו שערם מיהו. ונמנא חמורו טוב
 62 ומשבותי נתי' דחקרא שער. פסיעותיו של
 63 חמור לפי שערם שהוא אוכל: מתליפין.
 64 שאיתוב: נאקה באפסר ונגמל בחטם מהו
 65 משוי הוא או לא: אלא למעטוי גמל בחטם.
 66 והכי קאמר. ארבע בהמות הללו משחמה
 67 באפסר. ואסורות לצאת בחטם: לא למעטוי
 68 נאקה באפסר. דהואיל ולא מניגרא ביה -
 69 דאיתוב

1 **אמר** שמואל הלכה בתנאי. פ"ח דהלכה ברוב דבר לניו בין לניו אסור מדמשני
2 אבי ורבא ורבנא רהו ברוא אליביה היא קדשה בעליה במסורה. ועוד, דקדיל
3 דהלכותא ברב באיסורי. הלכך אומר דרב פורת רבלי נטרותא יתרתא – אסור. כגון פרה
4 באפסור, ובכל נוי בהמה – אסור לנאת. אסור, עגלים וזאوات באפסור דאמסר כספן. ארבא
5 וטוהר טהרה. ויאוורוש בהכי או לנאת

6 בעיניהם. בריסו באפסור – אסור. ומותר שלשים
7 היסין או האפסור בראש חטא בעלמא. ואין בו
8 אסור – טטלוט. וזמנון לטוהר במסורה. ואם
9 המנהג סוס ברשות דריבס יזיר שלא יציא
10 ראש החבלי מתחת יד טפה. ומי שבין ידו לטוס
11 יגידה מן הקרקע טפה. דהכי אמרין לטמן
12 בפרקין. ומותר לברוך בלמי האפסור סביב
13 צואר ההמה ולנאת, ודא עגלי דרב תנא
14 ומלואת של בית רבי יוצאים כרוכב:
15 **אדרבה** תוספתא דרבי יוחנן דאמר בר. ר.
16 תמה לרשיבאי: מה ראייה מיהי
17 מדאמר שמואל מחליפין לפני רבי? ולבארהו
18 משמע דאדא דקאמר ליל ללעטיש נאקא
19 באפסור. דכל זה מדברי שמואל:

20 **קשרה** בעליה במסורה. והא מצוי לשנויא. והא
21 מני – ותינא. והא דאמר. והא דמשמע בריש
22 "הבנים" (ב"ק נ"ה) דמותרת משנה פורחת היא –
23 דמיון דוקא כשהיא **אי** יוציא כרוכב. פי' קבוצה:
24 דמיון לניו. וכן פירש במתניתין. וקשה לרשיבאי
25 ולדברי פ"ח: דלעיל משמע דלניו לביע' אסות
26 ויתירין דרב פ"ח. ודבא פליגי. דרב הונא סבר
27 דנשירותא נמי איכא ברוכבין. אפס רוצה
28 דבהמה לברוח – תספנה בכריתא באפסור. הא
29 הוי עשה. ושמואל למה סברין לא רחי נטרותא.
30 **במתניתא** תנא כרוכבין לימשך. רב תנא
31 מותר: כרוכב לימשך. שיש חלל

32 בין אפסור לצואר. שהוא נוי למישך ששיריה.
33 ושמואל סבר. לימשך – דוקא שיש חבל תלוי
34 באפסור: **בבאין** מני אדם לניו בהמה.
35 פ"ח: ובעודו לאדם נטמא. וכתבנו פ"ח. כ"ב.
36 דאפילו אחר שחידו לבמהה מקבל טומאה
37 שאינו עולה מלמקבל טומאה מנאן ואילך אלא
38 בעיני משעשה. כדכונן בפ"ק דשוכה (דף ט"ג) גבי
39 קריעה לאבילה ונמלך לסיכון. ר"ש: בעצמא
40 פירש כן בריש "במה אשה" (לקמן נ"ג). וכתב
41 שאור שחידו לשיבא דאמר טהור. אר"י: דמיידי

42 כשיש עיניו משהה:
43 **ומזין** עליהם במקומן. אעמריך לאשמעין
44 במקומן. ר"ל דחיישין שמת חפול הוא
45 על הבהמה ויפסלו. דתנן במסכת פרה (פ"ב)
46 מ"ג: נתחול יחסות על האדם החיה על הבהמה
47 אם יש באדם – ולא ישהה:
48 **ומובלי** במקומן. הקשה הר"ר אליעזר: אמאי
49 לא מקשה הבא "בעבילת מאן דרב

50 שמהי? כדפריך בריש "במה אשה" (דף נ"ג).
51 אמאי דתנן "ולא תחטוב על דתרפסי" ויתירי
52 רבין: דהבא לא פריך. משום דמותר מיהי בין
53 כלים שמחלק בין כלי לכלי. ואיהו מותר לנאת
54 בו ואיהו אסור. ואגב אורחיה אשמעין. כדן רתי
55 כלים ומזין עליהם וטובלן באפסור. כדן רתי
56 התנא. כן הווא (לקמן דף ט"ז) דקיסע יוצא בקב
57 שלה. ואם יש בו בית קבול בתוחין – טמא. אבל
58 בריש "במה אשה" דמיידי בריי כלים. ואשמעין
59 דרב פ"ח: אשה. פריך שפיר: טבילה מאן דרב
60 שמהי?

1 **דאיתובח** דעתיה. לחדושי שלא נתבוננו: **בפירושא**. מי הוה נטרותא יתרתא
2 לנביה. או לא: הנהגה **בהנניא**. ולא איכפת לן או הוה נטרותא יתרתא: **ויצאה**
3 **באפסור**. אמר תמבו בחוקתא קרן. אבל בקשריה בעלמא – לא. ודילמא שלפא מרישה.
4 מותר בשרשות דר' היא מתנתקת לבאן ולבאן כשמושכין אותה, ואמאי לאתווי ארבע
5 אמות בראשית דרביים: **תבן** לת בלאהי. יקשה:

6 שער קבנה נקב. ותבן באפסור לחובו:
7 מנתקתא. מתנתקת וקופעת אנה וננה בהירוש
8 מידו: **כאיב** לת. הוהן. קתנש לחוש
9 ומכאביה: **תנן** הוהן. בסוף פרקין ולא פרה
10 ברצועה שבין קרניה: לניו. שצובעה וקולעה
11 לנו בין קרניה במין קליעה מקורן לקרו. ואיני

12 איתיה לה: **לשפיר**. שאותה בה: **אביר**. רבתי
13 ומנטרא כלא אחיה. אלא מוליכה לפניו
14 וקשרה כשירותא יתרתא משוי הוא: **ולשפיר**
15 מותר. קשרה נטרותא יתרתא לא משהו הוא:
16 **ארבע** מהמות. וקסדי דרבי קאמר. באפסור
17 יוצאות לניו בחטא. מלאות: נטרותא יתרתא
18 משהו הוא: **אפי' יורית**. ומקסמת דתא דשמואל

19 מקמה ההיא? סמי הודיא מקמי האו "איתרבי"
20 בהדיא. שמואל הוא דשירי. ורחוהו ומחליפין
21 בדראוקמנא. ולא (א) למעטטניהו מתעם. אלא:
22 למעטיש נאקא באפסור. ולא מנטרא ביה:
23 קשרה בעליה. קשרה ארומה: **מותרת**. אפסור:
24 במוליכה מעיר לעיר. וסחם פרה פונה למקום
25 מרביץ שעתה. וקריר לאותהה במוליכה לעיר
26 אסרה. ולא נטרותא יתרתא הוא. אלא
27 אורחא היא: **שאני** פרה. ארומה: **דדקה**
28 וקריה. ובעי נטרותא יתרתא משגולתיה:
29 **ויצאין** ברוכבין. הרצועה סביב צאנרן. ואיני
30 שאנא אנותח – לאו משוי הוא. דלניו נמי

31 אורחיהו הוא: **נמשכין**. שמושכה בצועה
32 הקבוצה בטבעת השיר: **ויצאין** נמשכין
33 דנטרותא אורחא הוא: **ואין** יוצאין ברוכים
34 דלניו לאו איתחיהו: **ברוכין** לישפיר. ברוכים
35 ברויח. ויכול לתקנס דוד בין הכפר לזואר.
36 או יניה משען מן החבל. שאם באת לברוח –
37 ימרה ויאתנהו: **מולאות**. פירות: ואי ס"ד דרב
38 דימי נמשכין לחוד קאמר. אבל ברוכב – לא.

39 ולא אקא לאשמעין אלא מולאות
40 משתחרות באפסור. ולא הוי משוי להו: **פריב**
41 יתודה אפסור שמואל נפקא. וקסדי דקידבליה רבי
42 מניה דר' ישמעאל בר' יוסי: **טבעת** אים.
43 שנותן באצבע לניו: **טמאה**. דתבטש הוא.
44 ומזין: ולפיני. דמנהה כותן במשכין: **אעצרה**
45 וצמידי. וגו'. ואתחילו קאי "לחטותא אנתם
46 ושביכם" (במדרב לא): **טבעת** בהמה. כותן
47 שחי: **טבעת** כלים. כעין ששעשין בראש דית
48 הכלים: **ושאיר** כל הטבעות. כגון הטבעות
49 דלה:

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

מותרות
מדרב יהודה אמר שמואל נפקא. דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין היו לניו רבי: של ו
בוז מהו? אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי: קף אמר אבא, ארבע בהמות יוצאת באפסור. הפוס
והפרד ותגמול והתמור. אמר רהו בר' אסי: איצטרף להו. דאי מדרב יהודה נפקא – הוה אמניא,
אמר לפניו – ולא קובלה מניה. קמ"ל דרב דימי. ואו דרב דימי – הוה אמניא: ה"מ – נמשכין,
אבל ברוכב – לא, קמ"ל דרב שמואל בר (רב) יהודה. "מזוין עליהו ומובלן במקומן". למימרא
דבני קבוליה טומאה ניתוהו וחתנו: טבעת ארס טמאה ומטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות

1 וזאת איבא חציצה. פירש קפוטוס: שבעת חקיע כשיר בזוקו, הוא המים בנכסים שם.
 2 ואומר ר"י: דרריך לומר שעפעמים מסירים אותו ועושים מלאק מזה לפני עצמן, שאם
 3 כל שעה וזה קטועים בעואר הבמה – היה הכל חשיב כלי אחר, ולא וזו חציצה. והרי
 4 פורת פירש: וזו איבא חציצה – לפי שהוא דבוק בעואר הבמה:
 5 **בשריתא**, להכי לא מוקי לה במחוללין.

6 דאן דרך שדשי דליות בן:
 7 **טבעת** שהתקניה לחגורו בה מתינו. ראה
 8 לר"י: דהינה חגורו מלבושי שר
 9 רחבים, ואוגדים בנגד מתינו טבעת, כעין שפי'
 10 בקנטוס לקשר בה את כתפיו:
 11 **היא** של אלמוג וזוחמה של תמכת. ואית'
 12 הוא יש בה בית קיבול מים טמאים.
 13 החתום וז"ל דאן זה בית קיבול, דומינטי בת
 14 קיבול העושי מלאות – לא שמה בית קבול:
 15 **והתינו** יחוס בין נוקבה בין אינה נוקבה.
 16 נראה לר"י: ולא פריך אלבי דאבי'
 17 דאיהו חיה פריש שאינה נוקבה – ויהי ענינו
 18 חיה או שאקעה. כדברך אלבי דרובא פריך.
 19 ולדידיה לא מעיני לפרש הכי, כדמוכח ברש'
 20 'כל הכלים' (לקמן בגמ'. ותימה לר"י: דכיון
 21 דלא ידע העוסק המיירי בגלמי, איכא אלו הכי
 22 תקשה ליה לרובא. כדברך ברש' 'כל הכלים'
 23 ('זו שם):
 16 **היא** ויענין טומאה דא ודא אחת היא? – והתנין: טבעת ארם – טמאה, וטבעת בהמה דכלים
 17 וישאר כל הטבעות – מטהרות. כי קאמר ליה איהו – נמי דארם קאמר ליה. דארם דא ודא אחת
 18 היא? והתינו: טבעת שהתקניה לחגור בה מתינו ולקשר בה בין כתפיה – מטהרות. ולא אמרו
 19 טמאה – אלא של אצבע בלבד? כי קאמר ליה איהו – נמי דאצבע קאמר ליה. דאצבע דא ודא
 20 אחת היא? והתנין: טבעת של מכתב וזוחמה של אלמוג – טמאה, היא של אלמוג וזוחמה
 21 של מכתב – מטהרות? כי קאמר ליה איהו נמי פולה של מכתב קאמר ליה. ועוד שאל: שמעתי
 22 שחולקין בין מחט למחט. אמר ליה: שפוא לא שמעתי אלא לענין שבת, דאי לענין טומאה – דא
 23 ודא אחת היא. ויענין טומאה דא ודא אחת היא? והתנין: מחט שניטל חורה או עוקצה – מטהרות?
 24 כי קאמר ליה – בשלמיה ובשלמיה דא ודא אחת היא? והתנין: מחט שהעלתה לחודה, אם
 25 מעבב את התפירה – מטהרה, ואם לאו – טמאה, אמרו דבי ר' ינאי: והוא שרישומה ניכר? כי
 26 קאמר ליה – בשפוא קאמר ליה. ובשפוא ליה ודא אחת היא? והתנין: מחט, בין נוקבה בין אינה
 27 נוקבה – מותר לטלתלה בשבת, ולא אמרין 'מקובה' – אלא לענין טומאה בלבד! היא חרבתא
 28 אביי אליבא דרבא – בגלמי. בתנא' חמור ויצא מפרדעת זמן שהיא קשורה בו. יכריס ויצאין
 29 לכובין, רחלות ויצאות שחוזות, פבולות, וכבונות. העינים ויצאות צרודות. רבי יוסי אושר כבוקן,
 30 חזן מן הרחלין הקבונות. רבי יהודה אומר: עינים ויצאות צרודות לבש, אבל לא לחלב.

מטהרות. דלא משום חכשטי מוטמא. דאין חכשטי לכלי. וכלי נמי לא היה, אלא
 חכשטי כלי. ומיהו: בעדן מהוקרות לכלי – מיטמא עם הכלי, דהיי די לכלי, דכל
 מהוקרבו לו זכרי הוא מטהרה: **בבא** מני ארם לנוי בתפא. מתינו בנגד ענישה שיר
 זח לחכשטי ארם, וכעודו לאדם נטקא. ולאתר טומאתו נקמו לזכמה ויפריח להתיבוי
 ומטמאנו ראשונה שלא יבנה מטהרה: **חזאי**

1 וארם מושב בן את הפה. חשיב ליה כלי
 2 חכשטי דארם: שפול של בתפא. שרדיו בן
 3 את הקבל או את האקנה, אי נמי בעין
 4 שעושי להנהיג את הרוב: של מכתב. דאילו
 5 של עין פשוט כלי עין לא מקבלי טומאה:
 6 **מאי טעם**. הרי צורך חציצה ויהי. מכה
 7 ומישרה: והיא חציצה. שבעת הקבוע
 8 אינה קבוע בו בחוקו אין המים נכנסין שם:
 9 בשריתא. חכה בפשטי על שנתפשוט, ונתרקק
 10 נתקם כדמוכח סיבב: ברב יוסף סבירא ליה
 11 דאמר בשחן של בהמה נמי מקבלי טומאה,
 12 הואיל וארם מושר בהו. הלכתי בן ירמקן
 13 לאתר טומאה אבתי במחלתיהו קימתי, ולא
 14 פריח טומאתי, דאבתי חזו לבהמה: דאי בר'
 15 יפקי. דאמר: לא מקבלי טומאה אלא בעדן
 16 לדרם. טומאה זו שקבלו בעדן לאדם, כיון
 17 באדם ושוב אין נאים לאדם – כגילי זהו
 18 מטהרות חכשטי, וקרוהו טומאתי: וידידי ליה
 19 שיתאון כפתיקה. מאחר שחשבי עליו
 20 שיתקנו כמות שהוא עבשי, נלא יוסיף חוקן
 21 אחר – הוא גמר מלאכתו, ומקבל טומאה:
 22 אי עולוי. **בטומאתי**. מאחר שחשבי על
 23 הקרוי בשעושת שטיח – ירד ליה טומאה, ואם
 24 חזר וחשבי עליו לרצונו ויגדלוהו – לא בטל
 25 מטהרות כלי, וז"ל סוד כרך עד שיתן בו
 26 אומל, דהיי שנינו מעשה. הא בשנינו מעשה
 27 מיהא עולה מטומאתי: לכתבו וזו היא טומאת
 28 לעודך בתמה: לאו מעשה הוא. לבטל מטהרות
 29 כלי: במחוללין. מתחלה חתוך חלוקין חכים
 30 שיש חלל בדבריהם, שחנן טבעת בתוך טבעת
 31 כמות שהוא רחב, שחולקין. יש חלוק
 32 בהלכותיהן. ואיני יודע מהו חלוקן: אלא
 33 לענין שבת. לענין הוצאת שבת יש חלוק בין
 34 לענין חותם לשאין עליה חותם. כדאמר
 35 לקמן בפ' מביא אשה (דף נג:). דא ודא אחת
 36 היא. כל טבעות דין אחר לכן: שהתקניה
 37 לחמור בה מתינו. שקבעה בראש רצועה.
 38 וגשאה כמין בקולא שעושי לסרגין של
 39 סוסין: ולקשרו בה בין כתפיה. כתי ודעותי.
 40

41 בראשונה: מחרה. דהרי חזיא כי טבעת כלים. ולא דימאי לאדם מושר בהם. שאינו משתמש בה כלום אלא מנחה ועומדת לרצועה. עם הרצועה מקבלת טומאה.
 42 אבל אם היה נטלה ממחורה – אינה מקבלת טומאה לעצמה. כי קאמר ליה איהו נמי. דא ודא אחת היא: דאצבע קאמר ליה. ולענין שבת יש חלוקין: אלמוג. עצי אלמוגים
 43 והוא אף כפיה. דבהי טבעת אלוקין, ופשוטי כלי מכתוב טמאים: היא של אלמוג. מטהרה. דפשוט כלי עין זה הוא: אלא לענין שבת. לענין הוצאת שבת יש חלוק בין נוקבה
 44 לשאינו נוקבה. דנקובה קטני חייב השטא', ובשאינה נוקבה, כגון אישפיגלא' שהיא חכשטי, קטני אינו חייב השטא' בפרק 'בבוא אשה' (דף נג:). חודה. חור שלש. עוקצה.
 45 מוטא: לחודה. ורייזיאה: והוא שרישומה. של מחט ניכר, דהיי כלי ומטאה. לא שרישומה של חלודה ניכר בבגד. היינו עיכוב תפירה, ומהרה: שפוא. ששעושי שפואין
 46 שקורין למיא. שאין בה לחודה: מותר לטלתלה בשבת. בחצר, דהא חזיא לטול את החוק, וחרת כלי עליה: ולא אמרו נוקבה. חלוקה להלכותיהן אלא לענין טומאה בלבד.
 47 דנקובה מקבלת טומאה. שאינה נוקבה לא: דא תרינא אביי. בפרק 'כל הכלים': בגלמי. שהוא גלם, שנקוצצין מן חוטו, ועומדת ליתקן. חכם הוא, וכל מני שלא נקבה –
 48 אינה מקבלת טומאה. דאן לא נגרת מטהרה. כתיב (במדבר לא) שומר כל מעשיו. ומיהו לענין שבת – פריח. דומינטי מומקד עילה ומניח
 49 לה הכי, ומשוי לה מניח לטילת קוץ. אבל מחט שנגמרה מלאכתה, כגון אישפיגלא' שאינה עומדת ליתקן – דא ודא אחת היא לטומאה: **מתני'** מידעת. בשטילי. ומתניח
 50 אותו כל היום על החמור לרמוה. דאמר אישש: חמרא אפילו בתקופת חמור קרי ליה: שהיא קשורה בו. בגמי מקרשי: גזרים אילים: לביבום שחוזות כבולות וכבונות. מקרשי
 51 בגמרא: צרודות. דייקן קרמתי. לבש – שמהקורו בה של חלבו עור, ויתעברא. או יהו שמנות לאכול. ופעמים חלוב – לשומר זכרון שלא יתספק לארץ, וקשורין
 52 להם כפי בדיקון. ר' יוסי אביי. כבוקן. ומשוי הוא: חזין מן הרחלים הכבונות. שהוא שמירת צמרן שלא יתקן. והוי לה חכשטי: ויהי חלוב כבוקן ר' יהודה סבירא ליה
 53 כתנא קמא דלא משוי הוא: ומיהו, לבש מיתרקה שפיר, וליכא למיחש דילמא נפיל ואמי לאיתווי. אבל חילקם. דלא מיתרקה שפיר – חישוקין.
 54

45 בראשונה: מחרה. דהרי חזיא כי טבעת כלים. ולא דימאי לאדם מושר בהם. שאינו משתמש בה כלום אלא מנחה ועומדת לרצועה. עם הרצועה מקבלת טומאה.
 46 אבל אם היה נטלה ממחורה – אינה מקבלת טומאה לעצמה. כי קאמר ליה איהו נמי. דא ודא אחת היא: דאצבע קאמר ליה. ולענין שבת יש חלוקין: אלמוג. עצי אלמוגים
 47 והוא אף כפיה. דבהי טבעת אלוקין, ופשוטי כלי מכתוב טמאים: היא של אלמוג. מטהרה. דפשוט כלי עין זה הוא: אלא לענין שבת. לענין הוצאת שבת יש חלוק בין נוקבה
 48 לשאינו נוקבה. דנקובה קטני חייב השטא', ובשאינה נוקבה, כגון אישפיגלא' שהיא חכשטי, קטני אינו חייב השטא' בפרק 'בבוא אשה' (דף נג:). חודה. חור שלש. עוקצה.
 49 מוטא: לחודה. ורייזיאה: והוא שרישומה. של מחט ניכר, דהיי כלי ומטאה. לא שרישומה של חלודה ניכר בבגד. היינו עיכוב תפירה, ומהרה: שפוא. ששעושי שפואין
 50 שקורין למיא. שאין בה לחודה: מותר לטלתלה בשבת. בחצר, דהא חזיא לטול את החוק, וחרת כלי עליה: ולא אמרו נוקבה. חלוקה להלכותיהן אלא לענין טומאה בלבד.
 51 דנקובה מקבלת טומאה. שאינה נוקבה לא: דא תרינא אביי. בפרק 'כל הכלים': בגלמי. שהוא גלם, שנקוצצין מן חוטו, ועומדת ליתקן. חכם הוא, וכל מני שלא נקבה –
 52 אינה מקבלת טומאה. דאן לא נגרת מטהרה. כתיב (במדבר לא) שומר כל מעשיו. ומיהו לענין שבת – פריח. דומינטי מומקד עילה ומניח
 53 לה הכי, ומשוי לה מניח לטילת קוץ. אבל מחט שנגמרה מלאכתה, כגון אישפיגלא' שאינה עומדת ליתקן – דא ודא אחת היא לטומאה: **מתני'** מידעת. בשטילי. ומתניח
 54 אותו כל היום על החמור לרמוה. דאמר אישש: חמרא אפילו בתקופת חמור קרי ליה: שהיא קשורה בו. בגמי מקרשי: גזרים אילים: לביבום שחוזות כבולות וכבונות. מקרשי
 55 בגמרא: צרודות. דייקן קרמתי. לבש – שמהקורו בה של חלבו עור, ויתעברא. או יהו שמנות לאכול. ופעמים חלוב – לשומר זכרון שלא יתספק לארץ, וקשורין
 56 להם כפי בדיקון. ר' יוסי אביי. כבוקן. ומשוי הוא: חזין מן הרחלים הכבונות. שהוא שמירת צמרן שלא יתקן. והוי לה חכשטי: ויהי חלוב כבוקן ר' יהודה סבירא ליה
 57 כתנא קמא דלא משוי הוא: ומיהו, לבש מיתרקה שפיר, וליכא למיחש דילמא נפיל ואמי לאיתווי. אבל חילקם. דלא מיתרקה שפיר – חישוקין.

שבת. פרק חמישי – במה בהמה דף נג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 והוא קשקורה לו מע"ש. רשי פי לקמן בדקושרה מע"ש וזו מלוש החומר. אבל
 2 באינה קשורה מע"ש. הוי משאוי. ועד ישי לפרשי דבאינה קשורה מע"ש – מייחו
 3 במתכות לחוצאת המרדעת. הדר פורת פרשי. ומייחו כאילו מתכוין לתולף הבמה
 4 למקום דרשי: **אילמא** שאינה קשורה לו כלל פשיטא. ולא דלמפרך דמריש. – דא
 5 ליתא לתרתי. אלא חתרי ומפני הצינה: ו
 6 איל מותר אמר ליה וכי מה בין זה לאוקף
 7 אשתיק: **איתביה** בה. קבורה לא אשתיק
 8 משום דלא קלא ביה. ודבר אוקף מי שרי.
 9 ואותביה מברייתא, דאסור לטלה. והשתא
 10 לטול אמת לא. לתינה מביע"ז דרמי באילו
 11 צריך להטעהו משום: כרבי. ורבי.
 12 סל מלא שיעורם תולף לו בצוארה. ופיך
 13 הנתן לתוכו ולטלה ותענגו בעלמא הוא.
 14 שלא תטרעו לטלה צוארה לארץ: צערי. על
 15 צינה: תרעתי. מותר. דצנא ריה. והלכך
 16 אורחה דבקי, ולא משיי הוא: **לשענא**
 17 דרב. דרשי מרסקל: **אמא**. "חברי. כמו
 18 "אברך" – "אבא לנלכא" (בראשית מא:)
 19 שמואל קרי אריך על שם שהיה בקי בדיני.
 20 ושופט במלך השופט על הגר. לשון "ויכא"
 21 – "מלך (בב בר ד): והא רב נמי פשה"
 22 וכן דרשי מרסקל, כ"ש מרדע: **מאי שני**
 23 **מאוקף**. שאסור לטול, וכ"ש לתני: **דנפיל**
 24 **מילאי**. דמקל: מוליכו ומביאו מרדע. והוא
 25 נוסף מלכא: **כאן** לחממה. מוצעת צריך
 26 לחממה. ומותר משום צער דינה. אבל
 27 נטילה אוקף איני אלא שיעצנו. שנתמקמי
 28 ע"י משאוי שענאה מבעוד יום. ואי לא שקל
 29 ליה – לא איכפת לו, שהרי הוא יצטנו מאילו
 30 דאמרי אגיש וכו': **בגנב שוקל** שחולף לו בין
 31 עינו שלא יטולטו בו עין: והרריות. לנה: **בכ"ס**
 32 ש"ל. שחולף לו באקטו. לקבל לו. ובדיק
 33 מנן ראויהו. שאינו תכשט לו: **בכ"ס**
 34 **שפדיהו**. לקבל לקח העוקף. אי בני של
 35 ישירו ודינן על הקוצים. שיון ידנין משום
 36 **בחסום שבפי**. שחוסמין אותה שלא תרעה
 37 בשדות אחרים. בשמיענין לקוחים מרעיים
 38 נטולין אותה הקמה: **בסנל** **בסנל**
 39 ששישין לה סנל על מנתה שלא יקחה.
 40 האבנים: **קפי**. כתב לרפואת חולי. מופתח.
 41 שירפא סב"ג פגעים: **וזה חופי** **בבבבב**
 42 **במאוקף**. קרי השתא דאוקף: **במאוקף**
 43 לקמן בפרק "במה אשה יוצאת" (ר"א).
 44 שתאדם יוצא בקמינו מומחה. וכל בני דקמינו
 45 לא תצא. דהך דאין שמירת נפשה הוא אלא
 46 משאוי. וסב"ל – משום דילמא שיהיה
 47 ואתי לאתי: **אי ששל בני הפכה**. ליכא
 48 למיר לאתי: **איתוי**: קשישין שעל השבר.
 49 בהמה שחברי בה עצם עושה לה דפין מכאן
 50 ומכאן. וקושרים אותן שם. ונתן מעמידין
 51 התצם שלא יגזר אנה. ששחמחרי:
 52 **ובלילא** **מפירי** **הקול**. **בנה** **שיצנה** **מקפתה**:
 53 **ופוקקין** לה זון. אבל בשאני פוק –
 54 חוצר לא תצא. מפני שהתקבל שבתה.
 55 ומקשקש ומטול קול. לך פוקב צימור או
 56 מבוזבז. שלא יקשקש העיבל שבתוכה: **זו**
 57 אישליטו: **עיבל**. מטרדו: **ופיטילת**. באותו
 58 זון חוצר. אבל לא תצא בו לדרה: **במדרש**
 59 לקמן בפרקין דף נ"ב: **דמיתין** **במאן** **דאזיל**
 60 **לדחנא**: **מאי לאו**. בסידיים גדולים קאמור.
 61 דצאנן אריך וראו לער צערי לשהו ולאכול מיג דקרקע. ותולה לן תרסקל לתענגו
 62 ולאוקף לשמואל: **קפי**. ארבוניתיהו בגודוה וצאנן שון. ויש לתם צער לשונו ע"ג
 63 דקרקע ולאכול:

1 **גמ'** **מתינתין** נמי דיקא. לקמן בהאי פירקא: **אי** **באוקף**. אידוה נמי מהני לחממה:
 2 **ובלכך** **שלא יקשור** לו **מסריקן**. פוטראל. דמייכו ממי שרוצה להטעמו משום: דצנקה
 3 תחת יגפו. ומש"א שנתונים שם שלא תרד האוקף והמשווע על צוארה כשהיא יונדת
 4 לעמק. ולמפרך דהיא תרד על גבה כשהיא עולה על הקרס: **מהו ליתן מרדעת**. ולא
 5 ליתא לתרתי. אלא חתרי ומפני הצינה: ו
 6 איל מותר אמר ליה וכי מה בין זה לאוקף
 7 אשתיק: **איתביה** בה. קבורה לא אשתיק
 8 משום דלא קלא ביה. ודבר אוקף מי שרי.
 9 ואותביה מברייתא, דאסור לטלה. והשתא
 10 לטול אמת לא. לתינה מביע"ז דרמי באילו
 11 צריך להטעהו משום: כרבי. ורבי.
 12 סל מלא שיעורם תולף לו בצוארה. ופיך
 13 הנתן לתוכו ולטלה ותענגו בעלמא הוא.
 14 שלא תטרעו לטלה צוארה לארץ: צערי. על
 15 צינה: תרעתי. מותר. דצנא ריה. והלכך
 16 אורחה דבקי, ולא משיי הוא: **לשענא**
 17 דרב. דרשי מרסקל: **אמא**. "חברי. כמו
 18 "אברך" – "אבא לנלכא" (בראשית מא:)
 19 שמואל קרי אריך על שם שהיה בקי בדיני.
 20 ושופט במלך השופט על הגר. לשון "ויכא"
 21 – "מלך (בב בר ד): והא רב נמי פשה"
 22 וכן דרשי מרסקל, כ"ש מרדע: **מאי שני**
 23 **מאוקף**. שאסור לטול, וכ"ש לתני: **דנפיל**
 24 **מילאי**. דמקל: מוליכו ומביאו מרדע. והוא
 25 נוסף מלכא: **כאן** לחממה. מוצעת צריך
 26 לחממה. ומותר משום צער דינה. אבל
 27 נטילה אוקף איני אלא שיעצנו. שנתמקמי
 28 ע"י משאוי שענאה מבעוד יום. ואי לא שקל
 29 ליה – לא איכפת לו, שהרי הוא יצטנו מאילו
 30 דאמרי אגיש וכו': **בגנב שוקל** שחולף לו בין
 31 עינו שלא יטולטו בו עין: והרריות. לנה: **בכ"ס**
 32 ש"ל. שחולף לו באקטו. לקבל לו. ובדיק
 33 מנן ראויהו. שאינו תכשט לו: **בכ"ס**
 34 **שפדיהו**. לקבל לקח העוקף. אי בני של
 35 ישירו ודינן על הקוצים. שיון ידנין משום
 36 **בחסום שבפי**. שחוסמין אותה שלא תרעה
 37 בשדות אחרים. בשמיענין לקוחים מרעיים
 38 נטולין אותה הקמה: **בסנל** **בסנל**
 39 ששישין לה סנל על מנתה שלא יקחה.
 40 האבנים: **קפי**. כתב לרפואת חולי. מופתח.
 41 שירפא סב"ג פגעים: **וזה חופי** **בבבבב**
 42 **במאוקף**. קרי השתא דאוקף: **במאוקף**
 43 לקמן בפרק "במה אשה יוצאת" (ר"א).
 44 שתאדם יוצא בקמינו מומחה. וכל בני דקמינו
 45 לא תצא. דהך דאין שמירת נפשה הוא אלא
 46 משאוי. וסב"ל – משום דילמא שיהיה
 47 ואתי לאתי: **אי ששל בני הפכה**. ליכא
 48 למיר לאתי: **איתוי**: קשישין שעל השבר.
 49 בהמה שחברי בה עצם עושה לה דפין מכאן
 50 ומכאן. וקושרים אותן שם. ונתן מעמידין
 51 התצם שלא יגזר אנה. ששחמחרי:
 52 **ובלילא** **מפירי** **הקול**. **בנה** **שיצנה** **מקפתה**:
 53 **ופוקקין** לה זון. אבל בשאני פוק –
 54 חוצר לא תצא. מפני שהתקבל שבתה.
 55 ומקשקש ומטול קול. לך פוקב צימור או
 56 מבוזבז. שלא יקשקש העיבל שבתוכה: **זו**
 57 אישליטו: **עיבל**. מטרדו: **ופיטילת**. באותו
 58 זון חוצר. אבל לא תצא בו לדרה: **במדרש**
 59 לקמן בפרקין דף נ"ב: **דמיתין** **במאן** **דאזיל**
 60 **לדחנא**: **מאי לאו**. בסידיים גדולים קאמור.
 61 דצאנן אריך וראו לער צערי לשהו ולאכול מיג דקרקע. ותולה לן תרסקל לתענגו
 62 ולאוקף לשמואל: **קפי**. ארבוניתיהו בגודוה וצאנן שון. ויש לתם צער לשונו ע"ג
 63 דקרקע ולאכול:

1 כגון שהיה תחום שלה מובלע בו, ומימ לא התייר אלא דרך קריאתה, אבל ליתך מעבר
2 לבמה ולרודהה לעיר - לא:
3 תנאי. היא, רב יהודה יודע שפיר דתנאי היא, אלא ותיבא ליה לאוקמי חר' סתמי
4 דברייא איליבא דחר' תנאי:
5 כגון ליבש כאן לחילוב. פי' בקונט': לחילוב -

6 שקבלו כביס כא תחלב. וקשה: ודאי ודאי
7 משו הוא, ולביע חיוב, דהוא מלאכה הוציבה
8 לנפשו ופי' דחר' מותר: לחילוב - לשומר הילב
9 בדידין שלא יזוב לארץ, ושרי תרי דהוי כמו
10 דחלים בגנות דחשבי ליה מבלועה, אף על פי
11 שאינו עשוי לזרוך ועצמן אלא לשומר העורה.
12 ורי' פירש רבין ליבש ובין לחילוב - תרווייהו
13 עבדי לזו דבר שלא יסירו דהיה, דבאמנות
14 בסמוך. ולביש - במוסן שאינו חפץ תחלב - שרי,
15 לאתוי. אבל לחילוב, שאינו רוצה שתיביש -
16 אינו מחדק, איכא למיחש דילמא נפיל ואתי
17 לאתוי:
18 שקושרין לזן כנגד זמרתו כו'. ולשון
19 לנכונן דחי - שלא לקרב, כמו
20 'ובכל בהואת תרשיש' (איוב לד) וכמוהו לאתוי:
21 מביא מרדקאי סיפא. טפי הוי ליה לאתוי:
22 כבולות, דהוי גמס עבדן הו, אלא
23 משום שדחוחו הוי ברישא:
24 ע'

17 באה. ולא זורגין דילקא אחי לאתוי. ואמר רבינא: כגון שיהיה תחום שלה מובלע בתוך תחום
18 שלו. ר"ב בר' זבדק אמר: שחיות סממנין נגפה תנאי היא: דתנין: בהמה שאכלה פרשנין - לא
19 ורצנה כהצור בשביל שתתרחף. ורבי אושעיא מתיר. דרש רבא: הלכה כרבי אושעיא. אמר רב:
20 "לא יצא הוב כביס שלו ולא עוים כביס שברדיהו". והתנאי: יוצאות עוים כביס שברדיהו! אמר
21 רב יהודה: לא קשיא: הא - דמיתרק, הא - דלא מיתרק. רב יוסף אמר: תנאי שקלת מעלקא?
22 תנאי היא: דתנן: העוים יוצאות צורות, רבי יוסף אוסר בכלן חוץ מן החרחלות הכבונות. ר'
23 יהודה אוסר: עוים יוצאות צורות ליבש אבל לא לחלב. ואיבעית אימא: הא והא ר' יהודה,
24 ולא קשיא: פאן - ליבש, פאן - לחלב. תנאי, אמר ר' יהודה: מעשה בעוים בית אנטוביא
25 שהיו בדיהו גסין, ונעשו להן מיסין כדי שלא יסרבו בדיהו". ת"ר: מעשה באחד שמתה אשתו
26 והניחה בן יניק, ולא היה לו שכר מניקה ליתן, ונעשה לו גם נפתחו לו דין פשני כדי אשה
27 ותניק את גנו. אמר רב יוסף: בא וראה כמה גדול אדם וה, שנעשה לו גם כזה! א"ל אביו:
28 אבריה, כמה גרוע אדם הם שנעשה לו סדרי בראשית! אמר רב יהודה: בא וראה כמה קשים
29 מונותיו של אדם, שנעשהו עליו סדרי בראשית. אמר רב נחמן: תדע, דמתרחיש ניסא ולא
30 אברו מונוי. ת"ר: מעשה באדם אחד שנשא אשה גידימת ולא הכיר בה עד יום מותה. אמר
31 רב: בא וראה כמה גנענה אשה זו, שלא הכיר בה בעלה! אמר לו רבי תיאי: זו דרבה כבה,
32 אלא: כמה צנעו אדם זה שלא הכיר באשתו. "וכרים יוצאין לכוזבין" מאי לכוזבין? אמר רב
33 הנאי: תותרי. מאי משמע דהאי לכוזבין לישנא דקריובי הוא - דכתיב "לכבתי אחותי כלה".
34 עולא אמר: עור שקושרין להם כנגד לבם כדי שלא יפלו עליהן ואבים. ואבים אוקריים נפלי,
35 אנקבות לא נפלי?! מושה דמסגן בריש ענדא. ואבין בריש ענדא נפלי, בסוף ענדא לא נפלי?!
36 אלא: מושה דשמיני, ובנקבות ליפא שמיני. ותו, מי דעו בין הני להני? אלא: מושה דקפלי
37 חומייהו, ומסגן בי דוה. רב נחמן בר' זבדק אמר: עור שקושרין להן מתח וקרתה, כדי שלא
38 יעלו על הנקבות. מפיא - מדקתני סיפא "והחרחלים יוצאות שחוחות", מאי "שחוחות" - שאחורין
39 האלה שקלה למעלה, כדי שיעלו עליהן זכרים. רישא כדי שלא יעלו על הנקבות, וסיפא כדי
40 שיעלו עליהן זכרים. מאי משמע דהאי "שחוחות" למענא דגלויי הוא - דכתיב "והנה אשה לקראתו

1 דיוסיא דקמיני משום חולי: והא אגן תני. גבי אדם, לקמן פ"ב "במה אשה" (דף סו).
2 הא מוקמה שפיר דפי. מאי שנא בהמה מאדם: כולה, מלאך שלו, ומלץ עליו: אי
3 הכי. דבהמה גמי נפקא בקמיני המוקמה המוקמה: מאי זה חומר. אדם גמי לא נפיק
4 אלא בקמיני מוקמה לאדם: אפילו לא.
5 שברגליה: כגון: שמן: אפילו כפי. גלדי מנה:
6 ויפשו צינר. ואפילו הכי - לבקמה לא.
7 וקשיא בין לרב בין לשמואל דשרי במדרשה:
8 לנפשו ופי' דחר' מותר: לחילוב - לשומר הילב
9 ופירכוס משום תעגנו. ולרב ודאי קשיא.
10 וההיא מתינתא קמיתא דארבא גמי קשיא
11 ליה. דהו גמי דלענין לביא צער - תעגנו
12 מיא דהו. אלא רב תנא הוא ופליג: שאחיה
13 אפילו. אפדורתי: אין מעמידין בו, אלא:
14 אפילו צער גמי אסור. גזירה משום שחיבת
15 סממנין. כמדי דרופאה גזיר רבנן, דאי שרית
16 שום רפואה אחי למשירי שחיבת סממנין,
17 והוא אסורא דאורייתא דהוי סתוק: אין מיקר
18 לכתומא. אין דרך לקרב בהמה. ולקרב: כלי
19 עלמא דעו דלרפואה קמיתין, ואתי למשירי
20 שחיבת סממנין: ופי' זורגין. במקום ספירא די
21 האי זוקא: חוץ לתחום. קס"ד: חוץ לתחום
22 שלו דקתה עומדת בהמה: שתיקה תחום שלה
23 מביבילת. בתוך תחום שלה, דחוץ לתחום
24 קמיתין - חוץ לתחום שלה. שהתבמה
25 המסורה לרועה ומתוך הכי היא כרבי
26 הרועה. וזה הקורא לה - בעליה, וכול ליתך.
27 כפי שהוא שבת קרוב איתו מקום. ואפילו
28 גמי - לא יבאנה ממש ביה. הואיל ודאי
29 יוצאה חוץ לתחומה אף לה אלא ד' אמות.
30 ומיהו - קורא לה ודאי באה, ולא תודרי
31 מאו על תחום בהמתו, ולכבר שלא יבאנה
32 חוץ לתחום. תנאי היא: אמר דלא גזיר שרי
33 רפואת אטו שחיבת סממנין: שאכלה
34 פרשנין. ת"ר, וכל ד"י איתא מרובה אחיה
35 חולי שקושרין מתינואי. וצריכה להשתלש
36 ולהוציא רעי, ומרופא: כדי שתתרחש. ורסין
37 הקב, לשון ריפוי. שיהיו מעייה רפויים
38 בשלשלו מוציאה רעי: לא ירצנה. גזירה
39 בכל רפואה אטו שחיבת סממנין: דמיתרק:
40 דליכא למיחש דילמא נפיל אחי לאתמי:
41 תנאי שקלת מעלקא. איבדק כולם, שאין
42 אתה מוצא תנאים שעולקו כבה, דתולק כבה
43 תרמי מתניתין. תדא כמר ודאי כמר? תנאי
44 היא. במתניתין. ר"מ שרי, ר' יוסי אסר: ליבש
45 מיהוק שפיר. ולעצמן משום לא הוי שער
46 דחורן נגפה דהא. דחלקה בתמישה: דחילב
47 הוי משום, שמוענת את תקולב כביס: פני.
48 דחילקו, ונגררין על הוצגין, ומקטרין בדיהו:
49 שישננו עליו בו, ולא וכל לפיכח לו שער
50 שקרי: תדע. דקשי: דרביש ניסא. מן השמים
51 לבקח יצולת לפשות אדם: אלא איבדו מונוי.
52 אין סג זה רבלי שקריא מונות לבידיהו:
53 בביתם, שימצאו חיסין דגילין באוצרותיהו:
54 נידשת. דהי קטועה: זו דרבה כבה. לבסוף כל
55 אשה עצמה, וביש זו שהיתה צריכה לקר:
56 תותרי. קופלא. שמתרין אותם בקשר שנים
57 שנים שלא יברחו: לבבתי. קרבתני אצלך
58 מחמת גמי שפיר: דרך ואבים לאחור בהמה בלבה: אנקבות לא נפלי. בתמינה: פי' דוה. מבישין כאן ובאן, לסיפך מתקנאין בהם.
59 כסבורים שרוצים להחלים בהם: אלהי. ונב שלתן קושרים כלפי גבן, שלא יכסו שרונות:

59 מחמת גמי שפיר: דרך ואבים לאחור בהמה בלבה: אנקבות לא נפלי. בתמינה: פי' דוה. מבישין כאן ובאן, לסיפך מתקנאין בהם.
59 כסבורים שרוצים להחלים בהם: אלהי. ונב שלתן קושרים כלפי גבן, שלא יכסו שרונות:

שבת. פרק חמישי – במה בהמה דף נד עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 ע"ד כבלא. פפרש ר"י. ע"ד השוק. כדאמר בפי' "במה אשה" (למקנן דף סג) בירית באתא.
 2 כבלים כשתים – שמנידן הכבלים בשוק;
 3 ר"ב אמר ליבש מותר. ר"י: לימא מר הלכה כמור וי"ל: משום דאיבא דנפכי ליה
 4 לתנא:
 5 הלכה כר' יהודה בן בתירא. הא דנקט ר'
 6 יהודה בן בתירא ולא נקט ר' יוסי משום
 7 דבמקום אין עושין כלל אלא כדי ליבש שרר ר'
 8 יהודה בן בתירא. ולא שייך היתם מן מפסי. ר'
 9 יוסי אוסר משום דילמא נפיל: ר"ת גריסי.
 10 אמר' ר' הלכה כתיק שמואל אמר בו – וכן
 11 כתיב אבא ברך אר' יוחנן הלכה כתנא קמא
 12 ואתי שפיר אבא דמתני' לא לירב שמואל
 13 דלעיל אתא:

14 והתני אדם מותר עד כולם לחרוש
 15 ולמשוך. ואתי אפי' יתא אדם נמי
 16 אסור תקשה. דמאי כלאים שייך הבא כיון שאנו
 17 משרי' בעגלה ובקורן. דהא שבתא איתיה. וכן
 18 לומר דאסור ליהנותי בכלאים אפי' לא משוך
 19 שום דבר. דאם בן זמא אסור לחולץ ולהיו
 20 ממשקמו שור ספולו ומקושרי'. חדשיב בני
 21 מינים. כדאמר' בפרק בתרא דמכות (דף כב.ב).
 22 והמתני' בשור ספולו ומקושרי' – לוקח. גוז אחד
 23 הוא ועשאו הכתוב שני עופים. וי"ל דהיק'
 24 אלימא כלאים אדום. הא דקתני ובלבד שלא
 25 יכירך – בתול קאמר. בדאוקומא לעיל (פ"ב דף
 26 כב) ולא בשמן שריפא אדירי בריס. ומייר'
 27 שמשוכי' שום דבר. אי נמי: י"ל חדשיב שמכח
 28 מה שנושאים עינתם את החבלים:
 מאי

1 שית זונה. וטריקוון רשוחות: שית. בית הבשת: שְׁבִילֵין. לשון כבלי ברזל, קשורה;
 2 ויקרא להם. בעשרים ושתים עיר שנתן שלמה לחרים משתעי קרא: מבוזבזי. מעטפין
 3 ומקושרי: עבדיהא. אנגריא של מלך: חומטון. מלחה ומתבקעת: דמשתתא בה כרעא.
 4 טובעת בה הרגלי: עד כבלא. פרק התחתון. שקורין קריליה: שפנפנין. קושרין בגד
 5 כסו בו ביום שגולר שצמור נקי. ומשמר צמור
 6 שלא עוקף: מילת' לנשותו צמורא כלי מילת':
 7 כפנפנין. עד שיעשוין כיון קרסי מפתח לחצר
 8 הבגד. כמו תחתן כביתיה לבתי' (מס' סו' טו)
 9 נרשקא בלעז: כפי' נפשח. ולא אפלוגא
 10 דמתני': ואיבא דמתני'. להא דשמואל אתא:
 11 כף הלכה. דליבש מותר. ולחלב אסור: אבל
 12 י"ל מפסי. מי מטיל גורל ומבחרן אינו ליבש
 13 ואינו לחלב. והרואה אותם צרות ליבש
 14 אומר דלחלב הוא. ואתי למשרי תרווייהו:
 15 כתיב. דמתני' דשרי כרתויהו: מתני'
 16 כפולשת. י"מ פושלא שתתא ונבו. וי"מ
 17 מירדעת. ואתרוון כרוא בעימי. דאי רוצעה
 18 שתתא חוב – קשורה ומחורטא לפרקא. ואין
 19 תפול? וטעמא דמתני' משום שמא תפול.
 20 ומתני' לה אתא: לא שקי' ולא גריל. כמשקנין
 21 כגמי שקעדיקס ירדע עם רגליהם כקבלים
 22 שלא יכיר: ולא יאשו' גמלים י' לזו
 23 וישוף. האחד. בדקדקשת כגמרא: ובלבד
 24 שלא יכיר. והקבלים כפרך אחד. ובגמרא
 25 מפרש טעמא: גמ' מונבא ובחורטא. רבון
 26 דקשורה בשניהם לא נפלה חופרתו.
 27 לחורבאי שיש לך גמיל על בנייהם:
 28 בשליחתה. דכיון דקבאי לא מתקא: ל' רגבי'
 29 ממשלטה – ר' כרן קמא מוכיח טותנין לו
 30 תחת חובב כפי' שלא תשדח הרוצעה הנשר'
 31 לפי המשאו שעל גבה שהשקלא יורד מכדי
 32 יורד כלפי' צארתה. אלא כלפי' צארתה מעכבתו:
 33 ד' ורגל' אחד מן הדרים ואתא מן הרגלים
 34 כובל ביתו. ד' על גבי ד' ויעיל. אחד מידו כופף
 35 כלפי' שקלא. הקושר כרש' שלא ידו' לא אלא
 36 שלש רגלים לברוח: שתי ידים. כאחד. או
 37 שתי רגלים כאחד: ואבתי' לא דפי. האי תנא
 38 לרוב יהודה: רישא וסיפא וניסא איהו. כרוב
 39 יהודה אבל מציעתא דקתני' או שתי ידים. או
 40 שתי רגלים משא לרוב יהודה. ולא קרי
 41 עקוד אלא ד' ורגל כיתצחן בן אברהם. וכתבי'
 42 (בראשית כב) "ועקוד" – כפף ידיו ורגליו
 43 לאחוריו וקשר יד ורגל יתו. ונפשט צארו
 44 לאחוריו: ותינא. לשרק. מלמכס. חומטא
 45 ע"ש שטובכן בא השוק מחולות מחולות
 46 עגולות של בני אדם: לענין כלאים שני. האי
 47 שלא יכירך דמתני' לא שייך ביה איסור שבת.
 48 אלא משום כלאים אסור ליה. כדמפרש ואולי':
 49 כלאים תחבליים. שיש בהן תכלי צמר ותכלי
 50 פשתן. וכי כרף לזו חזק וזו חלשה. וידו מתחמקת
 51 באחוריו. וקשר רבן שאין מחובין אסור: א'
 52 ניסא כלאים דתני'. כדי כרף לזו כסבותו דו'
 53 נמצא קשור עם הגמלים. ופעמים שחן מושכין
 54 שום דבר. ומקום אדם נקלל מתינוח: ויהי: ותתן אדם מותר' עם כולם. עם כל בהמות לחרשו ולמשוך. שלא אסרה תורה אלא שני מיני בתקוה יתו. כשין עור ומומר. ומשנה
 55 זו משכת כללית. התובק. בגדי' מותרים: כתיבשה אחת. גולן על ידו מיתא פעם אחת. או שקשר קשר אחד: אוי' חיבור. דכתיב (ברכים כב) "צמור ופשתים יתקרו. ולא אסרה
 56 התורה אלא חבור" כתיב ומתקיים: בתיב' וקושריה. בשתי בחיפות: שלא חבל. ראש תחבל לא יצא מתחת ידו טפה למעט. דדמי בני ענושא' כרוב. ולא מתחזק שהוא
 57 מאסר הגמלים: שמואל. דאמר טפה לאורויה הקכה למעשה אקא. לאשמענין דהכא ליקרף לפנינו אמרנון ליה טפה. שלא להקל באסוריו. ומידו. עד שפתיים ליבא אסור:

צורות ליבש אבל לא לחלב. משום ר' יהודה בן בתירא אמרו: כף הלכה, אבל מי מפסי איוז
 ליבש ואיוז לחלב. ומתוך שאין מפירים – אחד זה ואחד זה אסור. אמר שמואל, ואמרו לה אמר
 ר' יהודה אמר שמואל: הלכה כר' יהודה בן בתירא. כי אתא רבין אמר ר': הלכה כתיב' מתני'
 ובמה איתה ויצאה? לא יצא גמל כפמטולשת, לא עקוד ולא רגול, וכן שאר כל הבהמות. לא
 יקשור גמלים זה בזה וימשוך, אבל מכניס הקבלים לתוך ידו ומשוך, ובלבד שלא יכרף. גמ'
 תנא: לא יצא הגמל כפמטולשת הקשורה לו בנבבו, אבל יוצא הוא כפמטולשת הקשורה בנבבו
 ובחורטאו. אמר רבה בר רב הונא. יוצא הגמל כפמטולשת הקשורה לה בשליחתה. לא עקוד
 ולא רגול. א"ר יהודה: עקוד עקודת ד' ורגל' כיתצחן בן אברהם. רגול – שלא יכוף ידו על גבי
 ורועו וקשור. מיתבי: עקוד – שתי ידים ושתי רגלים. רגול – שלא יכוף ידו על גבי ורועו וקשור!
 הוא דאמר כי האי תנא דתניא – עקוד – עקודת ד' ורגל' או שתי ידים ושתי רגלים. רגול – שלא
 יכוף ידו על ג' ורועו וקשור. ואבתי' לא דמי. כמשלמא רישא וסיפא – ניהא, מציעתא קשוא' אלא
 הוא דאמר כי האי תנא – עקוד – עקודת ד' ורגל' כיתצחן בן אברהם. רגול – שלא יכוף ידו על
 גבי ורועו וקשור. ולא יקשור גמלים. מאי עממא? אמר רב אשי: משום דמיתו כפמא דאזיל
 לתנא. אבל מכניס. אמר רב אשי: לא שנו אלא לענין כלאים. כלאים דמאי? אימימא כלאים
 דאדם – והתני: אדם מותר עם כולם לחרשו ולמשוך! אלא כלאים דתחבליים – והתנא: התובק
 תכיפה אחת – אנה חובור! לעולם כלאים דתחבליים, והכי קאמר: ובלבד שייכרף ויקשור.
 אמר שמואל: ובלבד שלא יצא [לכל] מתחת ידו טפה. והא תנא רבי שמואל כפתיחים אמר אבתי'
 השתא דאמר שמואל מפה, ותנא רבי שמואל, מפתים שמואל הלכה למעשה אתא לאשמענין
 והתנא:

1 שום דבר, ומקום אדם נקלל מתינוח: ויהי: ותתן אדם מותר' עם כולם. עם כל בהמות לחרשו ולמשוך. שלא אסרה תורה אלא שני מיני בתקוה יתו. כשין עור ומומר. ומשנה
 2 זו משכת כללית. התובק. בגדי' מותרים: כתיבשה אחת. גולן על ידו מיתא פעם אחת. או שקשר קשר אחד: אוי' חיבור. דכתיב (ברכים כב) "צמור ופשתים יתקרו. ולא אסרה
 3 התורה אלא חבור" כתיב ומתקיים: בתיב' וקושריה. בשתי בחיפות: שלא חבל. ראש תחבל לא יצא מתחת ידו טפה למעט. דדמי בני ענושא' כרוב. ולא מתחזק שהוא
 4 מאסר הגמלים: שמואל. דאמר טפה לאורויה הקכה למעשה אקא. לאשמענין דהכא ליקרף לפנינו אמרנון ליה טפה. שלא להקל באסוריו. ומידו. עד שפתיים ליבא אסור:
 5 והתנא

שבת, פרק חמישי – במה בהמה דף נד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רשי

1 מא' טעמא דילמא נפיל ואזר לאיתוי'. א"נ דאוקימנא לעיל דאידיו בקשרה, חבא
2 מפרש לפום משמעת ריהטא דמתני'. ומשום שהארץ לעיל לא חש להארץ חבא.
3 ומתוך פי הקב"ה משמע דל"ג דילמא נפיל ואזר לאיתוי'. משום דמיתוי כמאן דאול
4 לדיננא. אלא משוי איתו, שבעל אבא אפטר. ומשום דילמא נפיל נפיל מי ליבא למיחש, כדריש
5 בגו זוג ברש"י "במה אשה" (לקמן דף בת רום) –
6 דבא מירי בארבו, ואמר התם: כל שזוהא אריז
7 לא גזר:
8 **דלא** למצויה יאלי, פירש"י: אנשואש
9 דדיעו עולקה, ואן נראה, דאן מוצנע
10 אלא דב. ועוד: דהה ליא למער עולקות, ולא
11 אשכח דקדי לזו יאלי בשום מקום. ונראה
12 דיאלי היינו נמי קופר דרמני, כדאמר ברש"י ונא
13 בריא (דף ה') בני הורדוס, אחר ליה כלילא
14 דיאלי ותרביה לעיניה, האנקה מתרמגן יאלי
15 *הקופר, ולא ברצוניה שבין קרניה. פרוה של רבי אלעזר
16 הוה מעשר ר' אלעזר בן עזריה כל שזא
17 ושטא. ושטא: דקשה ריה: דאמר בגי בריא
18 דבבזוח (דף נג) נעש דאן מעשר בהמה נעש
19 אחר החורבן מפני התקלה, איכ"מ הבית הזה
20 מעשה, ומסומא ב' י"ג שנה היה כשעשה, רבי
21 מאי קאמר דהוה מעשר כל שזא ושטא: רבי
22 לא היה בשעת חורבן הבית לכל היתר כי אם בן
23 י"ד או ט"ו, שדרי רבי יוחנן בן זכאי משך
24 נשיאתו אחר החורבן שנה או שנתים, כדמה
25 (ירקא א"ר), הווא קשרין הירוב:
26 התקן רבי יוחנן בן זכאי, ואחריו ר' יהושע נשיא
27 שנתים או י' קודם שמתו ר' אלעזר בן עזריה
28 כדאמר בפרק 'תפלת השחר' (דף כ"ג) אשכרי
29 צעירה רביז, וקודם לכן צעירה יב
30 הוועש על תקת המזונה, ובשעתיהוה נשיא
31 היה בן י"ה שנה, כדאמר התם חרי בשעת
32 החורבן בן י"ד או ט"ו לכל היתר י"ב
33 דקודם גורה היה מעשר, אי נמי אפטרסוף היה
34 מעשר בשנתו, היה ר"ר אלעזר מפרש היה מעשר
35 אחר חורבן כדמת ארנתא למלך: ר"ב י"ד יומא
36 ור' יוחנן ורב חביבא מתני. פירוש מתני דף
37 שטעמא דאמר כמסוך, והשטא פס הש"ס
38 למילתיה, וקאמר: בכולי יאמרו, כל כד'ג
39 וזוג מיתלפא רבי יוחנן בן, ולא קאי מתני
40 אחילוק, כך קבל רבשי שמואל בשם רבשי
41 שלמה, שטעמא מרבי אלעזר רבי:
והתנאי: ובלבד ששבייה מן הפרקע טפח! כי תניא תדיא
– בהכלא דביני ביני. מתני' אין המזו יוצא בפפרדעת
בזמן שאינן קשורה לו, ולא בזוג אף על פי שהוא פקוק,
ולא בסולם שבצנוראו, ולא ברצוניה שברגלו. ואין
התרגנולים יוצאין בחומין, ולא ברצוניה שברגליהם. ואין
הכרים יוצאין בעגלה שמתח האליה שלהן, ולא החלים
יוצאין הנוגות. ואין העגל יוצא בגימין, ולא פרה בעור
*הקופר, ולא ברצוניה שבין קרניה. פרוה של רבי אלעזר
בן עזריה היתה יוצאה ברצוניה שבין קרניה שלא ברובן
תכמים. גמ' מאי טעמא – כדאמרן. "ולא בזוג אע"פ
שהוא פקוק" משום דמיתוי כמאן דאול לחוננא. "ולא
בסולם שבצנוראו". א"ר הונא: בי לועא, למאי עבדי ליה
– להיכא דאות ליה מכה, דלא תרד תרוד ביה, "ולא
ברצוניה שברגלו" – דעבדי ליה לחוננא. ואין התרגנולין
יוצאין בחומין – דעבדי ליה סימנא, פי היכי דלא ליחלפו.
"ולא ברצוניה" – דעבדי ליה פי היכי דלא ליחברו מאני.
"ואין הכרים יוצאין בעגלה" – פי היכי דלא לתקפו
אליהיה. "ואין דרחלים יוצאות חנוגות". יתיב רב אבא
בר עינא קמיה דרב חסדא, ותיב וקאמר: משעה שנוזין
אוחה טומיני לה עוק בשמן, ומיתחין לה על פרתה כדי
שלא תצטנן. אמר ליה רב חסדא: אי"ב עשית' מר עקיבא!
אלא יתיב רב פפא בר שמואל קמיה דרב חסדא ותיב
וקאמר: בשעה שפורעת ליד טומיני לה שני עוקין של
שמן, ומיתחין לה אהד על פרתה ואהד על תרחם כדי
שתתחמם. א"ל רב תנמן: אם כן עשיתה יתא! אלא
"א"ר הונא: עין אהד יש בכרפי הימ תחנן שמו, ומביאין
קוסם ומיתחין לה בחומטה כדי שתתעפש ויפלו דרני
ראשה. אי הכי יכרים נמי! מון דמנעתי וכרים בדרני
ממילא נפלן. שמעון נירא אמר: קוסמא דריתמא. בשלמא
דרב הונא – היינו דקתני 'חנוגות', אלא לרגנן, מאי
'חנוגות' – דעברין להו מילתא דמרתמינן עליהו. "ואין העגל יוצא בגימין?
א"ר הונא: בר נירא. אמר ר' אלעזר: מאי משמע דתאי גימון ליטנא דמיכף – דכתוב 'להכלוף
במאנו ראשו'. "ולא פרה בעור הקופר". דעבדי לה פי היכי דלא למצויה יאלי. "ולא ברצוניה
שבין קרניה". אי לרב (דאמר) – בין לני מין לשמר אסור, אי לשמואל (דאמר) – לניו אסור,
לשמר מותר. 'פרהו של רבי אלעזר בן עזריה'. ותדא פרה הויה ליה? ותא אמר רבי, ואמרי
לה אבא רבי יהודה אמר רב, תריסר אלפי עגלי יהיה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מעדריה פל
שזא שטמא! תנא: לא שלו היתה, אלא של שבטיה היתה, ומתוך שלא מיתה בל, לא הויה
על שמו "רב ורבי חנינא ור' יוחנן ורב חביבא מתנן, בכוליה דפדר מועד, כל פי האי וזוגא
חלופי רבי יוחנן ומעיל רבי יוחנן. כל פי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיהא – נתפס על
אנשי ביתו, באנשי עירו – נתפס על אנשי עירו, בכל העולם מילא – נתפס על כל העולם מילא. ותני דבי ריש גלותא
נתפסו על כולי עלמא. כי הא דאמר רבי תנאי: מאי דכתיב 'ה' במשפט יבא עם וקני עמו ושריו', אם שרים תמאו
וקני

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

שבת. פרק חמישי - במה בהמה דף נה עמוד א - מותר מהדרת יאבן ישראל (שטיינזולץ) קמז רש"י

ואע"פ דלא מקבל לוכיחו מר. היינו חיבא דספק יא מקבלי, בדאמר בסמוך ל'עפדים
מי גלויז. אבל חיבא דהאי יא מקבלי - תנא להו, מוטב שיהו שוגגין ואל ידיו
מודין. בדאמרין ב'חומריא כתי ייך (ביצה דף ל וטס) ובפרק 'שואל' (לקמן דף קמה) בני
תוספת ויחכי: ו**על** דרשעים תייו של דם. וז' הדשעים תייו של דם. וז' הדשעים תייו של דם.
וכתיב: 'ומותרת הינו על מצותו של אלהים' (שפיטלברג)
התוספת

וְגַם: סתהדו: ר"שך קפרי: אני שאני רבך אני נודה, אבל מר עוקבא שהוא ראש
לי ולך, ואב ברב - יקונה בתמיך: דכתבי פיר דוד וגו'. לא ענש אלא מי שקיוד לשפוט:
חזין מרבך וי. שפצ' מבקרא זה שהוציא דבור לטובה, ומפני עונש תוכחה תור בו:
והתורה ויהי על מצוות האנשים הנאמרים והנאנקים על כל התועבות הנעשות
בתורה: אלו צדיקים: שלא יִשְׁלְמוּ בָהֶם

מלאכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

וקנים מה האומר? אלא, אומא: על וקנים שלא מוחו
בשירותו. רב יהודה הוה יתיב קמיה דשמואל, אתאי
התיא איתתא קא צוורתה קמיה, ולא הוה משנת בה.
א"ל: לא סבר ליה כור "אומם אָנוּ מוּעֵקֵת דָּל גַּם הוּא
יקרא ולא יענה?" א"ל: שפגא, רישך בקרין, רישא
הרישך בתמימי, הא יתיב מר עוקבא אב כ"ה. דכתיב
"בית דוד בה אמר ה' דינו לבקר משפט והצילו גוול
מר עושק פן תצא כאש חמרה ובערה ואין מכבה מפני
רוח מעלה להם וגו'". א"ל ר' יודא לר' סימון: לוכיחניו
מר להני דבי ריש גלותא. א"ל: לא מקבלי מנאי. א"ל:
ע"פ דלא מקבלי - לוכיחניו מר, ד"א אהא פר'
תנינא: מעולם לא יצתה מדה מוכה מפי הקב"ה ודור
בה לרעה חזין מרבך וי, דכתיב "ויאמר ה' אליו עבור
בתוך העיר בתוך ירושלים והתיותו על כל המצוות הנאמרים
הנאנקים על כל התועבות הנעשות בתוכה
וגו'". א"ל הקב"ה לבישראל: לך ורושום על מצותן לא
צדיקים עול של דיו, שלא ישלמו בהם מלאכי תהלי.
ועל מצותם של רשעים תיו של דם כדי שישלמו ביהן
מלאכי תהלה אמרה מדת הרין לפני הקב"ה: רבש"ע,
מה נשנתו אלו מאלו? אמר לה: הללו צדיקים גמורים,
הללו רשעים גמורים. אמרה לפניו: רבש"ע, היה פירם
למחות ולא מוחו? אמר לה: גלו וידוע לפני, שאם מוחו
בהם - לא יקבלו מהם. (אמר) לפניו: רבש"ע, אם לפניך
גלו - להם מי גלוי? והיינו דכתיב "בן חזור ובתולה

מלאכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

ומשואל אמר תמה זכות אבות ורבי יוחנן
אמר תתן זכות אבות. אמר
רבש"ע תם: דכותבות תורה (כל בריית אבות
לא תמה. דהא כותבי תורה) וזכותא את
ברייתו יעקב? אף לאחד גלות. ואנן אין אנן
מודין ובתיבין וראשונות וזכרון ע"ג קשה.
משואל דאמר בתמי חסאל ריק מרוביני למען
בריתו ועל למען זכותו. ואמר רבי דבדקרי
רבה (פ' לו) ריק מעי עתה דכפי מנטיס.
ולרי נראה: דלא פלגי שמואל וריי. אלא,
תמורה דאקרא חתורן בתרה זכתי - תתן זכות
אבות. ועל זה הוא סומך להחזיר זכות אבות.
וכתובלו וקרא רבי. רבה אהא אומר: לעולם
זכות אבות קיימת, ולעולם לא מוכיחים אותם.
וכן הוא אמר כי אל רחום ונו יתן שבת את
ברייתו אבותין וגי'.

מלאכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

מלאכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

אין מיתה בלא דתעא. פי: (מיתה) לפי
תמורה דאקרא חתורן בתרה זכתי - תתן זכות
אבות. ועל זה הוא סומך להחזיר זכות אבות.
וכתובלו וקרא רבי. רבה אהא אומר: לעולם
זכות אבות קיימת, ולעולם לא מוכיחים אותם.
וכן הוא אמר כי אל רחום ונו יתן שבת את
ברייתו אבותין וגי'.

מלאכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

מלאכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

מלכי תקבל שאני ורעה שלוח עביר: 1
תינו דכתיב. מעיקרא ועל כל אש אשר 2
עליו הניו אל נשטר, ולבסוף "וממקדש" 3
תהלי: ממקודש. שהודה למקטרג מודה 4
הרין, ודורו מן הטוב: מי הוה מוכח הנשתי. 5
במי חוקקא, והלא שלמה נגון ועשה מוכח 6
אבנים של ל"ב אמה. דכתיב (מלכים א') כי 7
מוכח הנשתי אשר לפני ה' קטן מבקבלי, 8
ד'אם האומר לתבירו נגס פלוגי ופסול 9
לעבודת: מסקום שאומרים שירה. מן הלויים 10
שואמרים שיה בכלי נחשת: תיו תמות. 11
לרשעים: חותמו של הקב"ה אמת. אביעתי 12
לאותו: ויחשאו ויאחרו. על שם 'אני ראשון 13
ואני אחרון' דאני הוא: אלו בני אדם 14
שקיטבו התורה בקול. תהיו סימן להם 15
שקיימו התורה מראש עד סוף: ואיש לא 16
יעלוהו: שאין עוד זכות לאבות שאבוקו: 17
ויפן אליהם למען ברייתו את אברהם וגי' 18
ולא השליכם מעל פניו עד עתה. אבל במאן 19
ואלקו השליכם, ולא פנה אל בריית אבות: ה' 20
אלהו אברהם ואליהו יצחק וישראל היום 21
יזעיק שאתה זוכר בריית אברהם ויצחק 22
וישראל. מלקאמר יהוים יזעיק ותו לא - 23
ממלך התמה: ועל ידי רחמים חזקה להם 24
במי חוקקא: כשיי חזקהו. דכתיב "ומתה ועד 25
עולם קנאת ה' צבאות תעשה אמת" - ולא 26
זכות אבות: כלא משם. וחסאי של אדם בעו' 27
לו מיתה: שבעם ונגענים. היינו יסורים: 28
וקאמר שאין באין אלא משום פקדתי עני:
בעיניו

1 ארבעה מות בעשוי של נחש. הוא דחבין (קולת) כ' אדם אין צדיק בארץ וגו' -
2 כרוב בני אדם קאמר: ושמ"י יש מיתה בלא חטא ויש יסורים בלא עון.
3 ואע"ג דבמאי דקאמר אין סורקין בלא עון - לא איתובח: כל האומר בני עלי חטאו אינו
4 אלא טועה. פירוש: במאי דחבין אשר ישכבן לא חטאו, אל מנבים קרשים היו,
5 דחבין (שמואל א ב) "מטרם יסורקין תחלב
6 וגו'";

7 מעבירם כתיב. חייס שחלו חולק על ספרים
8 שלטו כשכוחו בחם (מעבירים). וכן
9 מצינו בירושלמי במשנתו "הוא שפט את ישראל
10 ארבעים שנה" - מלמד שהיו פלשתים יראים
11 ממנו כ' שנה אחר מותו כמו בחייו, וכלל ספרים
12 של חבין כ"י שנה (שופטים טו): מתוך
13 שהיה לו לפנחס למחות. ופליגי א"ר ינתן,
14 דאמר שנידע לא חטאו:

9 מותו בעשוי של נחש, ואלו הן: בגיטין בן יעקב, ועמרם אבי משה, ויש אבי דוד, וכלאב בן
10 דוד. וכולהו גמרא, לבר משי אבי דוד דמפרש בה קרא, דחביב "את עמשהא שם אבאלום
11 תחת יואב (שר) הנבא ועמשהא בן איש ושמנו תרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש
12 אחות צרויה אם יואב" וכי בת נחש היא? והלא בת יש היא! דחביב "ואחיותיהן צרויה
13 ואביגיל"! אלא: בת מי שמת בעשוי של נחש. מני? אילמא תנא דמלאכי השרת - והא
14 איפא משה ואהרן, אלא לאו: ר"ש בן אלעזר היא, ושמ"י: ש מיתה בלא חטא, ויש וסורין
15 בלא עון, וחיובתא דרב אמי - חיובתא. א"ר שמואל בר נחמני א"ר ינתן: כל האומר "ראובן
16 חטא" - אינו אלא מועה, שנאמר "ויהיו בני יעקב שנים עשר" מלמד שפוקין שקולים פאחת.
17 אלא מה אני מקיים "וישבע את בלהה פילגש אביו" - מלמד שבלבל מצעו של אביו, ומעלה
18 עליו דחבין כפילו שבע עמה. תנאי, ר"ש בן אלעזר אומר: מוציל אותו צדיק מאותו עון,
19 ולא במעשה זה ליה. ואפשר עתה ידעו לעמוד על הר עיבל ולומר "ארוה שכב עם אשת
20 אביו" ויבא חטא זה ליה? אלא מה אני מקיים "וישבע את בלהה פילגש אביו" - עלבון
21 אמו תבע. אמר: אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמיו?
22 עמד ובלבל את מצעה. אחריים אומרים: שחי מצעות בלבב, אחת של שכניה ואחת של אביו.
23 ותינו דחביב "או חללת יצעני עלה" (אל תהי יצעני אלא יצעוני). כתנאי, פחו כמיס אל
24 תורת"ר ר' אלעזר אומר: פוקתה חביתה וזמתי. ר' יהושע אומר: פסקתה על דת, חטאת, ונית.
25 ר"ג אומר: פיללתה, חלמתה, ורחה תפלתה. אמר ר"ג: ערוך צריבין אנו למודעי, ר' אלעזר
26 מופרעי אומר: הפוך את התיבה ודושה: ונעשתה, הרעעתה, פרחה חטא מקמי. רבא אמר,
27 ואמרי לה ר' ריבנה בר אבא: וברך עונשו של דבר, חלית עעמך חולי גדול, פירשת מלכתוא.
28 ראובן בני עלי בני שמואל דוד ושלמה ויואש סימן. אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר ינתן:
29 כל האומר בני עלי חטאו - אינו אלא מועה, שנאמר "ישם שני בני עלי (עם ארון ברית
30 האלהים) חפני ופנחס פתנים לה". סבר לה פרב, דאמר רב: פנחס לא חטא. מוקיש חפני
31 לפנחס, מה פנחס לא חטא - אף חפני לא חטא. אלא מה אני מקיים "אשר ישכבן את
32 הגושים" מתוך שישו את קניניהן, שלא הלכו אצל בעליהן - מעלה עליהן דחבין כפילו
33 שכבו. גופא אמר רב: פנחס לא חטא, שנאמר "ואחיה בן אחטוב אחי אזי כבוד בן פנחס
34 בן עלי פהו ה' וגו'" אפשר חטא בא ליה, והתבון מייחסו? והלא כבר נאמר "ברת ה' לאיש
35 אשר ישענה ער וענה מאהלי יעקב ומגיש מנחה לה" צבאות", אם ישראל הוא - לא יתה
36 או ע"י פקמנים ולא יעונה? פקמנים, ואם בנה הוא - לא יתה לו בן מגיש מנחה. אף לא
37 לא שבע מנחה - פנחס לא חטא. אלא את כתיב "אשר ישכב"! "ישכב" כתיב. והכתיב "אל
38 בני בי לא מנחה השמעה" - א"ר נחמן בר יצחק: "בני פתוב. והכתיב 'מעבירים' א"ר הונא
39 בריה דרב יהושע: 'מעבירים' פתוב. והכתיב 'בני בלעלע' מתוך שהיה לו לפנחס למחות לחפני
40 ולא מוחה - מעלה עליו דחבין כפילו חטא. א"ר שמואל בר נחמני א"ר ינתן: כל האומר

1 בעשוי של נחש. בעצתו של נחש שהשיא לחלה. הוא חטא אחר, ולא חטא. בעשוי
2 - כמו "עמא ועמם" (דניאל ב); ואחיותיהם. בבני ישי משתעי: אלא לאו ר"ש בן
3 אלעזר. דאמר משה ואהרן כחטאם מתו. ומודה בתני: כל האומר ראובן חטא.
4 במעשה בלהה: דחביב. בההוא קרא: ויהיו בני יעקב וגו' לחוציא מלקר שלא
5 תחשודו: ויבא חטא זה ליה. ויגור דחבין
6 שהיו מן המקללים: אחת של שכניה. כך
7 היה יעקב ששה בארבעה אהלי נשי, מעמיד
8 היה לשכניה, ובאותו אהל שהיו אורא ב
9 השכניה - הוא בא וקן אותו הלילה: חללת.
10 אותו ש מעלה על יצעני, וישע שכניה
11 מדלא כתיב "ועצני עליה". וישע אחי: עד
12 שלא נבנה אהל מועד יהיה שכניה מצויה
13 באהלי צדיקים: פתי. וטריטורין הוא: פוקת.
14 ליה "עמא פוקת" (לקמן דף פח). פוקת
15 משותפת בעצמיה וקטאת: וזמתי. וזמתי: וזמתי: פיללת.
16 להציל מן החטא: חלמתה. ויחיל משה
17 (שמות לב): ונעתי. ויבא לחטאו. לר'
18 אלעזר ר"י ודועש קתא. ר' יואב מגילאל
19 ולמודעי - בקש לחטאו ולא חטא: חלית.
20 חולי גדול, לדחאפא לבבוש יצרך: כל
21 חטאת. בני עלי חטאו. באשת איש אינו אלא
22 טועה. ומיהו. בבין קרשים חטא: דאמר רב.
23 לקמן בשעתין: פנחס לא חטא. וליף לה
24 מקרא. ור' ינתן וליף לה לחפני מאי קרא
25 דמשכ שפוק לפנחס: שישו את קניניהן, שהיו
26 מקריבו להקריב שום קרבן אלא בקושי,
27 דחבין (שמואל א ב) "עם בלעלע שקריית את
28 החלב" וגו'. ובעשה ובת מירדס באת
29 מפקוס אחר לשילה להקריב את קניניהן, וכן
30 היו משתין מלקריבם, ודנשים לא היו יוכלין
31 לסמוך עליהם שקריבם, והיו שהות של לא
32 היו חרות אצל בעליהן עד רצאו קניניהן
33 קריבו והיו חרות לקדשים וליבס לערדה.
34 לפיכך מעלה עליהם אילו שבסום, שהיו
35 מונעים אותן מפריה וקריבה: פתחם לא חטא.
36 באשת איש. דאשר ישכבן את קדשים אינו
37 חטא חפני כבוד: ואחיה בן אחטוב וגו' כתיב
38 ח' בשלה נטא אפוד. הרי עשיתו לשבת
39 ומזכיר עלי שם פנחס אביו: אשר בא
40 חטא ליה והתבון מייחס. לשבת, ואת בן
41 בנו מייחסו אתריה. והתבין בני עבדי
42 ונאמר "ברת ה' לאיש וגו'. ותיא קר
43 נבא על הגויה ועל הוזהה משתעי,
44 לדדנרשין ליה ב"אלו הן הנשרפין." דחביב
45 כן מעלה עליהם "כי חלל הודד קדש ה' אשר
46 אהב ובעל בת אל נכר", ודנשיק: "כי חלל
47 הודד קדש" - זו וזהו. וכן הוא אומר: לא
48 תהיה קדשה וגו'. ע"י. חרף להקבין (לדורות)
49 בין חכמים, כדאמר בעירובין דף גז)
50 "אחרית עניניה: ואם פתח הוא כו', וכאן
51 מייחס כותן מגיש מנחה אחר פנחס: והתבין
52 "אל בני בי לא מנחה השמעה את איש אביו
53 שופע מעבירים עם ה'". אביהם היה מייחס:
54 והא כתיב "מעבירים", אמר רב הונא בריה
55 דרב יהושע "מעבירים" כתיב. קשה בעיני שם
56 חתוב חתובי אבא. כי אומר אני שישנו גדול
57 הוא. ור"ג לה לקח מלכות. שוקרי כספים
58 מונחים כתיב "מעבירים", וגם במסורה הוצלח פקמוס שפעוין שם כל חבית דלא כתיב בתי יד וקורין - ולא נמנה זה, והם מעוניין ע"י החשבון. וזו אחי קשא. והאי
59 "מעבירים" - לאו לשון עבירה הוא. אלא לשון ודבירו קול מפתח (שמות לו). ודיק לה: לא טובה המונעה אשר אביו שומע את עם ה' מעבירים ומקריבו ומוקבלים
60 עליהם. והאי מעבירים - לשון רבים הוא. ואעם ה קלא, וקלא אבני עלי, שוקרי הם היו עוברים, ולא היו מעבירים את אחריהם:

שבת. פרק חמישי – במה בהמה דף נו עמוד א – מותך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
קנא
 רש"י

1 **שחיה** לך לדונו בסנהדרין. קשה לר"י: דפי' דגולתה (דף יד: ושם) אמרין גבי נבל
 2 המורד במלכות לא בעי למרעיהו. ואוריה מורד במלכות היה. כדאמר בסמוך ויש
 3 לומר: הורא עריך לדונו ולדעו אם הוא מורד במלכות. אבל לעיין בדיונו ולעשות הלנת דין.
 4 ולמתוך עד למחר – אין עריך. וכן מוכח דבסנהדרין (דף לו: ושם) אמר שר דוד את נבל
 5 במסנהדרין. ומיחזרו את רבבו וגו'.

6 **ליקוהו** יש לך בה. פה אף על גב דאפילו חטא
 7 נמי יש לו בה ליקוהו. דהא אסוק
 8 היתה ושריא לבעל, וזהו לבעול ממנו. ליקוהו
 9 יש לך בה משמע – לא היה לך בה בעבירה.
 10 **גם** כרתות כותב לאשתו. פרש"י: על תנאי.
 11 כרתות עמו. תנאי במלומה – תנאי מנורשת
 12 מעבשה. וערך לומר לפרשו דאף על גב
 13 דאוריה בא מן המלומה – תנאי היה שאם לא
 14 ישוב בסוף המלומה, שיהא נטו. אך קשה: דתנאי
 15 כותב כרתות (גיטין דף עג: ושם) לא היה אשת איש
 16 הלכה רבי יהודה אומר: הרי היא כאשת איש
 17 דמכאן דרביה. ואם כן, לפי הירודה היתה אשת איש
 18 מנורשת ורואה לר"ת: שהיא מנורשת לגמרי. כאלו
 19 שום תנאי. והא דאמרין ביהוביה (בב"מ דף גג: ושם)
 20 (ושם) מוכח שביעול אדם ספק אשת איש והל
 21 לכתן פני חבירו ברבים, מנלן – מדרו. קרי לה
 22 ספק אשת איש – לפי שהיו מנורשים בבעה.
 23 והטעם כדמריש שהיא אשת איש:

24 **דאמר** ליה ואדוני יואב. פרש"י: ומורד
 25 במלכות היה שומע דאמר "ואדוני
 26 יואב". ואין נראה, דאין הו' מורד, שלא היה בלבו
 27 להמליכו ליקוהו מלך. אלא כמו שפירש רביע
 28 נטאיה דהוי מורד משום דבסיפא דקרא כתוב
 29 "ואני אבא אל ביתי לאבול ולשחות ולשכב עם
 30 אשתי וגו' – שדוד אמר לו לעשות ולא רעה
 31 לעשות:

32 **רב** דבר אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 33 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 34 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 35 וגם שגג:

אלא

36 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 37 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 38 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 39 וגם שגג:

40 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 41 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 42 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 43 וגם שגג:

44 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 45 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 46 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 47 וגם שגג:

48 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 49 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 50 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 51 וגם שגג:

52 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 53 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 54 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 55 וגם שגג:

56 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 57 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 58 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 59 וגם שגג:

60 **דבר** אוריה החתי. קשה: דהא איבא
 61 מעשה דהסתה, בריש פ"ב דיומא (דף כב:)
 62 ור"ל דלא חשבי ליה. דהו' חזי כל כך עד גדול
 63 וגם שגג:

1 **בני שמואל חטאו**. במקום שדוד והקטית דין: להקטין. משמישהו. ששוכרין אותו ללך
 2 ולהקטין את הנקראים לדין: ולספיקיהם. לטעמי בירורין ולארות שום: מלאו היטלו
 3 על פניו. בתים. ונתנים לתן פרמטקא לעסוק בה ולתת להם השקרה. ומתוך כך יקח
 4 מנשר לקם ולתוות דין כשפאין למפנים לדון, והיונו חטאם: חלקם שאלו פניהם.
 5 מעשר ראשון וקראו להם. שלום היו. שאלו

6 פניהם. מתוך שהיו גדולי תורה וטעמים. אל
 7 היו מוקנים מהם. ושאר לחם בעינים
 8 ומעשרם. מלא נטאוי לא חטאו בהקטית
 9 משפט: קופה ותידה. יותר מן קראוי. כמתות.
 10 ודעו לתיב וקובה, והם לא היו בהנים. ל"א:
 11 מתנות ליהוה, בלוג מעשרה. וקראו כתיב ונתן
 12 לכהן, ותרשינהו ולא שישול מצמו. משמישהו
 13 וחלין כפ' "הקטית" (פולג). ודהי לכל מתנות
 14 כהונה ליהוה: דף ה'א. ובה שבע, קודם
 15 שקבלה גט: שקבלה לשכב עמה קודם
 16 שקבלה גט שהיה בעלה שלח לה מן
 17 המלחמה, שאם ימות לא תיזקק לביבם. או
 18 שקרא וקרא ואין מעיד עליה. ותתעב אשתו.
 19 או שקרא ודא שבו, כדאמרין לקמן: כל
 20 היורא למלכות בית דוד כו': שישנהו קעה ו'.
 21 כבתיהם ובלשונה: שהיה לך ליהוה.
 22 שקרא במלכות. כדלקמן: ליקוהו ין לך בה.
 23 קדושין תופסין בה. שאינה אשת איש.
 24 כדאמרין לקמן: כל גט פירותיה. על תנאי, שאם
 25 ימות תנאי מנורשת מעבשהו. ופגמיה שדוד
 26 טרוד בנצואה. ושולחו מן המלחמה: ואת
 27 שקרא במלכות. כדלקמן: ליקוהו ין לך בה.
 28 המעוררים בעיניהם. היינו קדושין – תקח –
 29 תבטל עיי נש שקביא להם מן המלחמה:
 30 תתקן בני עמון. באותו שהיה בני עמון
 31 שלא מדעת: ואינו יואב. לא אורח ארעא
 32 שקרא עליו מרות אחים בפני המלך: וכן
 33 דבר אוריה. מקרא כתיב כך דבר אוריה.
 34 שרם לו שתיק. אבל כבוד בעת לא קטא:
 35 ליקח הני. לקמיה מקשר: כלא דר. איש.
 36 חסם בתורה, והוא מצאו מלא דבר וחסם
 37 בתורה: חס"א דשקראי תות. מתחילה מצאו
 38 שקרא בקר: כי הדי אלשין עליה. ציבא על
 39 מפיבשהו. ששקרה דוד ברח מפני אבשלום
 40 מני מעקא קביל מניה: איה בן אוניד
 41 ויאמר תתא יושב בירושלים. כי אמר היום
 42 וישבו לי את ממלכת אבי: דברים הנקרים
 43 חזא ביה. במפיבשהו. כשנראה אבשלום ודוד
 44 דוד למלכותו ולא לפניהו. ולא עשה רבלי ולא
 45 עשה שפמו. כסבור דוד שנוקרים דברי ציבא.
 46 בעצמה. על שחקו דוד ולא קבשי עצמו.
 47 ועוד, "היה מצפה ששמישיבוחו במלכות
 48 ותנאה ויסתרה. לך לא קבל דבריה, ואמר לו
 49 אתה וציבא תחלק השדה. והוא השיבו
 50 קשה: אין לו לעשות אלא על מי שהביא
 51 הלום – הנה שמישיבוח על שבו. ואם לא
 52 שקרא בו דברים מעוררים קנה חזק ומוט
 53 שאמר "הנה לך כל אשר למפיבשהו". ואיפני
 54 שמידי ואמר לו מתחלה: הנה לך כל אשר
 55 למפיבשהו" – אין זו קבלה. כי כל זמן שלא
 56 היה דוד על מלכותו. ידע היה שאין מתנתו
 57 מתנה, ולא אמר לו אלא על תנאי. אם יקרא
 58 אמת דבריהו:

1 **אלא** מעתה או יבנה ויהושע בר. הקשה ר"ר אלנף: דביחלקי (שחררן דף צא) מספיק
 2 מדכתיב 'או יבנה ויהושע' וכו' כתב 'או בנה' – מכאן לחדתי המתיים מן מהדורת.
 3 אם כן אתא לדרשה, ה"נ אתא לדרשה דהבא ואמר ר"ה דמי' פ"ך. מרלא כתיב שבקש
 4 לבנות אלא "יבנה" ש"מ שרונה לומר שנתה. כההוא וירושע ודאי: בנה.
 5 **מה** אחרונים לא עשו וזלה ברוך ב"ר. אל

6 ש"ך לומר אבא 'שקום ויבנה לו אבותיו'
 7 לחדר ר"ב כדאמר בפ"ך ורזילין (דף ו. ושם)
 8 גבי נחש נחשת שבועי חוקה. והתם לא
 9 ביערוהו אבותיו – שהיו יראים לבערו לפי
 10 שעשהו משה על פי הדרוב, אבל הבא – למה
 11 ודו מנחיים מלבערם: **דצוציתא**. אמר ר"ה
 12 דאמר במדרש שהיה נר וזלך על ראשו:

הדרן עלך במה בהמה

9 **שמו!** אלא: מותוך שעשה מריבה עם בעליו, יצתה בת קול ואמרה לו: **נצא** בר **נצא!** נצא –
 10 הו' דאמרו, בר **נצא** – דכתיב "ויבא שאול עד עיר עמלק ויבד בנחל" אמר רבי מיני: על עסקי
 11 נחל. אמר רב יהודה אמר רב: **בשעה** שאמר דוד למפישת "אתה וציבא תחלקו את השרה"
 12 יצתה בת קול ואמרה לו: **רחבעם** וירבעם וחלקו את המלוכה. אמר רב יהודה אמר רב: אימלי
 13 לא קיבל דוד לשון הרע לא נחלקה מלכות בית דוד, ולא עבדו ישראל ע"ו, ולא גלינו מארצנו.
 14 אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יוחנן: כל האומר שלמה חטא – אינו אלא מועה, שאמרו "ולא
 15 היה לבנו שלם עם ה' אלהיו כלכלב דוד אביו", כלכלב דוד אביו הוא דלא תהו – מיחטא נמי
 16 לא חטא. אלא מה אני מקיים "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הפו את לבבו" – התיא כרבי נתן.
 17 דר' נתן רמי: כתיב "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הפו את לבבו" ויבנה דוד אביו" –
 18 כלכלב דוד אביו הוא דלא תהו – מיחטא נמי לא חטא! – הכי קאמר: "ויהי לעת זקנת שלמה
 19 נשיו הפו את לבבו ללבב אחרי אלהים אחרים" – ולא תהו. והכתיב "או יבנה שלמה כמה
 20 לכבוש שקין מואב" שבקש לבנות ולא בנה. אלא מעתה "או יבנה ויהושע מוצב לה" שבקש
 21 לבנות ולא בנה? אלא – דבנה, הכא נמי – דבנה! אלא, כדתניא רבי יוסי אומר: "ואת
 22 הקמות אשר על פני וירושלים אשר מימין להר המששה אשר בנה שלמה מלך ישראל לעשרת
 23 שקין צדינים וגו'". אפשר בא אסא ולא ביערם, יהושפט ולא ביערם, עד שבא אישיה וביערם!
 24 והלא כל ע"ו שבארץ ישראל אסא ויהושפט ביערם! אלא: מקיש ראשונים לאחרונים, מה
 25 אחרונים לא עשו – והלה בנה לשבת, אף ראשונים לא עשו – ותלה בנה לגנאי. והכתיב
 26 "ויעש שלמה הרע בעיני ה'" – אלא מפני שהיה לו למחות בנשיו, ולא מיהו, מעלה עליו
 27 הקטוב כאלו חטא. אמר רב יהודה אמר שמואל: נוח לו לאותו צדיק שהיא שמש לבדך אחר
 28 ואל יכתב בו "ויעש הרע בעיני ה'". אמר רב יהודה אמר שמואל: **בשעה** שנשא שלמה את
 29 בת פרעה הכניסה לו אלף מיני זמר, ואמרה לו: כך עושים לזרה פלונית, וכך עושים לע"ו פלונית, ולא מיהו פה. אמר רב
 30 יהודה אמר שמואל: **בשעה** שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאול ונעץ קנה בנים, ועלה בו שריתמו, ועליו נבנה כרך גדול [של
 31 רומין]. כמתניתא תנא: אותו היום שהכניס וירבעם שני עגלי זהב אחד בבית אל ואחד בן נבנה צירף אחד, והו' אישליאיה של יון.
 32 א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן: כל האומר ואישיו חטא – אינו אלא מועה, שאמרו "ויעש ה' לך ככל דרך דוד
 33 אביו" אלא מה אני מקיים "וכמהו לא היה לפניו מלך אשר שב וגו'" – שכל דין שרון מכן שמנה עד שמנה עשרה החזירן לך.
 34 שפא האמר: נטל מנה ונתן לזה – תלמוד לומר 'כלל מאדו' – שנתן להם משלו. ופליגא דרבי, דאמר רבי: אין לך גדול כבעלי
 35 תשובה יותר מאישיו בדרו, ואחד בדרונ. ומנו – אבא אבנה דרבי ירמיה בר אבא, ואמרי לה: אחא אחוה דאבא אבנה דרבי ירמיה
 36 בר אבא. דאמר מר: רבי אבא ואחא אחי הו'. אמר רב יוסף: ועוד אחד בדרונ. ומנו – עוקבן בר תמיה ריש גלותא, ורעיני נתן
 37 דצוציתא. אמר רב יוסף: הנה ותיבנא בפירקא, והנה קא ממננא, והואי בחילמא דקא פשט ידוה וקבליה.

1 על עסק גדול. וקה על נפש אחת אמרה תורה הבא עמך עירוב בנחל, נפשות הללו
 2 על אחת כמה וכמה! אם גדולים הטאו – קטנים מה הטאו? ולא עבדו ישראל עבודה
 3 זרה. שעל ידי שחלקה המלכות העמיד ריבועם העגלים, שלא יעלו ישראל וירשלים
 4 לממשלתו של רחבעם. שלמה חטא. בע"ז: כרך' נתן. דשני קרא "הו' ללבב" – והוא
 5 לא תהו: **כרא** נמי דבנה. קראי חאי: א

6 מרובא תילך דלא קנה. כדתניא: ר' יוסי אומר
 7 כו: "למי המשחה. לשון שקו. דמתרגמינן
 8 'משחתי', והוא דר התימים: **קושש** ראשונים.
 9 מקיש את בנינו של שלמה לבעירו של
 10 אישיהו. מה אישיהו לא עשה בעור זה, ותלו
 11 בו מן השמים לשבת. והוא לובינה השאר
 12 בעשית משמת יהושפט – אף שלמה לא
 13 עשה כן. וה' ותלו בו לבנות – מותוך שלא
 14 מיהו בנשיו: **פשט** לתבוס עיני ולשאוב
 15 מים מקטוב. ואל יכתב בו דבר זה.
 16 ללמדך שקשה התוכחה במי שבדיו לימחוח:
 17 מיני וכו'. כלי שיר: נעץ קנה. ושרטון מרוב
 18 גב, עד שנתקו וזלך ונבל שרטון – חל
 19 ורפש וטיט שהקם גורש: כרך גדול של רומי.
 20 שהוא מירד לישראל, והוא (איטליא) של יון
 21 ממשכת מגילה (דף ה): **ביום** שהקדמו, ודבס
 22 את העגלים נבנה צירף אחד. באותו שרטון
 23 שגדל שם בימי שלמה. צירף – כרך קטן
 24 מיוחד. שישען מן קנים וכן קרה. ומאן
 25 נחוספן כתיב על כתיב: **אשליאיה**. שם העיר.
 26 והיא ממדינת יון. ובעשיתה רומי מלכות
 27 יוניס, לכדורו ונחפר להם: **חאי**
 28 כתיב: **שב אל ה'**. ממשע וקטא מעקרא:
 29 כפן ה'. שישב על פסא מלכותו. דכתיב יון
 30 ח' קנה' וגו': ע"ן יו"ש. שמנא חלקת את
 31 הספר, ועיין ודקדק בתורה וברינה בבית
 32 ובעל פה, והבין שמא טעה בדינא: **נטל מנה**
 33 ממי שנתן לו תחילה. ח"נ ואמרי לה אחא
 34 אחוה דאבא אבנה דרבי ירמיה בר אבא: נתן
 35 דצוציתא. על שם נצוצין דנרא, שהמלאך
 36 פשט את ידו וקבל תשובתו. לישנא אחרניא:
 37 על שאקו המלאך בציצית ראשו:

הדרן עלך במה בהמה

הדרן עלך במה בהמה

הדרן עלך במה בהמה

הבא בקטלא עסקינו. ויתנה וממעט דקטלא טעמא משום חציצה. וא"כ אמאי הנה (ב) במתניתין כסיפא בהדי חוטי צמר? ברישא הזה ליה למיתניהיה ואומר רשב"א: דקטלא על מדר של גוי הוא. ויש לחוש דילמא שלף ומחיא. ומירי מחני ברפ"י, דליבא חציצה ולכן לא לאוסר אלא משום תפישה. אבל ברייתא הדבא - איירי במיהודי. דליבא למדוש ולמטא שלפא - שנייה מסיחה. ש"פ שלפ

התראה בעלת בשר. ואי"ה נמי חזקה לאוקמא
 ברייתא משום חציצה? לוקמא ברפ"י ומשום
 משלפא כמתני' וי"ל דברייתא משמע ליה
 דטעמא משום חציצה הווא דרישא, דקתינה?
 הבנת יוצאת דילמא כשאיננה דלא דאמריק.
 דליבא חציצה וילמא שלפא ומחיא. דפשיטא
 הוא - דמאי נוי שיער בחותנין אלא ארישא?
 לאשמעינן דאין בו חציצה. ואינה מסיחה בשעת
 טבילה, והכי - סיפא טעמא משום חציצה?
 תניא - דבני גויי (מתני' ו) "סורביטין"
 הקבועים בה' הדרך לקבוע אפיונו בסבכה. אבל
 חתומתא קיסטפתא אין קובעין?
 א"י כבלא דעברא אתן. חתומא א"י כבלא
 דעברא אתן. אמאי קתינו שמי בני אשה? וי"ל:
 דבעי למיתני כסיפא דמתני'. יוצאת כבבול
 ובפאה נברית לחנה, ופאה נברית לא שייכא
 אלא באשה. ואי"ה אמאי לא תני נמי ברישא
 פאה נברית בהדי כבול. דאין יוצאין בה להרד"ב
 ויש לומר דמילתא דפשיטא ויהי דאוסר לצאת
 עליו בה רד"ב. והוא משלפא משום שומעין עלה.
 ואי"ה אי כבלא דעברא אתן. אמאי שרי בחצר
 של משרא דרביש? אבל אי כיהפ של צמר תני?
 נזא. ושרי בחצר של תהנה על בעלה.
 דברפיש דעברא לקמן (דף סד.) וי"ל דבבלא
 דעברא שרי כיון לשעוה בו קורת רוח לרבי
 שאם היה כל היום בלא כבול אפילו בחצר.
 ברבי מוטע עישהה ועבר כבול רבי סבור רבי
 שדעתו למרוד בו. ואי"ה לדיד קטנה. ולקמן
 דפשיטא כסיפא מודו כיון כבול כיהפ של צמר
 הוא. קתינו לרי"ה דאין משמע הכא למיד כבלא
 דעברא אתן - שרי כיהפ של צמר אף להרד"ב:
 א"י זה משום כלאים. פרש"י משום שאינה
 טוה. וריב"א אומר דמשום הכי אין להחתי.
 דהתני. הלכרין אסורין מנפי שחן שומעין אלא.
 משום דאיסטמא דרב קשה הוא ודבר קשה לא
 אסור רבנן משום כלאים כדאמרן בפרק קמא
 דביצה (דף טו. סג.) ו"ש (א) והוא בריה דרב יוחנני
 האי נמטא נגמרא דנרש - שריא. אע"ג דשרא
 לבדים אסורין - האי שריא לפי שהיא טוה. וכן
 משמע ביטאמ קתינו רבא ר"ל (דף סט.) ו"ש
 אמר. בניו בהנה קשין קון. ולכך שרי להציע
 חתומתיה. כי הא דאמר רב הונא בריה דרב
 תישע אי נמטא נגמרא דנרש שריא. וקשה לר"ה דאמרין ב"פ דרבי"ן (דף ג) הכל חייבים בציצית כותים ליום וישראלים ופר"י. פשיטא ומשנן: אמאי איצטריך קי"ה טריא דהואיל
 ואושרו כלאים לנביחין? כי לא לייחבי. והשתא. היכי אישיריה לזה? והא בניו כותנה קשין קון. וכו' ג' לישראל נמי שריא ואומר ר"ה דבר שחא שוח עוין ונוח. וברוך מלכות העלמא
 דאסור מן התורה - אין חילוק בין רך לקשה דבכל ענין אסור מן התורה. אבל כבלאים דרבנן, כיון כדכרם שאינם אלא שוע - שרי בקשין אפילו לנכוש. כיון דאין בהו כלאים אלא מדרבנן
 ובגדי כותנה נמי. כיון דשרי מדראורייתא להציע חתומתיה. כותנה: ילא יעלה עליו - אבל אתה מותר להציע חתומתיה. אבל אמר חבמ"ס: אסור לעשות כן - כי - שרי בחתומתיה מדרבנן
 דקשין קון. דבקשין לא רוצו רבנן כלל. ובדבר קון. והוא ר"ל. ובדבר קון. ומהו להציע חתומתיה? מותר להציע חתומתיה כיון מדרשת החומר כיון מדרשת החומר כיון מדרשת החומר. ועל אותו
 קושט פורפונטש השיב ר' ינאק שאם יש בחובן בלאי בגדים של צמר ושל פשתן, ותחתיהם חתומתיהם שתי תפירות - דאסורין בהעלאה. אפילו חת התפירה של קבוס או של משי. שלא
 התירה כרום וסכותא אלא בהצעה. אבל בהעלאה לא. אבל אם אין בחובן רבי גוי צמר - יכול לזהות דמותר אף בהעלאה. שאין חת התפירה מחובן לכבד כלל. אבל שכתבה ומקובץ עש
 הבגדים של פשתן שיש כסוי הקושט שמי צדין. ומותר כן מתחוק העצם שבתתים. ואין זה חובר כדובר אריג או תפירה או קשירת חבלים ריבמה ברמה: ואי"ה משטאמא בגנעי'ם.
 קשה לרי"ה מתי איצטריך בגנעי'ם יפא? מנפי שחן לא טעמא. דבעינן שוח ואידי דכאמר לקמן (דף סד.) ואומר ר"י דמטאמ בת שריצין מיקו דפכי טעינים. שחורין בוב גנעי'ם בנת
 ושחן איסטמא טעמא בוב. דשיחן בה מדרס בונא כהפא. דאמי (כלים פרק כ"ז משנה ח) 'כפה שנתנה לסיח - שחור מן המדרס. אנו רין שטמא בבת ושריח. ובשריח פ"ה איסטמא -
 חתיכה של בגד מוחה. וקובעין בה אבניו טובות ומרגוליה. ולפ"ו דמיא דטעמא בבת שריצין כשאר תבשילי. אבל בגנעי'ם לא - שאין הגדר עיקר ב"ה הוהב אבניו טובות. ומתיא טעמא
 נמי אין בה משום כלאים:

בקטלא עסקינו. כגד חשבו להלות בעווארה כנגד לכה. שלא שול מן שהיא אוקלת
 על בגדיה. ויש לו מקום שניצנים כעין שעישים למכנסים. ותוחב בו רצועה רחבה
 ומוללתה סביב הרצועה. שהגדר רחב ורחב. וקושרת הרצועה סביב אגרתה. וחונקת
 עקמה בחוץ. כדי שתתאם בקרה בולטת ומתראה בעלת קשר. ומתוך שהיא חונקת
 ורחבה - אינה מוקמת: כבלא דפריצ"י. וברמתה
 ודא ת"ק לא איירי בשערה. שטמא מיהא -
 בשעה מודה דלא מתיק על גבי שער: דילמא.
 שיהא דאדבר שער: כשם קאמר ליה. וכן
 שאינם מודים לי בחוטי שער. אדוד לי בחוטי
 צמר (א) חותמתא דקמיפחתא. קשר שעישי
 לעוואקות סוף - עין ע"ה תשל"ט: ותי"ו
 בקיפוע מופקדה. דקתינו שחתי ולא בקיפוע בומן
 שאינו מן הממונה. הא ממונה שפיר דמי:
 אפיוני. פורטנל של דוב: שקכה. קופייה.
 דאי שלפא ליה מיגליא ראשה: תפשיטא. את
 תפדתת מאון לאון: הפנעי'ם עד לתייה. על
 ראשה בורחיה. ותולע לה על לתייה מאן
 ומבאן: א"י כבלא דעברא אתן. חותם שעישי
 לעבר בכסותה. לסיקן הוהקה שהוא עבד.
 ובהואו קתינו דמשיח לא תצא בו: אבל
 ביהפ של צמר. כבובע שתחת השקבה דמקרי
 דאי שלפא ליה מיגליא ראשה: תפשיטא. את
 דמיגליא שפדה לא שלפא ומחיא: א"י אילמא
 ביהפ אתן. דלא תמצא. דהיישיון דילמא שלפא
 נמי כבלא ומתקששת בו: שפיר דמי. דכין
 שכן כבלא דעברא: כבלא ובאסטמא. לקמיה
 מפרש מאי אסטמא. ומתקני כל שחא
 למעט מן השקבה - שמי כיהפ אתן: בליא
 פירוי. מעגפת קטנה. לאחר קישוריה
 שקולעת ראשה ובסטה. יש שפירות קטנות
 שיוצאין חוץ לקישוריה. וכן נקראין פרויה.
 שיוצאין חוץ לקישוריה. ואנאמן לתחת
 קישוריה ע"י מעגפת קטנה: בליא. מונעת
 אותן שפירות מלצאת: אין כלה מיהא. וקתינו
 ששקולעת כיון לבד שקולין למסורה. וקתינו
 טוהיה: ואינה מטמאה בגנעי'ם. מהאי טעמא
 גופיה. דגבי גנעי'ם כתיב נמי בגד. וליקף
 מכלאמא שחן טוהיה:

הבא בקטלא עסקינו. ראשה חונקת את עצמה. דניחא
 לה שתתראה כבעלת פשר. ר' יהודה אומר: של צמר
 ושל שער אין חוציצין מנפי שהמיה פאין בהן. אמר רב
 יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יהודה
 בחוטי שער. א"ל אביו: הלכה - מכלל דפליגי? וכו'
 תמא - אי לאו דישמעונו מתפאם קמא דאריי' בחוטי
 שער. איהו נמי לא הוה מיידי. ודילמא "כיש" קאמר
 להן; כי היכי דמדידתו לי בחוטי שער. אדוד לי נמי
 בחוטי צמר! אימר, אמר רב נחמן אמר שמואל: מודים
 כקמי'ם לרבי יהודה בחוטי שער. תניא נמי הכי: חוטי
 צמר - חוציצין. חוטי שער - אין חוציצין. ר' יהודה
 אומר של צמר ושל שער אין חוציצין אמר רב נחמן פר
 יצחק: מתניתין נמי יוצא. דקתינו" ויצאה אשה בחוטי
 שער בין משלה בין משל חברתה. מני? אילמא רבי
 יהודה - אפילו חוטי צמר נמי, אלא לאו - רבנן היא.
 וש"מ: בחוטי שער לא פליגי. ש"מ. ל"א במוטפת".
 מאי מוטפת? א"ר יוסף: הוותרת אקלא פתחא. א"ל אביו:
 תהי' קמעי'ם ממונה ותשתרי! אקלא אמר רב יהודה
 מלמשה דאביו. אפיוני. תניא נמי הכי: ויצאה אשה
 בסבכה המזוהרת, ובמוטפת ובסריטין תקבועי' בה! איזו
 מוטפת ואיזו סריטין? א"ר אבהו: מוטפת - המופקת
 לה מאון לאון, סריטין - המניעין לה עד לתייה. אמר
 רב הונא: עניניה עושין אותן של מני צבעונין. עשירות
 עושין אותן של כסף ושל זהב. ולא כבלא: אמר רבי
 ינאי: כבול זה אינו יוצא מהו; או כבלא דעברא אתן
 - אכל ביהפ של צמר שפיר דמי, או בליא: ביהפ
 של צמר. וכו'. כבלא דעברא. אמר רבי אבהו:
 מסכתבירי כמ"ד ביהפ של צמר אתן. ותניא נמי הכי: ויצאה אשה כבלא
 ר"ש פן יאעורו אומר: אף כבלא לר"ה. כלל אמר רשב"א: כל שהוא למטה מן השקבה
 - יוצאין בו, כל שהוא למעלה מן השקבה - אין יוצאין בו. מאי אסטמא? א"ר אבהו:
 ביוזנין. מאי ביוזנין? אמר אביו אמר רב: בליא פרויה. ת"ר, ג' דברים נאמרו באסטמא: אין
 בה משום כלאים, ואינה מטמאה בגנעי'ם, ואין יוצאין בה לר"ה. מיהא ר"ש אמרו: אף
 אין

אין
 דהבאר

בחדא דתני, קילש עסה ביום טוב – מפריש חלתה ביום טוב. לשה מערב יום טוב ושכח להפריש חלתה – אסור למלמלה, ואין צריך לומר לפול ממנה.

'עירם' לא אמר אלא לש, אבל עירם – לא.

אמר רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה: תפתר בעסה טמאה שאינו מפריש חלתה אלא בסוף. אמר רבי יוסה בי רבי בון: בדין היה בעסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף, תקנה תקנו בה שיפרישנה תחלה, שלא תטמא העסה.

מתניתא ביום טוב של פסח, אבל בעצרת ובהג – מתר.

רבי יוסה בי רבי בון, רבי חזנה בשם רבי אחא: אפילו בעצרת ובהג אסור, על שם "כל מלאכה לא יעשה בהם".

הלכה ט' מתני' – בית שמואי אומרים: תכלין גדוכין במדוך של עץ.

והמלח בפה ובעין הפרור.

ובית הלל אומרים: תכלין גדוכין בדרבן במדוך של אבן, והמלח במדוך של עץ.

גמרא – וידוך מאתמול! חבראי בשם רבי יוחנן: שטעמן מר. רבי זעירה בשם רבי יוחנן: שטעמן פג.

שמואל שחק על סמרא דמדוכתא. רב אמר: כל הגדוכין גדוכין בדרבן.

רב חזנה, רבי ירמיה, רבי אימי בשם רבי יוחנן: השום, והשחללים (כרישים), והחרדל גדוכין בדרבן.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: העושה אלינתין בשבת – חייב. משום

[דף ח' ע"א]

מרקיה, הא ביום טוב – מתר. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: העושה אלונתין ביום טוב – אסור משם מרקיה.

יצחק דיהבא שאל לרבי יוחנן, מהו מישחוק קונדיטון ביומא טבא? אמר ליה: שרי וייב לי, ואנא שתיא. רבי אבהו בשם רבי יהושע בן לוי: שרי.

רבי זעירא בעא קומי רבי אבהו: מאן דעביד טבאות – לא שחיק ליה מן דאיתמל.

אמר ליה: אין

מחלפה שיטתיה דרבי אבהו, הךא הוא אמר שרי והכא הוא אמר אסור?

אלא בגין דרבי אבהו ידע דרבי זעירה מחמר ואינון מחמרין, בגין כן הוא עבד דכותהון.

אית דבעי מימר הכין, אמר ליה: מאן דבעי דיא טב לא שחק ליה מן דאיתמל.

רבי זעירה שאל לקלה דרומה, עבדיה דרבי יודן נשייא: שחק הוא מרד קונדיטון ביומא טבא? אמר ליה: אינו! וכל מיני סיקריקין.

רבי זצחק, רבי לעזר, בשם רבי אימי, אבוי דרבי אבדמא דצפורי: מה פליגינן, לתן לצלי, הא לקדרה – מתר.

רבי נחום, אמר רבי שמואל בר אבא, בעי: תדא אמריתא, ליבש – אסור, לקדרה – מתר. על יד על יד – צריכה.

הלכה י' מתני' – תבורר קמנית ביום טוב, בית שמאי אומרים: בורר אכל ואוכל. ובית הלל אומרים: בורר בדרבוי, בדיקוי, ובתמדיי.

אכל לא בטבלה, ולא בנפה, ולא בכברה.

רבן גמליאל אומר: אף מדיח ושולה.

גמרא – רבי יונה בעי: עשה כן בשבת, על דבית שמאי מהו שיהא חיב?

אמר ליה רבי יוסה: ולמה לא, אילו עשה כן בשבת על דבית הלל שפא אינו חיב? והכא חיב.

אמר רבי מנא: יאות אמר רבי יונה, אבא לא אתיא אלא על דבית שמאי, למה התר מכלל ברירה ביום טוב ולא התר מכלל ברירה בשבת,

ברר אוכלים מתוך אוכלים, חזקה אמר: חיב. ורבי יוחנן אמר: פטור.

מתניתא פליגא על חזקה, בורר ואוכל, ובורר ומניח על השלחן.

רבי בון בר חיה בשם רבי שמואל בר רב זצחק: תפתר פשהי אורחים אוכלים ראשונה ראשונה.

והא תני זבלבד שלא יבור את כל אותו המין,

[דף ה' ע"ב]

אם עשה בן בשבת - חייב,

על דעתיה דרבי יוחנן, שכן הבורר בדרך במקום אחר חייב,

על דעתיה דחזקיה אפילו עגולין מן גו עגולין, ואפילו רמונים מן גו רמונים?

אין ביני אפילו בני נש מן גו בני נש,

מאי בדין? כל עמא מודי להיא דאמר רבי אימי. רבי אימי תנה ליה אורחין, אפק קומיהון תורמוסין ופסילייה. אמר לון: יהבון דעתכון דאתון מיכול קינרסיה בסופה .

תני, אין בוררין, ולא מוחנין, ולא מרקדין. הבורר, והמוחן, והמרקד, בשבת נסקל, וכיום טוב סופג את הארבעים.

והתנינן בורר בדרך בחיקו ובתמחויו.

אמר רבי תנינה ענתנניה: דרבן גמליאל היא, דרבן גמליאל אמר: אף מדיח ושולח.

והא תני, של בית רבן גמליאל היו שוחקין פלפלין בריחים שלחן, וכתר לטחון ואסור לבור?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא התרה טחינה בדרךה.

מנין שאין בוררין, ולא מוחנין, ולא מרקדין? רבי אחא בשם רבי שמעון בן לקיש: "כל מלאכה לא יעשה בהם" עד "ושמרתם את המצות".

רבי יוסי בעי: כלום למדו לתבשיל אלא מיפן? רבי יוסה לא אמר בן. אלא, רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש: "אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" עד "ושמרתם את המצות".

תני חזקיה ופליגי, "אף", "הוא", "לבדו" - תרי אלו מעימין, שלא יקצור, ולא יטחון, ולא ירקד ביום טוב.

רבי זעירה, רב תיה בר אשי בשם רב: המשמר חייב משום בורר.

אמר רבי זעירה: לא מסתברא דילא משום מרקיד.

רבי יונה ורבי יוסה: תריהון אמרין בקדמיתא הוינון אמרין: יאות אמר רבי זעיריה, מזה המרקוד קמח מלמטון וסלת מלמעלו, אף המשומר יון מלמטון ושומרין מלמעלו.

ולא הוינון אמרין כלום. למה? התר מקלל ברירה והתר מקלל שמור, התר מקלל ברירה – בורר כדרפו בתיקו ובתמחוי. והתר מקלל שמור – אכל נותנין לתלוייה ביום טוב. ולא התר מקלל הרקדה – דאמר רבי חנינה בר יקה בשם רב יהודה: אין שונין את הקמה, אכל מרקדין לאחורי הנפה. אין תאמר משם מרקיד הוא, יהא אסור!

אמר רבי יוסי בי רבי בון: די לא כרבי יודה, דתני משם רבי יודה: אף מכשירי אכל נפש התירו.

בעיא תדא מילתא: מהו לשנות את הקמה לאחורי הנפה כרבנן?

הלכה י"א מתני' – בית שפאי אומרין: אין משלחין ביום טוב אלא מנות. ובית הלל אומרין, משלחין בהמה תיה ועוף, בין חייז בין שחוטין. משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות, אכל לא תבואה,

ורבי שמעון מתיר בתבואה.

גמרא – וקשיא על דבית שפאי, ירד גדולה מתר לשלחה, גדי קמן אסור לשלחו!

אמר רבי יודן:

[דף ט' ע"א]

לא מסתברא, בטוענו, אכל אם תיה מושכו והולך, מזה בין מושכו להוליכו, מזה בין מושכו להשקותו.

רבי הושעיה רבה אמר לרבי יודן נשייא: שמעת מאביה, תנגלת מתר למלטה? מזה, אם היתה מוכנת לשחיטה – מתרת, ואם לא – אסורה.

ואין כל תנגולין מוכנין לשחיטה? לכן צריכה אפלו אינה מוכנת,

אמרה לו בלחשה, אמר ליה: למה את אומרה לי בלחשה? אמר ליה בשם ששמעתייה בלחשה כן אני אומרה לך בלחשה.

תני, משלחין הפנים שהן מאכל עסיסיות, פול שהוא מאכל נדיות, שעורים שהן מאכל בהמה, לא בן תני משם רבי שמעון, "לכל נפש" (שמות יב, טז): אף נפשות בהמה בכלל. אתיא דרבי שמעון

בשיטת רבי עקיבה רבו, כמה דרבי עקיבה אומר: "לכל נפש" – אף נפשות בהמה בכלל, בן רבי שמעון אומר: "לכל נפש" – אף נפשות בהמה בכלל.

הלכה י"ב מתני' – משלחין בליום בין תפורין בין שאינן תפורין, ואף על פי שיש בהן בלאים, והן לצורך המועד,

אבל לא סגדל המסמר ולא מנגעל שאינו תפור. רבי יהודה אומר, אף לא מנגעל לבן, מפני שצריך אמן. זה הכלל, כל שנאותין בו ביום טוב, משלחין אותו.

גמרא – ביני מתניתא, מפני שהוא צריך ביצת אומן.

מתניתין דרבי ליעזר. דתנינן תמן, מנגעל על האמום, רבי ליעזר מטהר, והכמים מטמאין.

דברי הכל היא, שניא היא הכא שהוא כמכשיר כלי ביום טוב.

תני, אין מפרקין את המנגעל מעל האמום ביום טוב אבל מפרקין את המנגעל מן האמום בחלו של מועד.

מהו להעמיד קרב ביום טוב?

אם אומר את בן, אף הוא חולב ומעמיד מיום טוב לחול.

תנה רבי חלפתא בן שאול: תכשיטין – אסור לשלחן. אמר רב מנא: לא אמרו אלא לשלחן, הא ללובשן – מתיר.

תני, מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק, את הפנקס, את הקרקש, את המראה – לכפות בהן את הכלים.

אמר רבי אבון: מתניתא אמרה שאסור ללובשן, דתנינן: כל שנאותין בו ביום טוב – משלחין אותו, אם אומר את שמתר ללובשן – יהא מתר לשלחן.

מהו הדין דתני מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק, את הפנקס, את הקרקש, את המראה – לכפות את הכלים, פשוט עליהם תאר כלי,

[דף ט' ע"ב]

עד כדון בתכשיטין של זהב, ואפילו תכשיטין של כסף? אמרין בשם רבי ירמיה: אסור, ואמרין בשם רבי ירמיה: מתיר.

אמר רבי חזקיה: אגא ידע ראשה וסופא. טלויין דמקיז הויז מתרביין בדרתיה דרבי ירמיה, אתא שאל לרבי זעירה, אמר ליה: לא תאמר ולא תישרי.

הדרן עלך ביצה שנולדה

פֶּרֶק שֵׁנִי

הלכה א' מתני' – יום טוב שחל להיות ערב שבת, לא יבשל אדם בתחלה מיום טוב לשבת, אכל מבשל הוא ליום טוב, ואם הותר הותר לשבת, ועושה תבשיל מערב יום טוב וסומך עליו לשבת.

בית שמאי אומרים, שני תבשילין. ובית הלל אומרים, תבשיל אחד. ושניין בדין וביצה שעליו שהן שני תבשילין.

אכלו או שאבדו, לא יבשל עליו בתחלה. ואם שיר מוננו כל שהוא, סומך עליו לשבת.

גמרא – פתיב (שמות מז, כג): "את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו".

רבי ליעזר אומר: אפיין על האפוי ומבשילין על המבשל. רבי יהושע אומר: אפיין ומבשילין על המבשל.

מה טעמא דרבי ליעזר? "את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו". מאי טעמא דרבי יהושע? "את אשר תאפו ואת אשר תבשלו בשלו".

אמר רבי ליעזר: אתיא במאן דאמר במרה נתנה השבת, ברם במאן דאמר באלוש נתנה השבת עומדין באלוש ומזהירין באלוש?

איתא חמי, דבר תורה הוא אסור וערובי תבשילין – מתירין. אמר רבי אבהו: בדין היה שיהו אפיין ומבשילין מיום-טוב לשבת, אם אומר את בן, אף הוא אופה ומבשל מיום-טוב לחול.

איתא חמי מציעין את המפות מיום-טוב לשבת, ואין אפיין ומבשליין מיום-טוב לשבת.

אמר רבי אילא: ולמה מציעין מיום-טוב לשבת? שפן מציעין את המפות מילי שבת לשבת, ויאפו או יבשלו מיום-טוב לשבת? אין אפיין ומבשליין מילי שבת לשבת.

רבי פהנא פריה דרבי יהיה בר בא אמר: ובלבד שלא יערים.

מתניתין דרבי שמעון בן אלעזר, תני,

[דף י' ע"א]

אין עושין מיום-טוב למוצאי יום טוב, והא תני ממלא היא אשה קדרה בשר אף על פי שאינו אוכל ממנו אלא חתיכה אחת, קומקום של חמין אף על פי שאינו שותה ממנו אלא כוס אחד, אבל פת אינה אופה אלא צורכה.

תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר: ממלאה היא אשה את התנור פת, מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא.

דרש רב הונא פהדא דרבי שמעון בן אלעזר, דרש רבי יוחנן לטיבראי פהדא דרבי שמעון בן אלעזר, הנה דרש להון להלכה, ואינון סברין לעובדא, אית דבעי מימר לעובדא דרש להון, אתין ושאולין ליה, ודרש להון להלכה, חור ודרש להון ולא ידעין אין להלכה אין לעובדא. אמר רבי אבא בר זבדי: הורי רבי אבהו פהדא דרבי שמעון בן אלעזר,

רבי היא בשם רבי יוחנן: צריד לומר - 'עלי ועל מי שלא ערב'.

הרי שלא ערב - אחרים שערכו מתרים לעשות לו משלו. רבי זריקן בשם רבי זעירא: במקוזה להון משלו, די לא כן, נמצאו עושין לו משלו.

לא ערב ולא ערכו לו אחרים, רבי יצחק אומר: צולה לו דנה. רב הונא אמר: מהמם לו חמין. שמואל אמר: מדליק לו את הנר.

תני רבי יהיה, ממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר. מעשה באחד שהדיר את בנו לתלמוד תורה, ובא מעשה לפני רבי יוסי בן חלפתא והתיר לו למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר.

רבי יהיה רבה עלה לביתו, אמרין ליה אנשינן מערבה. אמר לון: אית הכא טלופהין מן איתמל. אמרין

ליה: אין!

הדא אמרה אפלו מין אהד, אית הנה בהון תרדין,

הדא אמרה אף על פי שאין בהן כונית, אית הנה בהון שעורה

הדא אמרה אינו צריך להתנות. אמר רב הסדא: תניי הנה לו לרבי הנה הגדול.

תני, אמר רבי שמעון בן אלעזר: מודין בית שמאי לבית הלל, שהן שני תבשילין, על מה נחלקו על הדגה, ועל הביצה שיש עליה, שבת שמאי אומרים: תבשיל אהד. ובית הלל אומרים: שני תבשילין.

הכל מודין שאם פרפר ביצה על גבי המליה, או שהתך קפלוט תחת הדג, או שבשיל שני מיניו בקדרה שהן שני תבשילין.

והלכה כדברי התלמיד.

רב אמר: אומר אני, אין פחות מכונית. לית הדא פליגא על רבי יוחנן, דרבי אמר: עלי ועל מי שלא ערב, מתניתין מסיגא לרבי יוחנן, ערוב תחלתו וסופו אין לו שעור.

יום טוב שחל להיות בערב שבת אין מערבין, לא בהצרות ולא בתדומין; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: מערבין בהצרות ואין מערבין בתדומין, מערבין בהצרות שכן את מתיר לו דבר שהוא מתר לו. ואין מערבין בתדומין שכן את מתיר לו דבר שהוא אסור לו.

אית תניי תני ומחלה. אמר רבי לעזר: הואיל והן תניא ומחלה, צריכין אנן מחוש.

רבי ירמיה בשם רבי ועירה:

[דף י"ע"ב]

מאן דעבד טבאות מערב מן איתמל.

אמר רבי יודן: הדא דאת אמר, בשלא עשה לו ערוכי תבשילין, אכל אם עשה לו ערוכי תבשילין – מתר.

רבי יוסה בי רבי בון בעי: וערוכי תבשילין מתירין את המחוצות?

הלכה ב' מתני' – הל להיות אחר השבת, בית שמאי אומרים: מטבילין את הכל מלפני השבת, ובית הלל אומרים: בלים מלפני השבת, ואדם בשבת.

גמרא – מתניתין בכלים גדולים, אבל בכלים קטנים – מערים עליהן ומטבילין. תני, רבי הושעיה: ממלא הוא אדם כלי טמא מן הבור, ומערים עליו ומטבילו.

תני, נפל דליו לתוך הבור – מערים עליהן ומטבילין.

תרוי אמורין, חד אמר: בכלים שנטמאו באב הטמאה. ודורנה אמר: בכלים שנטמאו בולד הטמאה. מתיב מאן דאמר בולד הטמאה למאן דאמר באב הטמאה, אפלו בחול יהא טעון הערב שמשו? אמר ליה: ברוצה לשתמש בהן חלון בטהרה.

כל מהיכי טבילות – טובלין בדרך בתשעה באב וביום הכפורים.

אמר רבי חנניה סגן הכהנים: כדי הוא ביתו של אלהינו שיאבדו עליו הכהנים טבילה אחת. דרש רבי לוי פתרא דרבי חנניה סגן הכהנים. ואדם בשבת – שכן אדם טובל לקירוי בשבת.

הלכה ג' מתני' – ושוין שמשיקין את הפנים בכלי אבן לטהרו, אבל לא מטבילין.

ומטבילין מנגב לנגב ומחבורה לחבורה ביום טוב:

גמרא – מתניתה דלא כרבי, דתני, אין מטבילין כלי על גב מימיו ביום טוב, ואין משיקין את הפנים בכלי אבן לטהרו בשבת; דברי רבי. והכמים אומרים: מטבילין כלי על גבי מימיו ביום טוב, ומשיקין את הפנים בכלי אבן לטהרה בשבת, לא אמר אלא בשל אבן הא בשל

[דף י"א ע"א]

עץ – לא.

ביצד מנגב לנגב? רצה לעשות עפתו על גבי גתו, או גתו על גבי עפתו, מטביל את כלי ביצד מחבורה לחבורה? הוה אוכל עם חבורה זו ונמלה לוכל עם חבורה אחרת – טובל.

הלכה ד' מתני' – בית שמאי אומרים: מביאין שלמים ואין סומכין עליהן, אבל לא עולות. ובית הלל אומרים, מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהם.

גמרא – בית שמאי אומרים: התרה סמיכה שלא בדרבה. ובית הלל אומרים: לא התרה סמיכה שלא בדרבה, איזו היא שלא בדרבה? מאתמול.

אמר רבי זעירא: כל עמא מודי באשם מצורע שפסוד עליו מאתמול – לא יצא. שלמי נדבה שפסוד עליהן מאתמול – יצא.

מה פליגינן? בשלמי חגיגה, בית שמאי עבדין לון בשלמי נדבה. בית הלל עבדין לון באשם מצורע. אמר רבי יסי: הן דאת אמר אשם מצורע שפסוד עליו מאתמול – לא יצא בזמנו, עבר זמנו – נעשה בשלמי נדבה.

אמרו בית הלל לבית שמאי: מה אם בשעיה שאני אוסר להדיומי, הרי אני מתיר לגבוהה, בשעיה שהוא מתר להדיומי אינו דין שנתיר לגבוהה?

אמרו להן בית שמאי: והרי נדרים ונדבות יוכיחו, שהן מתירין להדיומי ואסורין לגבוהה.

אמרו להן בית הלל: לא, אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן קבוע, תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע?

אמרו להן בית שמאי: חגיגה אין זמנה קבוע, שאם לא חג בראשון – חוגג בשני, לא חג בשני – חוגג בשלישי.

אמרו להן בית הלל: חגיגה זמנה קבוע, שאם לא חג ברנל, אינו יכול לחוג אחר הרנל.

אמרו להן בית שמאי: והלא כבר נאמר: "אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם".

אמרו להן בית הלל: מושם ראיה? לכם אינו נעשה אכל נעשה הוא לגבוהה.

אבא שאול אמרו טעם אחר, מה אם בשעיה שפירתה סתומה פירת רבך פתוחה בשעיה פתוחה.

דבר אחר: אינו דין שיהא שלחנה מלא ושלחן קונד ריקם?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: רבי שמעון בן לקיש תוה עבר קומי סדרא, ושמע קלהון קראי הוון פסוקא (דברי הימים – א כט, כא): "ויזבחו לה זבחים ויעלו עלות לה" למחרת היום ההוא". אמר, מאן דמפסק לה – בבית שמאי. מאן דקרי פלה בבית הלל –

ניחא, עלות למחרת היום ושלמים למחרת היום, ואין שלמים באין בבית שמי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננין והקריבו למחר.

מעשה בהלל הוון

[דף י"א ע"ב]

שהביא עולתו לעזרה, וסמך עליה, וחקרו עליו תלמידי שמו, התחיל מכשפש בנזבה, אמר לון: ראו נזבה היא ושלמים הבאתיה, והפליגו בדברים והלכו להן.

לאחר ימים גברה ידן של בית שמאי ובקשו לקבע הלכה בדבריהן, והיה שם בבא בן בוטי מתלמידי בית שמאי, יודע שהלכה בבית הלל, פעם אחת נכנס לעזרה, ומצא אותה שוממת, אמר ישמו בתיחן של אלו שהשימו בית אלהינו, מה עשה? שלח והביא שלשת אלפים צאן מצאן קדר ובקרו ממומין, והעמידן בהר הבית. אמר להן: שמעוני אחי בית ישראל! כל מי שהוא רוצה – יביא עולות יביא ויסמוך, יביא שלמים יביא ויסמוך. באותה שעה נקבעה הלכה בבית הלל, ולא אמר אדם דבר.

אמר רבי יצחק בר לעזר: הדיא אמרה בשירותא בעניא מוליי סמא דקיסא מיניה וביה. כל גומרא דלא כוניה בשעתיה – לא כוניה.

שוב מעשה באחד מתלמידי הלל שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וראהו אחד מתלמידי שמו אמר ליה מה זו סמיכה אמר ליה מה זו שתיקה שתקו בנויפה והלך לון:

הלכה ה' מתני' – בית שמאי אומרים: לא יחס אדם חמין ורגליו, אלא אם כן ראויין לשתייה. ובית הלל מתירין. עושה אדם מדורה ומתחמם בנגדה.

גמרא – פתר לה תרין פתרין, על דעתין דבית שמאי, והוא ששיתה מהן. על דעתין דבית הלל והן שיהו ראויין לשתייה.

ועושה מדורה ומתחמם בנגדה – דברי הכל, והוא שיהא קומקום בנגד המדורה,

פתר לה פתר אחרון, על דעתהון דבית שמאי, והוא שיהא קומקום בנגד המדורה. על דעתון דבית הלל, אפלו אין הקומקום בנגד המדורה.

חמין שהיחמו ביום טוב, וכן חמין שהיחמו מערב שבת לשבת. רב ושמואל, חד אמר, מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. והורגה אמר, מרחיץ בהן גופו איברים איברים. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא,

מן מה דתני שמואל: מרחיץ בהם פניו ידיו ורגליו. הוי רב דו אמר: מרחיץ בהן גופו איברים איברים.

חד פילוסופים שאל לבר קפרא, אבלט שאל ללוי: סריסא, מתר לשותות ואסור לרדון. אמר ליה: אם תראה סרים מתחבק עם אשתך שמוא אינו רע לך? אמר ליה: אין! אמר ליה: ומכי הוא לך בלום? אמר ליה: שלא תתפרין. אמר ליה: והכא שלא יתפרצו.

פיון שיצא, אמרו לו תלמידיו: רבין לזה דחיתה בקנה, לנו מה את משיב? אמר להן: והלא כבר נאמר – "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם".

הלכה ו' מתני' – שלשה דברים רבן גמליאל מהמיר בדברי בית שמאי,

אין מומנין את החמין מיום טוב לשבת,

ואין זוקפין את המנורה ביום טוב,

ואין אופין פתין

[דף י"ב ע"א]

גריצות אלא רקיקין.

אמר רבן גמליאל, מימיהן של בית אבא לא היו אופין פתין גריצות, אלא רקיקין. אמרו לו, מה נעשה לבית אביה, שהיו מהמירין על עצמן ומקלין לכל ישראל, להיות אופין פתין גריצין ודרי.

גמרא – אבא בר רב חונה אמר: הדין דתימר, בשלא עשה לו ערובי תבשילין, אבל אם עשה לו ערובי תבשילין – מתר.

מה בין תבשיל ומה בין חמין? תבשיל דרכו לוכל מסוג, חמין אין דרכו לשותות מהן.

ואין זוקפין את המנורה ביום טוב – הדין דאת אמר במנורה של פרקים, אבל במנורה שאינה של פרקים לא בדיא.

בהדיא תלמידיו דרבי יוסי הוון ותיבין, נפלת מנרתא קומיהון, והיה כל חד וחד שמיט גרמיה וערק.

אין אופין פתין גריצות אלא רקיקין – מתוד שאת מייגעו אף הוא אינו אופה אלא צורפו.

רבי אהא שמע ליה מן הדא: "מה חרי האף הגדול הזה?"

ורבנן שמעין ליה מן הדא: "והנה שלשה סלי חרי על ראשי".

הלכה ז' מתני' – אף הוא אמר שלשה דברים להקל, מכבדין בין המטות,

ומניחין את המגמר ביום טוב,

ועושין גדי מקלם בלילי פסחים. והכמים אוסרין:

גמרא – של בית רבן גמליאל היו מכבדין בין המטות. אמר רבי לעזר בי רבי צדוק: פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל, ולא היו מכבדין בין המטות, אלא סדינים היו פורשין על גבי הארץ, וכיון שהיו האורחין יוצאין – היו קופלין אותן.

אמרו לו: אם כן, אף בשבת מתרין לעשות כן.

של בית רבן גמליאל היו מכניסין את המגמר במגופה. אמר רבי לעזר בי רבי צדוק: פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל ולא היו מכניסין את המגמר במגופה, אלא פרדיסקים היו מעשנין מערב יום טוב, וכיון שהיו האורחין נכנסים היו פותחין אותן.

אמרו לו: אם כן אף בשבת מתרין לעשות כן:

ועושין גדי מקלם בלילי פסחים והכמים אוסרין: אי זהו גדי מקלם? בלו צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו. שלק מקצת ובשל מקצת – אין זה גדי מקלם.

מכניסין גדי מקלם בלילי יום טוב הראשון של חג ובלילי יום טוב האחרון של פסח, מכניסין עגל מקלם בלילי יום טוב הראשון של פסח

אבל לא גדי מקלם.

תני, אמר רבי יוסה: תודום איש רומי הנחייג על אנשי רומי, שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים. שלחו חכמים ואמרו לו: אלא שאאת תודום, לא היינו מנדין אותך?

מהו תודום? אמר רבי חנניה: דהוה משלח פרנסתהון דרבנן. לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ? שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נדוי.

[דף י"ב ע"ב]

הלכה ח' מתני' – שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר, והכמים אוסרין. פרתו יוצאה כרצועה שבין קרניה, ומקרדין את הבהמה ביום טוב, ושוחקין את הפלפלין ברחים שלהם.

רבי יהודה אומר, אין מקרדין את הבתמה ביום טוב, מפני שעושה חבורה, אבל מקרצפין. והכמים אומרים, אין מקרדין, אף לא מקרצפין.

גמרא – רבי בא רב ושמואל, תריהון אמרין, דברי חכמים אפלו להמשיך בה – אסור. רבי בא בשם שמואל: אם היתה קרנה קדושה – מתר.

אמר רבי יוסה: קשייתא קומי רבי בא, ואמר: לא תנינן, אלא הנקה בהם.

רבי זעיריה בשם שמואל: שור שעסקו רע – יוצא בפרומביא שלו. ורבותינו שבגולה נהגו כן. רבי אחא, רבי יעקב בר אבדי, בשם רבי יונתן, רבי יעקב בר אחא בשם רבי תנחום בי רבי יהי: חמור שעסקו רע – יוצא בפרומביא שלו.

רבי אילא, רבי יהודה בשם רבי שמעון בי רבי יהי: כלב יוצא בסוגר שלו, אם להבות בו – אסור, אם בשביל שלא לאכל אפרו – מתר.

גנבה אמר: הלכה היה מלמד וכו'.

רבי יונה בוצרייה בעי, אם הלכה היה מלמד וכו', תדא היא דתנינן שלא ברצון חכמים.

תנא, רבי יודה בר פוי דברדלייא. אמרו לו: או עמד מבינותינו או העביר רצועה מבין קרניו. אמר רבי יוסי בי רבי בון: שהיה מתרים כנגדו.

אמר רבי חנניה: פעם אחת יצאת והשחרו שניו מן הצומות ומן התענית.

אמר רבי אבדי דהוטרא: אשתו תוות,

ומנין שאשתו קרויה עגלה? "לולא הרשתם בעגלתי לא מצאתם הודתי",

תמן אמרין שכנתו היתה, ויש אדם נענש על שכנתו? אמר רבי קיריס דאירכא: ללמוד, שכל מי שיש ספקה בידו למחות ואינו ממתה – קלקלה תלויה בו.

אי והו הפרוד? אלו תמננים שהן עושין חבורה. קרצוף – אלו תגדולים שאינן עושין חבורה:

וחכמים אומרים אין מקרדין אף לא מקרצפין: אין מקרדין שלא יבואו לידי חבורה ולא מקרצפין, שלא יבואו לידי תלישה.

של בית רבן גמליאל היו שוחקין את הפלפלין בריחים שלהן. אמר רבי אלעזר בי רבי צדוק: פעם אחת אבל אבא אצל רבן גמליאל והביאו לפניו אינגירין ובתוכן פלפלין שהוקים, בין שפגעמן – משך ידו מהן. אמר לו: אל תחוש להם, מערב יום טוב הן שהוקין, ויעשה רבי צדוק כשונג אצל רבן גמליאל ויאכל?

אלא שלא להתיר מלאכה על ידי רבן גמליאל.

[דף י"ג ע"א]

הלכה ט' מתני' – הרחים של פלפלין, טמאה משום שלשה כלים, משום כלי קבול ומשום כלי מתכות ומשום כלי כברה:

גמרא – התנותן משום כלי קבול, והעליון משום כלי מתכות והאמצעית משום כברה.

הלכה י' מתני' – עגלה של קטן טמאה מדרם

ונטלת בשבת, ואינה נגררת אלא על גבי כלים.

רבי יהודה אומר, כל הכלים אין נגררין חוץ מן העגלה, מפני שהיא כובשת:

גמרא – תני, לא יגור אדם את המטה, את הכפא, ואת הספסל, ואת המתדרה מפני שהיא עושה דריץ. ורבי שמעון מתיר.

רבי בא בשם רב הנה, רבי חגי בשם רבי זעירא, רבי יוסה בשם רבי אילא: מודין חכמים לרבי שמעון בכפא שרגליו משקעות בטיט, שמתר למלטלו, ודכותה מתר להחזירו.

אמר רבי יוסה: אוף אגן תנינן נטלין בשבת.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: דרבי שמעון היא.

אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה כן, כל הכלים אין נגררים חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת.

הדרן עלך יום טוב

פירק שלישי

הלכה א' מתני' – אין צדין דגים מן הביכרין ביום טוב, ואין גותנין לפניהם מוזנות.

אבל צדין תיה ועוף מן הביכרין, וגותנין לפניהם מוזנות.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל הביכרין שוין.

זה הכלל, כל המחפר צידה אסור, ושאינו מחפר צידה מתר:

[דף י"ג ע"ב]

גמרא – אמר רבי חיננא: מתניתין דלא ברבי יודה, דתנינן תמן, רבי יודה אומר: הצד צפור למגדל וצבי לבית – הויב, הוא לגנה ולביכרין – פטור.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן, אין צדין דגים מן הביכרים ואין גותנין לפניהן מוזנות, הוא לגנה ולביכרין – פטור.

מחלפה שיטתון דרבנן, דתנינן תמן, וחכמים אומרים: צפור למגדל, וצבי לגנה, ולחצר, ולביכרין, ותנינן, אבל צדין תיה ועוף מן הביכרין וגותנין לפניהן מוזנות, הוא לגנה ולחצר – לא! פאן בחצר מקרה פאן בחצר שאינה מקרה.

והא תנינן גנה, אית לך מימר גנה מקרה? אלא פאן בגדולה פאן בקטנה.

רבי עיאל אומר: בעון קומי רבי אחא, מה ניתני, כל המחפר צידה הויב ושאינו מחפר צידה פטור? אומר לון: ולא בעל לתובה אנן קימין? אלא כל המחפר צידה – אסור, ושאינו מחפר צידה – מתר. אומר רבי שמואל אחוי דרבי ברביה: כל שהוא מחפר נשבין – מחפר צידה, ושאינו מחפר נשבין – אינו מחפר צידה.

שוחטין מן הנגרים, ואין שוחטין לא מן המכמורות, ולא מן המצודות.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי אימי: במצדתא דשיתייא .

שמואל אומר: צד הוא בפיטם .

רב אמר: סוכרא דנהרא – שרי. אמר רבי יודן: כהוא דמסים .

הלכה ב' מתני' – מצודות הנה ועוף ודגים שעשאן מערב יום טוב, לא יטול מהן ביום טוב, אלא אם כן יודע שנצודו מערב יום טוב.

ומעשה בנכרי אהד, שהביא דגים לרבן גמליאל, ואמר, מתרין הן, אלא שאין רצוני לקבל הימנו.

גמרא – מי מודיע אם נתמלקלה המצודה? דבר פריא שנצודו מבעוד יום, אבל אם לא נתמלקלה המצודה – דבר פריא שלא נצודו מבעוד יום,

ואפלו נתמלקלה המצודה, וחש לומר שמוא לא נצודו מבעוד יום?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: כפורש בחורשין, תדע לך שהיא כן, דתנינו, דגים ודגים לא במקום שהן מצויין, והכא במקום שהיה ועוף מצויין.

רבי זעירה בשם רב: סכרין מימר מתרין למחר.

רבי חזקיה רבי עוזיאל פריה דרבי חזקיה דברת חורן מתרין מפלי, סכרין מימר ספקן התירו.

רבי חנינה ורבי יונתן, תריהון אמרין: ספק הכן אסור. רבי יהודה אמר: ספק הכן מתיר.

רבי הנה רבה ורבי שמעון ברבי, חד אמר: העפוי"ם צריד הכן. והורנה אמר: אין העפוי"ם צריד הכן.

ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא, מן מה דרב מיבעי מיתי קומיה רבי הנה רבה, והוא אמר ליה הן תויתיה? והוא אמר ליה: שוירתה תוות עברה, ותוינא אבל מינה תאנים, הוי דו אמר אין העפוי"ם צריד הכן.

חד תלמיד מן דרבי סימיי אול לאנטרדם, אייתון ליה דורמסקנא ואבל. חד תלמיד מן דרבי יהושע בן לוי אול לתמן, אייתו ליה דורמסקנא ולא אבל, אתא ואמר קומי רביה, אמר: דו נהג בשיטת רביה, דרבי סימיי אמר: אין העפוי"ם צריד הכן.

רבי אבהו בשם רבי יהושע בן לוי: דמזמניות שבכרם – הרי אלו אסורות. רב חזנה בשם רב: השיצים שבכפלים – הרי אלו מתרין.

[דף י"ד ע"א]

הלכה ג' מתני' – בהמה מסכנת לא ישחוט, אלא אם כן יש שהות ביום לאכל ממנה כזית צלי.

רבי עקיבא אומר, אפילו כזית חי מבית טביחתה.

שחטה בשדה, לא יביאנה במוט ובמוטות. אבל מביא בידו אכרים אכרים.

גמרא – רבי בא בשם רבנן דתמן: שחטה ואכלו זאבים בני מעיה – בשרה, שהזקת בני מעים לכשר.

וחש לומר, שמא נקבו הזקת בני מעים כשרין?

תני, אבל מביאה הוא על גב עורה, כיצד הוא עושה? משיר ממנה אבר אחד ומביאו עמו.

הלכה ד' מתני' – בכור שנפל לבור, רבי יהודה אומר: ירד ממחה ויראה, אם יש בו מום, יעלה

וישחוט. ואם לאו, לא ישחוט. רבי שמעון אומר: כל שאין מומו נכר מבעוד יום, אין זה מן המוכן.

גמרא – מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן תמן, רבי יהודה אומר: אם לא היתה נבלה מערב שבת

– אסורה, לפי שאינה מן המוכן. והכא הוא אמר הכין?

רבי יודה פדעתייה, דרבי יודה אומר: אין הממחה תורה.

רבי חזנה בשם רבי אבא: דרבי יודה היא, דרבי יודה עבד ראית בכור כראית

[דף י"ד ע"ב]

טרפה, כמה דאת אמר תמן רואין את הטרפה ביום טוב, ודכותה רואין את הכבד ביום טוב.

רבי יודן בעי: דמאי מדבריהם וראית מרפה מדבריהן, כמה דאת אמר: רואין את הטרפה ביום טוב,

ודכותה מפרישין את הדמאי ביום טוב.

רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: כל שמומו נכר מערב יום טוב, ולא התירו ממחה אלא ביום טוב

– אין זה מן המוכן.

והא תני עגל בכור שנולד מן הטרפה ביום טוב – מתר.

אמר רב הסדא: תפתר שעבר הממחה וראהו.

אתא עובדא קומי רבי אימי, וסבר מימר רבי יודה ורבי שמעון הלכה כרבי יודה, אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרה מדרומא, ותנא, והכמים אומרים: כל שמומו נפר מבגרב יום טוב, ולא התירו מקחה אלא ביום טוב – אין זה מן המוכן, וקבלה, ותור ביה.

אותו ואת בנו שנפלו לבור; רבי ליעזר אומר: יעלה את הראשון על מנת לשחוט, וישחט, והשני עושין לו פרנסה במקומו שלא ימות. רבי יהושע אומר: יעלה את הראשון על מנת לשחוט ולא ישחט, ויערים ויעלה את השני, אף על פי שלא חשב לשחוט אחד מהן – מתר.

רבי בון בר חיה בעי, מחלפה שיטתיה דרבי ליעזר: תמן הוא אומר מתר להערים והכא הוא אומר אסור להערים.

תמן משום "בל יראה ובל ימצא", והכא מה אית לך?

מחלפה שיטתיה דרבי יושע, תמן הוא אומר: אסור להערים, והכא הוא אומר מתר להערים.

אמר רבי אידי: כאן שבות וכאן חיב הטאת.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: הכא כדי לחום על נכסיהן של ישראל, תמן מה אית לך?

רבי יצחק ורבי יאשיה, חד כהדין וחד כהדין.

[דף ט"ז ע"א]

הלכה ה' מתני' – בתמה שמתה, לא יזינה ממקומה.

ומעשה ושאלו את רבי טרפון עליה ועל החלה שנטמאה, ונכנס לבית המדרש ושאל, ואמרו לו, לא יזיז ממקומם.

גמרא – שמואל אומר: טעו חמשה וקנים שהורו לרבי טרפון בלוד.

אמר רב מתנה: בכבוד הוה עובדא.

אמר רבי אבין: מתניתא אמרה בן עליה ועל החלה שנטמאת, מה זו קדש אף זו קדש.

בעון קומי לוי: מהו לראות את הפרפה בבית אפל? אומר: לאפק לבר,

רבי אימי בעי: שמעינן, אין רואין את הנגעים בבית אפל. שמעינן, אין רואין את הפרפה בבית אפל.

מסכת פאה פרק רביעי

א. רבי יהודה אומר: מקום שדורכין את העוללות - נאמן עני לומר: 'זו זה של עוללות הוא'. נאמן לומר: 'לקט זה - לקטתיו אני ואחי, אני וקרובי'. אבל אין נאמן לומר: 'מפלוני נכרי לקחתי'; 'מאיש פלוני כותי לקחתי'. עניי כותים - פעניי ישראל. אבל עניי נכרים - אין מאמינים להם בכל דבר:

ב. אין פוחתין לעני בשנת מצער עני, מחצי קב חטין או קב שעורין. במה דברים אמורים? על הגרן, אבל בתוך ביתו - נותן לו כל שהוא, ואינו חושש. ושאר מתנות כהונה ולויה - נותן כל שהוא ואינו חושש. רצה, מציל מחצה ונותן מחצה. אבא יוסי בן דוסתאי אומר משום רבי אליעזר: רצה, נותן לפניהם שלישי, ומניח שתי ידות לקרוביו:

ג. כהנים ולוים שהיו עומדין על הגרן, ובאו כהנים אחרים ועמדו - אינן יכולין להוציא מידן. אמר רבן שמעון בן גמליאל: נהגו כהנים עין יפה, שלא להוציא את אחיהם ריקנין. אבל מקמצין ונותנין להם. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם באו עד שלא תחזר חלילה - עומדין על העקב¹, ונוטלין:

ד. נשים ועבדים, אין חולקין להם על הגרן. אבל נותנין להם מתנות כהונה ולויה לשם טובה:

ה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כשם שהתרומה חזקה לכהונה בחלוק גרנות - כך מצער ראשון חזקה ללוים בחלוק גרנות. החולק בבית דין - אין לו חזקה לפניה:

¹ בסוף הראשונים - בסוף השורה, וכשפעל הבית

מחלק ובא לסוף השורה - מחלק גם להם.

² קרשי העיר לחזק את שערי העיר.

ו. שתי חזקות בארץ ישראל: נשיאות כפים, וחלוק גרנות. ובסוריא, ועד מקום ששלוחי ראשי חדשים מגיעים - נשיאות כפים, אבל לא חלוק גרנות. ובבל - כסוריא. רבי שמעון בן אליעזר אומר: אף באלכסנדריא בראשונה, כשהיה שם בית דין:

ז. חמר בקדשי מקדש שאין בקדשי גבול, ובקדשי הגבול שאין בקדשי מקדש. קדשי הגבול - קטנים חולקין בהן, וטמאין חולקין בהן, וחולקין אותן בטמאה, וחולקין מנה פנגד מנה. קדשי מקדש - חביבין באחירותן לטפל בהן, ולהביאן לבית הבחירה. קדשי הגבול - נתנין לכל חבר. קדשי מקדש - נותן לאנשי המשמר בלבד:

ח. אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום - מכפר בפונדיון מארבע סאין בסלע. לן - נותנין לו פרנסת לינה, שמן וקטנית. שבת - נותנין לו מזון שלש סעודות, שמן וקטנית, דג וירק. במה דברים אמורים? בזמן שאין מפירין אותו, אבל בזמן שמפירין אותו - אף מכסין אותו. היה מסבב על הפתחים - אין נזקקין לו לכל דבר:

ט. תמחוי - כל היום. קפה - מערב שבת לערב שבת. תמחוי - לכל אדם. קפה - לאנשי אותה העיר. אם שהה שם שלשים יום - הרי הוא כאנשי העיר. לקפה ולתמחוי - שלשה חדשים, ולפסות - ששה חדשים. ולקבורה - תשעה חדשים. ולפסי העיר² - שנים עשר חדש:

י. עני שנתן פרוטה לקפה, ופרוטה לתמחוי - מקבלין אותה ממנו. אם לא נתן - אין מחביין אותו לתן. נתנו לו חדשים והחזיר להן שחקים³ - מקבלין אותה ממנו. אם לא נתן - אין מחביין אותו לתן. היה משתמש בכלי מילת⁴ - נותנין לו כלי מילת. מטה -

³ בלויים.

⁴ בגדי משי.

טו. גְּבַאי צְדָקָה, אֵין רִשְׁאִין לְפָרֵשׁ זֶה מִזֶּה. אֶפְלוּ נִתֵּן לוֹ חֲבֵרוֹ מְעוֹת שֶׁהוּא חָיִב לוֹ, אֶפְלוּ מִצָּא מְעוֹת בְּדֶרֶךְ - אֵינוֹ רִשְׁאִי לִיטְלֵן, שְׁנֹאֲמֵר (בַּמְדָּבָר לֵב, כֵּב): "וְהֵייתֶם נְקִיִּים מִזֶּה וּמִיִּשְׂרָאֵל". אָבֵל פּוֹרְשִׁים זֶה מִזֶּה לַתּוֹךְ חֲצָר אוֹ לַתּוֹךְ חֲנוּת, וּגּוֹבֵינִי:

טז. מַעֲשֵׂר שְׁנִי, אֵין פּוֹרְעִין מִמֶּנּוּ מְלוּהַּ וְחֹב, וְאֵין מְשַׁלְּמִין מִמֶּנּוּ אֶת הַגְּמוּלִים,⁶ וְאֵין פּוֹדִין בוֹ שְׁבוּיִם, וְאֵין עוֹשִׂין בוֹ שׁוֹשְׁבֵינּוֹת, וְאֵין נוֹתְנִין מִמֶּנּוּ דְבָר לְצְדָקָה. אָבֵל מְשַׁלְּחִין מִמֶּנּוּ דְבָר שֶׁל גְּמִילוּת חֲסִידִים, וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעַ, וְנוֹתְנִין אוֹתוֹ לְחֲבֵר-עֵיר בְּטוֹבָה:

יז. אָמַר לִתֵּן, וְנִתֵּן - נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָר אַמִּירָה וְשְׂכָר מַעֲשֵׂה. אָמַר לִתֵּן וְלֹא הִסְפִּיק בִּידוֹ לִתֵּן - נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָר אַמִּירָה כְּשְׂכָר מַעֲשֵׂה. לֹא אָמַר לִתֵּן, אָבֵל אָמַר לְאַחֵרִים: 'תְּנוּ' - נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָר עַל כֶּף, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים טו, י'): "כִּי בְגַלּל הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרַכֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ" וְגו'. לֹא אָמַר לְאַחֵרִים: 'תְּנוּ', אָבֵל מֵנִיחַ לוֹ בְּדְבָרִים טוֹבִים,⁷ מֵנִין שְׁנוֹתְנִים לוֹ שְׂכָר עַל כֶּף? שְׁנֹאֲמֵר: "כִּי בְגַלּל הַדְּבָר הַזֶּה" וְגו':

יח. מַעֲשֵׂה בְּמוֹנְבוֹ הַמֶּלֶךְ, שְׁעֵמַד וּבִזְבוֹ אֶת כָּל אוֹצְרוֹתָיו בְּשְׁנֵי בַצְרֵת. אָמַרוּ לוֹ אַחֵיו: אֲבוֹתֶיךָ גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת וְהוֹסִיפוּ עַל שֶׁל אֲבוֹתָם, וְאַתָּה עֲמַדְתָּ וּבִזְבוֹתָ אֶת כָּל אוֹצְרוֹתֶיךָ שֶׁלָּךְ וְשֶׁל אֲבוֹתֶיךָ! אָמַר לָהֶם: אֲבוֹתֵי גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת לְמִטָּה, וְאֵנִי גָּנְזֵתִי לְמַעַלְהָ, שְׁנֹאֲמֵר (תְּהִלִּים פֶּה, יב): "אָמַת מֵאָרֶץ תִּצְמַח" וְגו'. אֲבוֹתֵי גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת בְּמָקוֹם שֶׁהֵיֵד שׁוֹלֵטַת בוֹ, וְאֵנִי גָּנְזֵתִי אוֹצְרוֹת בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הֵיֵד שׁוֹלֵטַת בוֹ, שְׁנֹאֲמֵר (תְּהִלִּים פֶּט, טו): "צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ" וְגו'. אֲבוֹתֵי גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת שֶׁאֵין עוֹשִׂין פְּרוֹת, וְאֵנִי גָּנְזֵתִי אוֹצְרוֹת שְׁעוֹשִׂין

נוֹתְנִין לוֹ מִטָּה. עֶסֶה - נוֹתְנִין לוֹ עֶסֶה. פֶּת - נוֹתְנִין לוֹ פֶּת. לְהַאֲכִילוֹ בְּתוֹךְ פִּי - מֵאֲכִילִין לוֹ בְּתוֹךְ פִּי, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים טו, ח): "יְדֵי מַחְסְרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֵר לוֹ" - אֶפְלוּ עֶבֶד אֶפְלוּ סוֹס. "לוֹ" - זוֹ אִשָּׁה, שְׁנֹאֲמֵר (בְּרֵאשִׁית ב, יח): "אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּגִדּוֹ". מַעֲשֵׂה הַבְּהֵל הַזֶּקֶן, שְׁנִתֵּן לְעֵנִי בֵּן טוֹבִים סוֹס שֶׁהִיָּה מִתְעַמֵּל בוֹ, וְעֶבֶד שֶׁהִיָּה מְשַׁמְשׁוֹ. שׁוֹב מַעֲשֵׂה בְּאִנְשֵׁי הַגְּלִיל, שֶׁהִיָּו מַעֲלִין לְזֶקֶן אַחַד לִיטְרָא אַחַד בְּשָׂר צְפוּרֵי כָּל יוֹם:

יא. הִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי זֶהֱב - מוֹכְרֵן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי כֶּסֶף. בְּכָלִי כֶּסֶף - מוֹכְרֵן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי נְחֹשֶׁת. בְּכָלִי נְחֹשֶׁת - מוֹכְרֵן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי זָכוּכִית. אָמַרוּ: מִשְׁפַּחַת בֵּית נְבֻלְטָא הִיָּתָה בִירוּשָׁלַיִם, וְהִיָּתָה מִתִּיחַסְתָּ עַל בְּנֵי אֶרֶץ הַיְבוּסִי, הַעֲלוּ לָהֶם חֲכָמִים שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת שְׁקָלֵי זֶהֱב, וְלֹא רָצוּ לְהוֹצִיאֵן חוּץ מִירוּשָׁלַיִם:

יב. הָאוֹמֵר: אֵינִי מִתְּפָרְנֵס מִשְׁלֵ אַחֵרִים - שׁוֹקֵדִין עָלָיו וּמְפָרְנִסִין אוֹתוֹ, וְנוֹתְנִין לוֹ לְשׁוֹם מְלוּהַּ, וְחוֹזְרִין וְנוֹתְנִין לוֹ לְשׁוֹם מִתְּנָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ: 'הֵבֵא מִשְׁכוֹן', כְּדֵי לְגוֹס אֶת יַדְעוֹ:⁵

יג. הִיָּה אוֹמֵר: אֵינִי מִתְּפָרְנֵס מִשְׁלֵ עֲצָמֵי - שׁוֹקֵדִין עָלָיו וּמְפָרְנִסִין אוֹתוֹ, וְנוֹתְנִין לוֹ לְשׁוֹם מִתְּנָה, וְחוֹזְרִין וְגּוֹבֵינִי מִמֶּנּוּ לְשׁוֹם מְלוּהַּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ: 'הֵבֵא מִשְׁכוֹן', כְּדֵי לְגוֹס אֶת יַדְעוֹ:

יד. הִמְסַמָּא אֶת עֵינָיו, וְהִמְצַבָּה אֶת כְּרִסּוֹ, וְהִמְעַבָּה אֶת שׁוֹקֵי - אֵין נִפְטֵר מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁיְהֵא לוֹ כֵּן:

⁶ שְׁאֵינוֹ חוֹב גָּמוּר, רַק רוֹצֵה לְגַמֵּל חֶסֶד לְמִי שֶׁגָּמַל עִמּוֹ חֶסֶד.

⁷ מִפְּסִים לְעֵנִי.

⁵ כְּדֵי שִׁרְגִישׁ טוֹב, כִּי יִחְשַׁב שֶׁזוֹ רַק הַלְוָאָה וְהַרְאָה שְׁלוֹקְהִים מִמֶּנּוּ מִשְׁכוֹן וְעַל יְדֵי זֶה לֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִלְּקַחְתָּ.

חִבּוּת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִשְׁתַּמְרוֹת. רַבִּי יוֹסֵי בַר יְהוּדָה אוֹמֵר: הַנוֹבְלוֹת הַנִּמְכָּרוֹת עִם הַתְּמָרוֹת - חִבּוּת. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: עַד שֶׁלֹּא יִטְלוּ שְׂאוֹר - פְּטוּרוֹת. מִשְׁטִילֹו שְׂאוֹר - חִבּוּת:

ב. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה חֻמֵץ שְׁבִיחָה - פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁחֻזְקָתוֹ מִן הַתְּמָד. עַכְשָׁו שֶׁחֻזְקָתוֹ מִן הַיֵּין - חֻכְב:

ג. הַבְּכוּרוֹת⁸, וְהַסִּיפּוֹת⁹, בְּגִנָּה - חִבּוּת. בְּבִקְעָה - פְּטוּרוֹת. אֵלוֹ הֵן הַבְּכוּרוֹת - עַד שֶׁלֹּא יוֹשִׁיבוּ שׁוּמָא. הַסִּיפּוֹת - מִשִּׁיקְפָלוֹ הַמוֹקְצָעוֹת¹⁰. רַבִּי אֶלְעָזַי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר: הַבְּכוּרוֹת - לְעוֹלָם חִבּוּת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִשְׁתַּמְרוֹת:

ד. כְּזִיב עֲצָמָה - פְּטוּרָה מִן הַדְּמָא. חֻזְקָת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - חֻכְב עַד שִׁינְדַע שֶׁהוּא פְּטוּר. חֻזְקָת חוּצָה לְאֶרֶץ - פְּטוּר, עַד שִׁינְדַע לָךְ שֶׁהוּא חֻכְב. חֻזְקָת בְּעֵלֵי בְּתִים יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּסוּרְיָא - אֵין מִפְּרִישִׁין עֲלֵיהֶן דְּמָא. וְאִם בִּידוּעַ שָׂרֵב הַפְּרוֹת שֶׁלֵּהֶן - הָרִי אֵלוֹ חֻכְבִּין:

ה. אָמַר: 'שְׁלֵי הֵן' - חֻכְב לְעֶשֶׂר. 'מַעֲשִׂין הֵן' - נֶאֱמָן, שֶׁהִפָּה שְׂאֶסֶר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר. הֵיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּשֵׁנַת מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאָמַר: 'שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי הֵן' - נֶאֱמָן. הֵיָה מַעֲשֵׂר עֲנִי - נֶאֱמָן. הֵיָה מַעֲשֵׂר פְּרוֹת בְּשֵׁנַת מַעֲשֵׂר עֲנִי, וְאָמַר: 'מַעֲשֵׂר שְׁנִי זֶה' - אֵין נֶאֱמָן, 'מַעֲשֵׂר עֲנִי' - נֶאֱמָן. הֵיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּשֵׁנַת מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאָמַר: מַעֲשֵׂר עֲנִי - נֶאֱמָן, שֶׁהִפָּה שְׂאֶסֶר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר:

ו. הֵיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּשְׁבִיעִית, וְאָמַר: 'שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית הֵן'! - חֻכְב בְּמַעֲשֵׂר וְחֻכְב בְּבַעוּר. הֵיָה מוֹכֵר פְּרוֹת בְּמוֹצָא שְׁבִיעִית, וְאָמַר: 'שֶׁל שְׁבִיעִית הֵן' - חֻכְב בְּמַעֲשֵׂר וְחֻכְב בְּבַעוּר. הֵיָה מוֹכֵר בְּמוֹצָא שְׁבִיעִית, וְאָמַר: 'שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית הֵן' - חֻכְב בְּמַעֲשֵׂר, וּפְטוּר מִן הַבְּעוּר. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל דְּכָר שֶׁשְׁתִּיקָתוֹ

פְּרוֹת, שְׂנֶאֱמַר (יִשְׁעִיָה ג, י): 'אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פָּרִי' וְגו'. אֲבוֹתַי גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת שֶׁל מָמוֹן, וְאֲנִי גָנְזַתִּי אוֹצְרוֹת שֶׁל נַפְשׁוֹת, שְׂנֶאֱמַר (מִשְׁלֵי יא, ל): 'פְּרִי צְדִיק עֵץ חַיִּים וְלֶקַח נַפְשׁוֹת חַכִּים'. אֲבוֹתַי גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת לְאַחֲרִים, וְאֲנִי גָנְזַתִּי לְעַצְמִי, שְׂנֶאֱמַר (דְּבָרִים כד, יג): 'וְלֶךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ'. אֲבוֹתַי גָּנְזוּ אוֹצְרוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲנִי גָנְזַתִּי לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֶאֱמַר (יִשְׁעִיָה נח, ח): 'וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה'. צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים - שְׁקוּלִין כְּנֶגֶד כָּל מִצְוֹת שְׁבַתוּרָה. אֵלֹא שֶׁהַצְּדָקָה - בְּחַיִּים, וּגְמִילוֹת חֲסָדִים - בְּחַיִּים וּבְמֵתִים. צְדָקָה - בְּעַנְיִים. גְּמִילוֹת חֲסָדִים - בְּעַנְיִים וּבְעֶשְׂרִים. צְדָקָה - בְּמָמוֹנוֹ. גְּמִילוֹת חֲסָדִים - בְּמָמוֹנוֹ וּבְגוּפוֹ:

יט. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה: מִנֵּין שֶׁכָּל הַמַּעֲלִים אֶת עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה? שְׂנֶאֱמַר (דְּבָרִים טו, ט): 'הַשֹּׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דְבָר עִם לְבַבְךָ בְּלִיעַל לְאִמֹר'. וְלִהְלֹךְ הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יג, יד): 'יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעַל מִקְרַבְךָ', מַה 'בְּלִיעַל' הָאִמֹר לְהֵלֶן - עֲבוּדָה זָרָה. אִף 'בְּלִיעַל' הָאִמֹר כָּאֵן - עֲבוּדָה זָרָה:

כ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסֵי: מִנֵּין שֶׁהַצְּדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים שְׁלוּם גְּדוֹל וּפְרַקְלִיט גְּדוֹל בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמַיִם? שְׂנֶאֱמַר (יִרְמְיָה טז, ה): 'כִּהֵא אָמַר ה' אֵל תְּבֵא בֵית מְרוֹחַ' וְגו'. חֶסֶד - זֶה גְּמִילוֹת חֲסָדִים, וְרַחֲמִים - זֶה צְדָקָה. מִלְּמַד: שֶׁהַצְּדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים שְׁלוּם וּפְרַקְלִיט גְּדוֹל בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמַיִם:

מִסְכַּת דְּמָא פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. הַקְּלִין שְׁבַדְמָאִי: הַשִּׁיתִין, וְהַרִימִין וְהַעֲזוּרִין, חֻזְקָתָם כְּכֹל מְקוּם - פְּטוּרִין, וְאִם הֵיוּ מִשְׁתַּמְרִין - חֻכְבִּין. אִם כָּחַס עַל שְׂדֵהוֹ - פְּטוּרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שִׁיתִין שְׁבַצִּיפּוֹת -

⁸ הַפְּרוֹת שְׂמֻמְהָרִים לְהַתְּבַשֵּׁל.
⁹ הַפְּרוֹת שְׂמֻמְתְּבָשִׁלִים רַק בְּפוּף.
¹⁰ מַה שְׂמֻמְתִּירִים קוֹצְעֵי הַפְּרוֹת בְּכָל הַנִּקְרָא כָּה, בְּלִי שׁוּמָר.

פֶּטוּר – נֶאֱמַן, בֵּין לְהַחְמִיר בֵּין לְהַקֵּל. כָּל דְּבַר שֶׁשְׂתִּיקְתּוּ חֵיב – נֶאֱמַן לְהַחְמִיר וְלֹא לְהַקֵּל:

ז. פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׂרְבוּ עַל פְּרוֹת חוּצָה לְאֶרֶץ – הָרִי אֱלוֹ חֵיבִין. פְּרוֹת חוּצָה לְאֶרֶץ שָׂרְבוּ עַל פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – הָרִי אֱלוֹ פֶּטוּרִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִף דְּבָרִים הַתְּדִירִין, כְּגוֹן הָאֲגוּזִים וְדוּרְמִסְקִינִיּוֹת וּפְסִלְקָאוֹת – פֶּטוּרִין, וְשֶׁאֵר כָּל הַדְּבָרִים – חֵיבִין. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר – בְּדָבָר שֶׁאֵינּוּ קְבוּעִים, וְדְבָרֵי חֻכְמִים – בְּדָבָר הַקְּבוּעִים:

ח. הַלּוֹקַח מִן הַחֲמֶרֶת¹¹ בְּצוּר, וּמִן הַמוֹגִירוֹת¹² בְּצִידוֹן – חֵיב. מִן הַמוֹגִירוֹת בְּצוּר, וּמִן הַחֲמֶרֶת בְּצִידוֹן – פֶּטוּר. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַלּוֹקַח מִן הַמוֹגִירוֹת בְּצוּר, וְאִין צָרִיף לּוֹמֵר מִן הַחֲמֶרֶת – חֵיב, אֶפְלוּ מִחֲמַר אֶחָד. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: חֲמֶרֶת הַיּוֹרְדֵת לְכֹזֵיב – חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁחֻזְקָתוֹ מִן הַגְּלִיל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הָרִי הִיא בְּחֻזְקַת פֶּטוּרָה, עַד שֶׁתּוֹדַע לָהּ מֵהֵיכָן הִיא:

ט. הַלּוֹקַח מִן הַסְּפִינָה בְּיָפוֹ, וּמִן הַסְּפִינָה בְּקַסְרֵי – חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֶּפֶת הַיִּשׁוּב, וְכֶפֶת אַנְטִיפֶרְס, וְשׁוֹק שֶׁל פֶּטְרוֹס – בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ דְמָאֵי, מִפְּנֵי שֶׁחֻזְקָתָן מֵהַר הַמְּלָךְ. עַכְשָׁיו רְבוּתֵינוּ אָמְרוּ: כָּל עִירוֹת הַכּוֹתִים שְׁעַל יַד הַדְּרֵךְ, כְּגוֹן הַתְּבוּאָה וְהַקְּטָנוֹת שֶׁלָּהֶן – דְמָאֵי, מִפְּנֵי שֶׁהֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְשִׁין בִּיהוּדָה. וְשֶׁאֵר כָּל פִּירוּתֵיהֶן – וְדָאֵי:

י. אוֹצֵר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנִכְרִים מְטִילִין לְתוֹכוֹ, אִם רַב נִכְרִים – וְדָאֵי, וְאִם רַב יִשְׂרָאֵל – דְמָאֵי, מְחַצָּה עַל מְחַצָּה – וְדָאֵי; דְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ בְּלִם נִכְרִים, וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד מְטִיל לְתוֹכוֹ – דְמָאֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּאוֹצֵר שֶׁל יְחִיד. אֲבָל בְּאוֹצֵר שֶׁל מְלָכִים – הוֹלְכִים אַחַר הָרֵב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים

אָמוּרִים? בְּאוֹצֵר שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְנִכְרִים. אֲבָל אוֹצֵר יִשְׂרָאֵל וְכוֹתִים – הוֹלְכִים אַחַר הָרֵב. אָמַר לוֹ: 'אַתָּה הוֹרִיתָ לָנוּ עַל אוֹצְרוֹת שֶׁל יְבִנָּה שֶׁלִּפְנֵי מִלְחָמָה שֶׁהִיא דְמָאֵי, וְרַבֵּן כּוֹתִים. אֲבָל אוֹצֵר שֶׁמְטַמֵּן בּוֹ מְחוּצָה לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ, כְּגוֹן אוֹצְרוֹת שֶׁל דִּינָר – חֵיב לִפְנֵי חֻשְׁבוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַבִּיסָאֵי: כָּל יָמֵי הַיִּיְתִי קוֹרָא מְקָרָא הַזֶּה (בְּמִדְבַר יֵט, יט): 'וְהַזֶּה הִטְהַר עַל הַטְּמֵא', וְלֹא מִצָּא יָדוֹ אֵלָא בְּאוֹצֵר שֶׁל יְבִנָּה בְּלִבָּד. וּמְאוֹצְרָה שֶׁל יְבִנָּה לְמִדְתֵּי: שֶׁטְהוּר אֶחָד מִזֶּה אֶפְלוּ עַל מִצָּה טְמֵאִים:

יא. הַלּוֹקַח פְּרוֹת לְאֲכִילָה, וְנִמְלָךְ לְמַכְרֵן – לֹא יִמְכְּרוּ לְנִכְרֵי, וְלֹא יֵאָכְלִים לְבַהֲמַת אַחֲרִים, וְלֹא לְבַהֲמַת עֲצָמוֹ, אֵלָא אִם כֵּן עוֹשֶׂה כִּיּוֹצֵא בּוֹ. מִי שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ פְּרוֹת בִּירוּשָׁה, אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ בְּמַתְּנָה – לֹא יִמְכְּרֵם לְנִכְרֵי, וְלֹא יֵאָכְלִים לְבַהֲמַת אַחֲרִים, וְלֹא לְבַהֲמַת עֲצָמוֹ, אֵלָא אִם כֵּן עֹשֶׂה:

יב. לּוֹקַחִין שְׂדֵה זְרוּעָה מִן הַנִּכְרֵי, בֵּין מְשַׁצְמָחָה, וּבֵין עַד שֶׁלֹּא צְמַחָה. וְכֵן מִיִּשְׂרָאֵל בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וְאִינוּ חוֹשְׁשִׁים. לּוֹקַחִין זֵרַע, אֶחָד דְּבַר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה, וְאֶחָד דְּבַר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה.

יג. אִין זֹרְעִין אֶת הַטְּבֵל, וְאִין מַחְפִּין אֶת הַטְּבֵל, וְאִין עוֹשִׂין עִם הַנִּכְרֵי בְּטְבֵל. יִשְׂרָאֵל שֶׁשָׂכַח זֵרַע אֶת הַטְּבֵל, עַד שֶׁלֹּא צְמַחָה – לֵקַט, וְאִם צְמַחָה – אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ, שֶׁכָּבֵר אֲבָדָה. הַלּוֹקַח לְבַהֲמָה לַחֲיָה וְלְעוֹפּוֹת – פֶּטוּר מִן הַדְּמָאֵי:

יד. לֹא יִקְשֹׁר אָדָם יִשְׂרָאֵל בְּהִתְמוֹ אֶצֶל בְּהִתְמוֹ שֶׁל נִכְרֵי. שֶׁאִם הִלְכָה בְּהִתְמוֹ מֵאֵלֶיהָ – אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְהַחְזִירָה:

טו. מִשְׁפִּיר יִשְׂרָאֵל בְּהִתְמוֹ לְנִכְרֵי, וּפּוֹסֵק עָלֶיהָ עַל מְנַת שֶׁהִנְכָרֵי זָנָה. וּבְלִבָּד שֶׁלֹּא יֹאמֵר לוֹ: 'כֶּף וְכֶף שְׁעוֹרִין תְּהֵא מְטִיל לְפָנֶיהָ' – 'כֶּף וְכֶף עֲמִיר תְּהֵא מְטִיל לְפָנֶיהָ':

¹² אוֹצְרוֹת.

¹¹ חֲמֵרִים שֶׁבָּאִים עִם הַתְּבוּאָה מִמְּקוֹם אַחֵר.

כב. שְׁמֵן שֶׁהַגְּרֵדִי סָךְ בְּאַצְבָּעוֹתָיו - חֵיב. שֶׁהַסּוֹרֵק נוֹתֵן לְצִמְר - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי. לְפִיכֶךָ שְׁמֵן שֶׁל שְׁבִיעֵית - נוֹתֵן מִמֶּנּוּ לְגֵרֵדִי, וְאִין נוֹתֵן מִמֶּנּוּ לְסוֹרֵק:

מִסְכַּת דְּמָאִי פְּרָק שְׁנִי

א. אַרְז שֶׁבְּחֹלֶת אֲנוּטוֹכְיָא, בְּמִקּוּמוֹ - מִתֵּר. רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אַרְז שֶׁבְּחֹלֶת אֲנוּטוֹכְיָא - מִתֵּר הוּא עַד ב'וֹרוֹ'¹³:

ב. הַמִּקְבֵּל עָלָיו אַרְבַּעַה דְּבָרִים מְקַבְּלִין אוֹתוֹ לִהְיוֹת חֵבֵר. שְׁלֵא לְמַכּוֹר לְעַם הָאָרֶץ. שְׁלֵא לִתֵּן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת לְעַם הָאָרֶץ. וְשְׁלֵא יַעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת אֲצֵל עַם הָאָרֶץ. וְשִׁיחָא אוֹכֵל חֶלְזִין בְּטְהֵרָה:

ג. הַמִּקְבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת נֶאֱמָן - מַעֲשֵׂר אֶת שְׁהוּא אוֹכֵל, וְאֶת שְׁהוּא מוֹכֵר, וְאֶת שְׁהוּא לוֹקֵחַ, וְאִין מִתְאַרְח אֲצֵל עַם הָאָרֶץ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַמִּתְאַרְח אֲצֵל עַם הָאָרֶץ - נֶאֱמָן. אָמַר לָהֶם רַבִּי מֵאִיר: עַל עֲצָמוֹ - אִינוּ נֶאֱמָן, יֵהָא נֶאֱמָן עַל שֶׁל אַחֲרִים! אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִימֵהֶן שֶׁל כְּעֵלֵי בְּתִים, לֹא נִמְנָעוּ מִלְּהִיּוֹת אוֹכְלִין זֶה אֲצֵל זֶה, וְאֵף עַל פִּי כֵן, פְּרוּתֵיהֶן שֶׁבְּתוֹךְ בְּתֵיהֶן - מִתְקַנְיִן:

ד. עַם הָאָרֶץ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל דְּבָרֵי חִבְרוֹת, וְנִחְשָׁד עַל דְּבָר אֶחָד - נִחְשָׁד עַל כָּלֵן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִין חֲשׂוּד אֲלֵא עַל אוֹתוֹ דְּבָר בְּלַבָּד:

ה. גֵּר שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְנִחְשָׁד עַל דְּבָר אֶחָד, אֲפֹלוּ עַל הַתּוֹרָה כְּלָה - הָרִי הוּא כְּיִשְׂרָאֵל מוֹמֵר:

ו. עַם הָאָרֶץ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל דְּבָרֵי חִבְרוֹת חוּץ מִדְּבָר אֶחָד - אִין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. גֵּר שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל דְּבָרֵי תּוֹרָה חוּץ מִדְּבָר אֶחָד:

טז. נִכְרִי שֶׁאָמַר לְיִשְׂרָאֵל: 'תֵּן שְׁמֵן עַל גַּב מַכְתִּי', בּוֹדָאִי - אָסוּר, וּבְדָמָאִי - מִתֵּר. נִפְל עַל גְּבֵי בְּשָׂרוֹ - מִשְׁפָּשְׁפוּ וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ:

יז. נִכְרִי שֶׁנָּתַן שְׁמֵן עַל גְּבֵי טְבֵּלָא שֶׁל שִׂישׁ לְהַתְּעַגֵּל עָלֶיהָ, מִשְׁעָמַד - מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לִישָׁב אַחֲרָיו:

יח. הַלוֹקֵחַ יֵינן לִתֵּן לְתוֹךְ הַמּוֹרָס, וְיֵינן לַעֲשׂוֹתוֹ אֵילֵנְתוֹת, וְכִרְשִׁינִין לַעֲשׂוֹתֵן טַחֲיִנִין - חֵיב בְּדָמָאִי, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר בּוֹדָאִי. הֵן עֲצָמָן - פְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי. הַלוֹקֵחַ יֵינן וְשְׁמֵן לִתֵּן עַל גְּבֵי חֲטָטִין, וְכִרְשִׁינִין לַעֲשׂוֹתֵן טַחֲיִנִין - חֵיב בְּדָמָאִי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעֶזֶר פּוֹטֵר. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעֶזֶר אוֹמֵר: הַלוֹקֵחַ כְּרְשִׁינִין לַעֲשׂוֹתֵן טַחֲיִנִין - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי. הַלוֹקֵחַ יֵינן לִתֵּן לְהַקִּילוֹר, וְקִמַּח לַעֲשׂוֹתוֹ מְלוּגָמָא וְרִטְיָה - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי, וְחֵיב בּוֹדָאִי. וְהֵן עֲצָמָן - פְּטוּרִין מִן הַדְּמָאִי:

יט. הַלוֹקֵחַ קִמַּח לְעוֹרוֹת - פְּטוּר מִן הַדְּמָאִי, וְחֵיב בּוֹדָאִי. וְשֶׁל וְדָאִי - נוֹתֵן לְתוֹכּוֹ עוֹרוֹת אַחֲרִים:

כ. שְׁמֵן עָרֵב - בֵּית שְׁמָאִי מַחֲיבִין, וּבֵית הַלֵּל פּוֹטְרִין. אָמַר רַבִּי נֵתָן: לֹא הָיוּ בֵּית הַלֵּל פּוֹטְרִין אֲלֵא בְּשֶׁל פְּלִיטוֹן בְּלַבָּד. אַחֲרִים אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי נֵתָן: מַחֲיבִין הָיוּ בֵּית הַלֵּל בְּשֶׁמֶן וָרֵד. תְּשִׁלוּמֵי תְרוּמָה, וְחֲמִשָּׁה, וְחֲמִשׁ חֲמִשָּׁה, מוֹתֵר הַעֲמֵר, וְשִׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְשִׁירֵי מִנְחוֹת, וְתוֹסֶפֶת הַבְּכוֹרִים, וּפְטוּר מִן הַדְּמָאִי. חֶלֶת עַם הָאָרֶץ - רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: בֵּית שְׁמָאִי מַחֲיבִין, וּבֵית הַלֵּל פּוֹטְרִין. וְכֵלֵן שֶׁקָּרָא שֵׁם לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי עָלֵיהֶן - מִה שֶׁעָשָׂה - עָשׂוּי:

כא. קֶפֶת הַמְּרֻחָץ - פְּטוּרָה מִן הַדְּמָאִי, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר מִן הַדְּמָאִי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵף אִינוּ מְטַמְּא טְמֵאָת אֲכָל:

¹³ שֵׁם מְקוֹם

- אין מקבלין אותו. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אפלו דבר קטן מדקדוקי סופרים:

ז. רבי שמעון אומר: כהן שקבל עליו כל עבודת כהונה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. בן לוי שקבל עליו כל עבודת לוייה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו, שנאמר (ויקרא ז, לג): "המקריב את דם השלמים" וגו', אין לי אלא זריקת דם והקטר חלבים. מניין לזיציות ובלילות, פתיות ומליחות, תנופות והגשות, הקמיצות והקטרות, המליקות והקבלות והזאות, והשקאת סוטה, ועריפת עגלה, וטהרת מצורע, ונשיאות פפים מבפנים ומבחוץ? תלמוד לומר (שם): "בני אהרן" - כל עבודה שהיא בכני אהרן. אמר רבי שמעון: יכול אין דוחין אותן אלא ממתנות מקדש בלבד, מניין אף ממתנות גבולין? תלמוד לומר (דברים יח, ד): "ראשית דגנך תירשף ויצהרך" וגו'. מפני מה? (שם יח, ה): "כי בו בחר ה'" - כל המקבל עליו שרות - יש לו במתנות. כל שאין מקבל עליו שרות - אין לו במתנות. בזמן שהכהנים עושין רצונו של מקום, מה נאמר בהם? (ויקרא ו, י): "חלקם נתתי אותה מאשי" - משלהן הן נוטלין ואין נוטלין משלי. ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מה נאמר בהם? (מלאכי א, י): "מי גם בכם ויסגר דלתים" וגו'.

ח. בן לוי שקבל עליו כל עבודת לוי חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. וכלן שחזרו בהן - אין מקבלין אותן עולמית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: חזרו בפרהסיא - מקבלין אותן. במטמונות - אין מקבלין אותן. רבי שמעון ורבי יהושע בן קרחה אומרים: בין כך ובין כך - מקבלין אותן, שנאמר (ירמיה ג, יד): "שובו בני ישראל" וגו'.

ט. הבא לקבל עליו, אם היה נוהג מתחלה בצניעא - מקבלין אותו ואחר כך מלמדין, ואם לאו - מלמדין אותו ואחר כך מקבלין אותו. רבי שמעון אומר: בין כך ובין כך - מקבלין אותו ומלמדין אותו והולכין ומקבלין לכנפים⁴, ואחר כך מקבלין לטהרות. אם אמר: 'איני מקבל עלי אלא לכנפים בלבד' - מקבלין אותו. קבל עליו לטהרות ולא קבל עליו לכנפים - אף על הטהרות אינו נאמן. עד מתי מקבלין? בית שמאי אומרים: למשקין - שלשים יום, לכסות - שנים עשר חדש. ובית הלל אומרים: זה וזה - לשלשים יום:

י. הבא לקבל עליו, אפלו תלמיד חכם - צריך לקבל עליו. אבל חכם היושב בשיבה - אין צריך לקבל עליו, שכתב קבל עליו משעה שישב. אבא שאול אומר: אף תלמיד חכם - אין צריך לקבל עליו. ולא עוד, אלא אף אחרים מקבלין בפניו. הבא לקבל עליו דברי חבורת - צריך לקבל בפני שלשה חברים, שאין דומה חבר שקבל לבן חבר שקבל. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו דומה חבר שקלקל לבן חבר שקלקל:

יא. בן חבר שהיה הולך אצל אבי אמו עם הארץ - אין אביו חושש שמא מאכילו דברים טמאים. משנידע שמאכילו בטמאה - טמא, ובגדיו - טמאים מדרס:

יב. בת עם הארץ שנשאת לחבר, אשת עם הארץ שנשאת לחבר, עבדו של עם הארץ שנמכר לחבר - צריכין לקבל עליהן בתחלה. בת חבר שנשאת לעם הארץ, אשת חבר שנשאת לעם הארץ, עבדו של חבר שנמכר לעם הארץ - הרי הן בחזקתן עד שיחשדו. רבי שמעון בן אליעזר אומר: צריכין לקבל עליהן בתחלה. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: מעשה באשה אחת שנשאת לחבר - והיתה קומעת על ידו תפליין. נשאת למוכס -

¹⁴ לטול ידים קדם אכילה.

עֲסָתוּ שֶׁל חֲלִין בְּטְהָרָה - מִפְּרִישׁ מִמֶּנָּה חֲלָה וְנוֹתֵן בְּכַפִּישָׁה אוּ בְּאַנְחוּתָא, וְעַם הָאֲרֶץ בָּא וְנוֹטֵל זֶה וְזוֹ. לֹא יַעֲשֶׂה לוֹ תְרוּמַת זִיתֵיךָ בְּטְהָרָה, אֲבָל עוֹשֶׂה לוֹ זִיתִים שֶׁל חֲלִין בְּטְהָרָה. מִפְּרִישׁ מִהֵן תְרוּמָה, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ כִּלְיֵי שֶׁל חֶבֶר, וְעַם הָאֲרֶץ בָּא וְנוֹטֵל אֶת שְׂתִיָּהּ:

ב. כֶּשֶׁם שְׂאִין נוֹתֵינִי תְרוּמָה אֲלֵא לִכְהֵן חֶבֶר - כִּךָּ אֵין מְשַׁלְּמִין קֶרֶן וְחֻמֶשׁ אֲלֵא לִכְהֵן. חֶבֶר הָאוֹכֵל תְרוּמַת עִם הָאֲרֶץ - מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֻמֶשׁ לִכְהֵן חֶבֶר, וְחֶבֶר נוֹטֵל דָּמְיוֹ וּמִפִּיס לְעַם הָאֲרֶץ:

ג. תְרוּמַת חֶבֶר וְתְרוּמַת עִם הָאֲרֶץ שְׁנַתְעַרְבָה - כּוֹפִין אֶת עִם הָאֲרֶץ לִמְכוֹר אֶת חֲלִקוֹ וְחֲלֵק כֹּהֵן. וְחוֹלֵק כֹּהֵן עִם יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל עִם כֹּהֵן, כּוֹתֵי בְמִקּוֹם כּוֹתֵי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדוֹ. אֲבָל לֹא בְּאֲרֶץ, מִפְּנֵי שֶׁמְחַזְיָקִין אוֹתָם בְּכֹהֵנָה. אֲף בְּאֲרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקוֹם שֶׁמְכִירִין בוֹ שֶׁהוּא כּוֹתֵי - מִתֵּר לְחֲלֵק הֵימְנוּ:

ד. אוֹכֵל כֹּהֵן יִשְׂרָאֵל עִם כֹּהֵן כּוֹתֵי - בְּזִמְן שְׁעוֹשֶׂה בְּטִמְאָה. אֲבָל בְּזִמְן שְׁעוֹשֶׂה בְּטְהָרָה - הֵרִי זֶה לֹא יֹאכֵל עִמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁמְאָכִילוֹ בִּשְׂרַי בְּכוֹר טְהוֹר, וּמִשְׁקָה אוֹתוֹ יֵין רִבְעֵי טְהוֹר:

ה. בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים: חֶבֶר שְׁנַעֲשֶׂה גְבָאֵי - דוֹחִין אוֹתוֹ מִחֲבִירוֹתוֹ. חֲזְרוּ לוֹמַר: כֹּל זִמְן שֶׁהוּא גְבָאֵי - אֵינוֹ נֶאֱמָן, פִּרְשׁ מִגְּבֹאוֹתוֹ - הֵרִי זֶה נֶאֱמָן:

ו. חֶבֶר שֶׁהִיא חוֹכֵר מֵעַם הָאֲרֶץ עֲקָרֵי תְּאֵנִים וְדְלִיּוֹת שֶׁל עֲנָבִים - מֵעֶשֶׂר וְנוֹתֵינִי לוֹ. וְאֵין נוֹתֵן לוֹ אֲלֵא מִשְׁלוֹ:

ז. בֵּן חֶבֶר שֶׁהִיא הוֹלֵךְ אֲצֵל אָבִי אִמּוֹ עִם הָאֲרֶץ - אֵין אָבִיו חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא מְאָכִילוֹ דְּבָרִים שְׂאֵינִן מִתְקַנֵּין. הֵיוּ בִּידוֹ פְרוֹת - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא אֵינִן מִתְקַנֵּין הֵן. אִם אָמַר לוֹ: 'הֶאֱכִילְנִי!' - מֵעֶשֶׂר וּמְאָכִילוֹ:

וְהִיָּתָה קוֹשֶׁרֶת עַל יָדוֹ קְשׁוּרִין. בְּנוֹ שֶׁל חֶבֶר שֶׁהִיא לְמוֹד¹⁵ אֲצֵל עִם הָאֲרֶץ, עֲבָדוֹ שֶׁל חֶבֶר שֶׁהִיא לְמוֹד אֲצֵל עִם הָאֲרֶץ - הֵרִי הֵן בְּחֻזְקָתָן עַד שֶׁיִּחְשְׁדוּ. בְּנוֹ שֶׁל עִם הָאֲרֶץ שֶׁלְמוֹד אֲצֵל חֶבֶר, עֲבָדוֹ שֶׁל עִם הָאֲרֶץ שֶׁהִיא לְמוֹד אֲצֵל חֶבֶר, כֹּל זִמְן שֶׁהֵן אֲצֵלוֹ - הֵרִי הֵן כְּחֶבֶר. יֵצְאוּ מֵאֲצֵלוֹ - הֵרִי הֵן כְּעַם הָאֲרֶץ:

יג. לֹא יֹאמַר אָדָם חֶבֶר לְעַם הָאֲרֶץ: 'הוֹלֵךְ כִּכְרֵךְ זֶה וְתֵן לְפָלוּנִי חֶבֶר'; שְׂאִין מְשַׁלְּחִין טְהוֹרוֹת בֵּיד עִם הָאֲרֶץ. חֶבֶר שְׂאֵמַר לוֹ עִם הָאֲרֶץ: 'הוֹלֵךְ כִּכְרֵךְ זֶה וְהוֹלֵךְ לְפָלוּנִי עִם הָאֲרֶץ' - לֹא יִתֵּן לוֹ, שְׂאִין מוֹסְרִין טְהוֹרוֹת לְעַם הָאֲרֶץ:

יד. עִם הָאֲרֶץ שְׂאֵמַר לְחֶבֶר: 'תֵּן לִי כִכְרֵךְ זֶה וְאוֹכְלָנוּ' - 'יֵין זֶה וְאֶשְׁתַּנּוּ' - לֹא יִתֵּן לוֹ, שְׂאִין מְאָכִילִין טְהוֹרוֹת לְעַם הָאֲרֶץ.

הִיא גְדוּר מִן הַכֶּכֶר, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי וְאוֹכְלָנוּ'. אֲבִטִיחַ שְׁנֵקֶר, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי וְאוֹכְלָנוּ'. יֵין וְנִתְגַּלָּה, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לִי וְאֶשְׁתַּנּוּ' - לֹא יִתֵּן, שְׂאִין מְאָכִילִין אֶת הָאָדָם דְּבַר הָאֶסוּר לוֹ.

כִּיּוֹצֵא בוֹ, לֹא יוֹשִׁיט יִשְׂרָאֵל אֲבֵר מִן הַחַי לְבַנֵי נֹחַ, וְלֹא כּוֹס יֵין לְנֹזֵר, שְׂאִין מְאָכִילִין אֶת הָאָדָם דְּבַר הָאֶסוּר לוֹ. וְעַל כֵּלֵן - אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן, וְאֵין מוֹזְמִינִין עֲלֵיהֶן, וְאֵין עוֹנִין אַחֲרֵיהֶן 'אָמֵן':

טו. נִשְׁאָלִין לְעַם הָאֲרֶץ עַל טְהוֹרוֹתָיו. וּבִלְבַד שֶׁלֹא יֹאמַר לוֹ: 'יֵצֵא אֲכוּל', 'יֵצֵא שֶׁרֶף'. אֲלֵא אוֹמְרִים לוֹ: 'אִם כֹּזֵה שְׂאֵלָת - טְמֵא, וְאִם כֹּזֵה שְׂאֵלָת - טְהוֹר':

מִסְכַּת דְּמָאֵי פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. הַעִיד רַבִּי יוֹסִי בֵּן הַמְּשַׁלֵּם מִשׁוּם רַבִּי נִתָּן אַחֲרָיו, מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר חֶסְמָא - שְׂאִין עוֹשִׂין טְהוֹרוֹת לְעַם הָאֲרֶץ. לֹא יַעֲשֶׂה לוֹ חֵלֶת עֲסָתוֹ שֶׁל תְרוּמָה בְּטְהָרָה. אֲבָל עוֹשֶׂה לוֹ

15 רגיל.

יד. את שְׁדָרְכוּ לְמוֹד בְּגָסָה, וּמְדָדוּ בֵּין בְּדָקָה
בֵּין בְּגָסָה – דְּקָה טְפֵלָה לְגָסָה. אֵת שְׁדָרְכוּ
לְמֵדַד בְּדָקָה, וּמְדָדוּ בֵּין בְּדָקָה בֵּין בְּגָסָה –
טְפֵלָה גָּסָה לְדָקָה:

טו. אלו דְּבָרִים הַנִּמְכָּרִין בְּגָסָה: מִיָּנִי תְבוּאָה
וְקִטְנִיּוֹת – דְּרָכוּ לְמֵדַד בְּדָקָה; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: דְּבָרִים שְׁדָרְכָן
לְמֵדַד בְּדָקָה וּמְדָדִין בְּגָסָה – מִשְׁפִּיעָה וּמוֹכְרָן
דְּמֵאִי. דְּבָר שְׁדָרְכוּ לְמֵדַד בְּגָסָה, אִם מְדָדִין
בְּגָסָה – הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר:
הַנִּטְפֵּל לְדָקָה – הָרִי הוּא בְּדָקָה. וְהַנִּטְפֵּל
לְגָסָה – הָרִי הוּא בְּגָסָה. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי
יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: הַנִּמְכָּר בְּדָקָה – הָרִי
זֶה חֵיב. אֲפֹלוּ לֹא מָכַר לוֹ אֶלָּא סָאָה וּרְבַע –
צָרִיף לְעֶשֶׂר אֶת הָרְבַע. 'לִימוֹן'¹⁶ – מְדָה גָּסָה.
מִ'לִימוֹן' וְלִמְטָה – מְדָה דְּקָה. וּבִלְחַח, הֵינִי –
מְדָה גָּסָה. מֵהֵינִי וְלִמְטָה – מְדָה דְּקָה. רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי:
קְלִיעָה שֶׁל שׁוּם, וְסָלִי תְאָנִים, וְסָלִי עֲנָבִים,
וְקָפָה שֶׁל יֶרֶק, שְׁמֵכָן אַכְסָרָה¹⁷ – הָרִי הוּא
כְּמְדָה גָּסָה:

טז. לא הִתִּירוּ לְמַכּוֹר דְּמֵאִי אֶלָּא לְסִיטוֹן
בְּלִבְדָּ. בְּעַל הַבַּיִת, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף – צָרִיף
לְעֶשֶׂר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים:
אֶחָד סִיטוֹן וְאֶחָד בְּעַל הַבַּיִת – מִתָּר לְמַכּוֹר,
וְלִשְׁלַח לְחִבְרוֹ, וְלִתֵּן לוֹ בְּמַתְנָה:

יז. הַשּׁוֹלַח וְדָאִי בֵּין לְעַם הָאָרֶץ וּבֵין לְחִבְר
– צָרִיף לְעֶשֶׂר. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר: לְעַם הָאָרֶץ – צָרִיף לְעֶשֶׂר. לְחִבְר –
צָרִיף לְהוֹדִיעַ. אֲמַר רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:
מַעֲשֵׂה שְׁשֵׁלַח לִי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי אֶתְרוּג גְּדוֹל
מִצְפוּרִי, וְאָמַר: 'זֶה בָּא בְּיַדִּי מִקְסָרִי'.
וְלְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: אֶחָד, שֶׁהֵיָה
וְדָאִי וְשֵׁהֵיָה טָמֵא. וְשֵׁלָא הֵיָה בִּידוֹ אֶלָּא זֶה
בְּלִבְדָּ. שְׂאֵלוּ הֵיָה בִּידוֹ אַחֵר – הֵיָה מַעֲשֵׂר
מִמֶּנּוּ עָלָיו:

ח. לא יִשְׁתַּמֵּשׁ חִבְר בְּמִשְׁתָּאוּ שֶׁל עִם הָאָרֶץ,
וּבִסְעוּדָתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ, אֶלָּא אִם כֵּן הִיָּה
מִתְקָן תַּחַת יָדוֹ. אֲפֹלוּ אֵינָה אֶלָּא מִיִּנְקַת
אַחַת שֶׁל יָיִן. לְפִיכֶךָ חִבְר שְׁשַׁמֵּשׁ בְּמִשְׁתָּאוּ
שֶׁל עִם הָאָרֶץ וּבִסְעוּדָתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ – הָרִי
זֶה חִזְקָה לְמַעֲשָׂרוֹת:

ט. חִבְר שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּמִשְׁתָּאוּ שֶׁל עִם הָאָרֶץ
וּבִסְעוּדָתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ, אֲפֹלוּ רוֹאִין אוֹתוֹ
נוֹטֵל וְאוֹכֵל מִיָּד, נוֹטֵל וְשׁוֹתָה מִיָּד – אִין לוֹ
חִזְקָה לְמַעֲשָׂרוֹת, שְׁמָא עֶשֶׂר בְּלָבוֹ. הִיָּה בְּנוֹ
מִיִּסָּב אֶצְלוֹ – מַעֲשֵׂר עָלָיו. אַחֵר – אִין מַעֲשֵׂר
עָלָיו. בְּנוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר – מַעֲשֵׂר עָלָיו:

י. בֶּן חִבְר שֶׁהִיָּה מִיִּסָּב בְּמִשְׁתָּאוּ שֶׁל עִם
הָאָרֶץ, בִּסְעוּדָתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ, אֲפֹלוּ רוֹאִין
אוֹתוֹ נוֹטֵל וְאוֹכֵל מִיָּד, נוֹטֵל וְשׁוֹתָה – אִין לוֹ
חִזְקָה לְמַעֲשָׂרוֹת, שְׁמָא עֶשֶׂר בְּלָבוֹ. אִף עַל
פִּי שְׁאֲמָרוֹ, כָּל אֵלוֹ תִּקְלָה לְאַחֲרִים הֵן, אִם
הִיָּה שְׁתָּף עִמּוֹ בַּחֲנוּת – הָרִי זֶה חִזְקָה
לְמַעֲשָׂרוֹת:

יא. עִם הָאָרֶץ שֶׁהִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחֲנוּת שֶׁל
חִבְר, אִף עַל פִּי שְׁחִבְר יוֹצֵא וּנְכַנס – הָרִי זֶה
מִתָּר, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא הַחֲלִיף:

יב. הִיָּה הוּא נְאֻמָּן, וְאִשְׁתּוֹ אִין נְאֻמַּת –
לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ, וְאִין מִתְאַרְחִין אֶצְלוֹ. וְאִף עַל
פִּי שְׁאֲמָרוֹ, הָרִי הוּא כְּשֵׁרוּי עִם הַנְּחֻשׁ
בְּכַפִּיפָה. אִשְׁתּוֹ נְאֻמַּת, וְהוּא אִינוּ נְאֻמָּן –
מִתְאַרְחִין אֶצְלוֹ, וְאִין לוֹקְחִין הֵימְנּוּ. הוּא
אִינוּ נְאֻמָּן, וְאֶחָד מִבְּנָיו נְאֻמָּן, וְאַחַת
מִשְׁפָּחָתוֹ נְאֻמַּת – לוֹקְחִין וְאוֹכְלִין עַל פִּיהֶן,
וְעוֹשִׂין לוֹ וְאוֹכֵל בְּשַׁבְעִיעִית. וּבִטְהוּרוֹת – אִינָן
רְשָׁאִין לְעֶשׂוֹת כֵּן:

יג. הַנְּחֻתוּמִין, לֹא חֵיבּוּ אוֹתָן חֻכְמִים
לְהַפְרִישׁ אֶלָּא כְּדִי תִרְמַת מַעֲשֵׂר וְחִלָּה,
וּפְטוּרִין מִן הַשְּׁנִי. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים?
בְּמוֹכַר בַּחֲנוּתוֹ עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ. אֲבָל הַמוֹכַר
בְּפִלְטָר, אוּ בַּחֲנוּת הַסְּמוּכָה לְפִלְטָרִין – חֵיב
בְּשָׁנִי:

17 לא כְּמְדָה, וְלֹא בְּמִשְׁקָל, אֶלָּא לְפִי הָאֻמָּד.

16 שֵׁם שֶׁל מוֹטָבַע.

ית. הלוקח מן התגר ואמר: 'זה מתקן וזה אינו מתקן' - אף על המתקן אינו נאמן. את שדרכו למכר דמאי - נאמן:

יט. חבר שהיה מוכר משפיע ומתקן, ונתמנה לו דבר שהוא דמאי - צריך להודיע, שכל דבר שהוא של דמאי צריך להודיע. רבן גמליאל היה מאכיל את פועליו דמאי, ומודיע. ואם בידוע שאין לבעל הבית מאותו המין - אין צריך להודיע:

כ. גבאי קפה - אין גובין ומכרזין ביום טוב, כדרך שגובין ומכרזין בחול. אבל גובין בצנעא בתוך חיקן, ומחלקין על כל שכונה ושכונה:

כא. גבאי צדקה, בשביעית - מדלגין על פתחיהן של אוכלי שביעית; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין צריכין לדרקדק באוכלי שביעית, אפלו פת נתנו להם - מקבלין אותם הימנו, שלא נחשדו להיות נותנים מתנות אלא מעות וביצים בלבד. אם היתה עיר בלה של אוכלי שביעית - אין צריכין לדרקדק באוכלי שביעית. הפהנים מקבלין¹⁸ בטרה - צריכין לדרקדק באוכלי שביעית:

מִסְכַּת דְּמַאי פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הלוקח ירק מן השוק - הרי זה בורר כל היום כלו ואינו חושש. משגמר בלבו - אסור. להחזיר אין יכול, מפני שצריך לעשר. ולעשר אין יכול, מפני שמחסר מגין. ולטול אחד ולהניח אחד אין יכול, שמא יבא אחד לקח, ונמצא מעשר מן המתקן על שאינו מתקן:

ב. הרוצה להחזיר עלי ירק להקל ממשאו - לא ישליף עד שיעשר. רבי יוסי אומר: בודאי - אסור, ובדמאי - מתר:

ג. המוצא פרות בדרך, ונטלן לאכלן, ונמלך להצניע - לא יצניע עד שיעשר. רבי יוסי אומר: בודאי - אסור, ובדמאי - מתר:

ד. קניבת ירק שבגנה - הרי זו מתרת. של בעל הבית ושבתוך ביתו - הרי זו אסורה. שעל גבי אשפה בכל מקום - הרי זו מתרת. רבי יוסי אומר: כרוב שלקטו לסחט ולעשות את הפרגוס ולהשליף - הרי זה מתר. לקטו לאכלו, ונמלך לעשות אפרגוס ולהשליף - לא ישליף עד שיעשר:

ה. ודאי שתקנו דמאי, ודמאי שתקנו ודאי - לא עשה ולא כלום; דברי רבי יעקב. רבי יוסי אומר: ודאי שתקנו דמאי - לא עשה כלום. דמאי שתקנו ודאי - מעשרותיו מעשרות. ותרומתו - אין תרומה, שאין תרומה אחר תרומה:

ו. כל העיר מוכרין ודאי, ואחד דמאי, לקח ואינו ידוע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. מפריש תרומת מעשר ונותן לכהן, והשאך - שלו. הטבל והמתקן שנתערכו ואבד אחד מהן - נוהג במשיר ודאי. מפריש תרומה ותרומת מעשר, ומוכרין לכל כהן שירצה:

ז. כל העיר מוכרין מתקן, ואחד מוכר שאין מתקן, ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. כל העיר מוכרין בשר שחוטא, ואחד מוכר בשר נבלה, ולקח, ואינו יודע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. כל העיר מוכרין יין טהור, ואחד מוכר יין טמא, ולקח, ואינו יודע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. במה דברים אמורים? בזמן שלקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח. אבל הלוקח מן השוק - הולכין אחר הרב:

ח. פרות - לא הלכו בהן חכמים, לא אחר הטעם, ולא אחר הריח, ולא אחר המראה, ולא אחר הדמים, אלא אחר הרב בלבד:

ט. זיתים - משיתנם בכד ובכודידיה¹⁹; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין הבד

¹⁹ בית הבד קטן.

¹⁸ כמנחת כפורים גורם: 'מגבלין'.

יב. חזקת תגר בכל מקום - דמאי. ואחד הנכרי ואחד הישראל ואחד הכותי. במה דברים אמורים? בזמן שמביאין לו מישואל. אבל מביאין לו מן הנכרי ומן הכותי - חזקתו ודאי. איזהו תגר? כל שהביא ושנה ושלש:

יג. הלוקח מן התגר, אמר: 'זה מתקן וזה אינו מתקן' - ודאי! 'זה אינו מעשר'²¹ - מוציא עליו שני מעשרות, ופסור מן התרומה, שאין תרומה אחר תרומה:

יד. המפקיד פרות אצל עם הארץ - הרי זה בחזקתן למעשרות ולשביעית. אם היו של טבל - עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומה ומעשר שבהן. אם היו של מעשר טבל - עושה אותן תרומת מעשר על מקום אחר, או קורא שם לתרומת מעשר שבהן. אם היו של מעשר שני - מחללין על המעות, ואם היה מעות - מחללין על השני אלו. 'נטלתים והנחתי לה ישינים תחתיהן מתקנין תחתיהן', אם אתה מאמינו שנטל - האמינו שנתן. ואם אי אתה מאמינו שנתן - אל תאמינו שנטל. במה דברים אמורים? בזמן שהניח וקא ומצא את אותו המין שהניח, אבל הניח עגרון²² ומצא קסרי, או קסרי ומצא עגרון - הרי זה חושש להן משום מעשרות ומשום שביעית:

טו. המפקיד פרות אצל כותי - הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו של טבל - עושה אותן תרומת מעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומת מעשר שבהן, ואם היו של מעשר טבל - עושה אותן תרומת מעשר שבהן. ואם היו של מעשר שני - מחללין על המעות. ואם היה מעות - מחללין על השני. אמר לו: נטלתי והנחתי לה ישינים תחתיהן ומתקנין - הרי זה אינו

והבודידה שוין, לא בעיר ולא במדינה. רבו בעיר ולא רבו במדינה, בעיר - מתר, במדינה - אסור. רבו במדינה ולא רבו בעיר, במדינה - מתר, בעיר - אסור. רבו בהר ולא רבו בפקעה, בהר - מתר, ובפקעה - אסור. רבו בפקעה ולא רבו בהר, בפקעה - מתר, ובהר - אסור. רבו לחנוני ולא רבו לבעל הבית, לחנוני - מתר, לבעל הבית - אסור. רבו לבעל הבית ולא רבו לחנוני, לבעל הבית - מתר, ולחנוני - אסור. זה הכלל: כל שרבו לו - מתר, לא רבו לו - אסור. רבו ונתמצטו - חזר השוק ליושנו. אמר רבי יוסי: מעשה שנכנס גזרות של פול במירק²⁰, וכאו ושאלו את רבי עקיבה, והתיר להן את השוק. אמרו לו: 'רבי! נתמצטו?' אמר להם: 'חזר השוק ליושנו'. רבי שמעון אומר: אפלו לא נכנס אלא גרן אחד בעיר, הנחתומין - מתרין, מפני שהן רצין אחר החדש:

י. מצרפין פרות חוצה לארץ על פרות הארץ הפטורין, כדי שירבו על פרות הארץ, לפוטרו מן המעשרות. מצרפין פרות חוצה לארץ על פרות שניה, כדי שירבו על פרות שלישית, לפוטרו מן מעשר עני. מצרפין מפרות חוצה לארץ על פרות שלישית, כדי שירבו על פרות רביעית, לפוטרו מן המעשר שני. מצרפין פרות חוצה לארץ על פרות ערב שביעית, כדי שירבו על פרות שביעית, לפוטרו מן הבעור. מצרפין פרות חוצה לארץ על פרות שביעית, כדי שירבו על פרות מוצאי שביעית, לפוטרו מן המעשרות:

יא. אמר לו: 'מכר לי יין ישן'. אמר לו: 'של אשתקד הוא' - נאמן להחמיר. 'של ארבע ושל חמש שנים הוא' - נוהג בו כשעת לקיחתו, בין להקל בין להחמיר:

²² עגרון וקסרי שמות מקומות הם.

²⁰ נסח כתב יד: במירון.

²¹ הינו שאינו מעשר.

חושש להם משום מעשרות ומשום שביעית:

טז. המפקיד פרות אצל הנכרי - הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית. רבן שמעון בן גמליאל ורבי שמעון אומרים: עשו פרות ישראל את פרות הנכרי הזה דמאי:

יז. המשלח ביד עם הארץ וכיד כותי - אינו חושש משום מעשרות, ולא משום דמאי, ולא משום שביעית. המשלח ביד הנכרי - הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית. אבל חמרי נכרים המורידים מן הגרן לעיר - אינו חושש לא משום מעשרות ולא משום שביעית, מפני שהן בחזקת המשתמר:

יח. הטוחן אצל עם הארץ או אצל הכותי - אינו חושש משום טמאה. הטוחן אצל הנכרי - הרי זה חושש משום טמאה:

יט. מפקידין תרומה אצל ישראל עם הארץ, ואין מפקידין תרומה אצל כהן עם הארץ, מפני שלבו גס בה:

כ. טוחנין ומרקידין אצל אוכלי שביעית ואצל עושיין בטמאה, אבל אין טוחנין, לא לאוכלי שביעית, ולא לעושיין בטמאה:

כא. המשלח פרות לחבר, ונמלך להחזיר - נוהג בהן כמות שהן. אבא שאול אומר: חושש אני שמא חולפן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: היה לו אריס שיודע לתקן, והוא אין מאמינו על המעשרות, והביא לו פרות משלו, ואומר: 'שלך הן'; 'מתקנין הן' - נאמן. רבי אומר: אינו נאמן, שהחשוד על דבר - לא דנו ולא מעידו:

כב. נותן אדם לשכנתו תבשיל לבשל, ועסה לאפות לו, ואינו חושש לשאור ותבלין שבהן, משום מעשרות ומשום שביעית. במה דברים אמורים? בזמן שנתן להן שאור

ותבלין, לא נתן להן שאור ותבלין - הרי זה חושש לשאור ותבלין שבהן, משום מעשרות ומשום שביעית:

כג. נותן אדם לפונדקית תבשיל לבשל לו, ומנחת הקדשה בפניו ומנערת. אפלו בין הנכרי - אינו חושש:

מסכת דמאי פרק חמישי

א. הלוקח פרות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן - שואלו בשבת ואוכל על פיו. שאלו בשבת ואוכל ביום טוב. שאלו בשבת - למוצאי שבת לא יאכל עד שייעשר. שואלו בשבת - לשבת הבאה לא יאכל עד שייעשר:

ב. היה מוכר פרות בערב שבת עם חשכה, אמר: 'מתקנין הן', הלוקח ממנו למוצאי שבת - לא יאכל עד שייעשר:

ג. תרומת מעשר דמאי שחזרה למקומה, רבי שמעון שזורי אומר: אף בחול שואלו ואוכלו על פיו. יתר על כן אמר רבי שמעון שזורי: הפריש תרומה ומעשרות, ונגנבו הפרות - הולף ושואלו, וכא ואוכל על מה שהפריש, שששם שאימת שבת על עם הארץ, כך אימת דמוע על עם הארץ:

ד. עם הארץ שאמר: 'זה טבל וזה תרומה'; 'זה ודאי וזה דמאי', אף על פי שאמרו: 'החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו' - לא נחשדו ישראל על כך:

ה. נכרי שהיה צוח ואומר: 'באו וקחו לכם - פרות עזק'²³ הן'; 'פרות ערלה הן'; 'פרות רבעי הן' - אין נאמן, מפני שהוא כמשבח מקחו. אבל אם אמר לו: 'מאיש פלוני כותי לקחתים'; 'מאיש פלוני נכרי לקחתים'; 'משלי הבאתים' - נאמן להחמיר; בדברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין נאמן, שדברי הנכרי לא מעלין ולא מורידין:

²³ פרות משמרים, והמדובר בשנת שביעית.

ו. האומר למי שאין נאמן על המעשרות:
'קח לי ממי שהוא מעשר וממי שהוא נאמן'
- אין נאמן. מאיש פלוני - הרי זה נאמן. רבי
יוסי אומר: אין נאמן, ששא מצא אחר קרוב
הימנו. מודה רבי יוסי, באומר: 'צא אכול
את הכפר ואני נותן דמיה'; 'צא שתה
רביעית יין ואני נותן את דמיה' - שהוא
נאמן.

ז. הנכנס לעיר, והיתה תרומה בתוך ידו,
ואין מכיר שם אדם. וכן מי שעמד על הגרן,
והיתה תרומה בתוך ידו, ואין מכיר שם אדם
- הרי זה נשאל לחברים ולעמי הארץ; דברי
רבן שמעון בן גמליאל. רבי אליעזר אומר:
אין נשאלים על התרומה אלא לחברים
בלבד:

ח. היה עומד בתוך סיעה של בני אדם,
ואמר: 'מי כאן נאמן? מי כאן מעשר?' אמר
לו אחד: 'אני'! - אינו נאמן. אמר לו שהוא
נאמן: 'איש פלוני נאמן' - הרי זה נאמן.
אמר לו: 'איש פלוני נאמן?' ואמר לו:
'נאמן', בפניו - אינו נאמן. שלא בפניו -
נאמן. 'מעשר הוא' - הרי זה נאמן. אמר לו
שהוא מעשר: בפניו - נאמן, שלא בפניו -
אין נאמן. במה דברים אמורים? בזמן שאין
מכיר שם אדם, אבל אם היה מכיר שם אדם
- לא ישול אלא מן הממחה. במה דברים
אמורים? בזמן שלא שיה שם שלשים יום,
אבל שיה שם שלשים יום - לא ישול אלא
מן הממחה. במה דברים אמורים?
בתרומות ומעשרות, אבל בשביעית
ובבטירות - אין נאמן:

ט. הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר
וחלה כאחד - נוטל כדי תרומה ותרומת
מעשר וחלה. וכמה הם? אחד מעשרים.
האומר: אחד ממאה ממה שיש כאן, הרי זה
בצד זה מעשר ושאר מעשר סמוך לו. ועוד
אחד מארבעים ושמונה ממה שיש כאן, הרי
זה בצד זה חלין, והשאר תרומה על הכל.
מאה חלין שיש כאן, הרי זה בצד זה מעשר,
ושאר מעשר סמוך לו, זה שעשיתי מעשר
עשוי תרומת מעשר עליו, והשאר חלה.

מעשר שני בצפנו או בדרומו ומחל על
המעות. הלוקח מן הפלטר - מעשר מכל
טפוס וטפוס. רבי שמעון אסר בתרומת
מעשר ומתיר בחלה. במה דברים אמורים?
בזמן שכלן מפרישין - נוטל חלה מכלן,
אבל מקצתן מפרישין ומקצתן אין מפרישין
- נוטל חלה מכל אחד ואחד:

י. פועלין שהיו יושבין ואוכלין והותירו
פרוסות, וכן אורחין שהיו מסבין ואוכלין
והותירו פרוסות, ונתנום לשמש, או שהיו
אחרים מלקטין תחתיהן - מעשר מכל אחד
ואחד. שחק את הפת ועשאה פרווין, או
גרורות ועשאן דבלה - מעשר מאחד על
הכל. אמר רבי יהודה: במה דברים
אמורים? בשנת שבע, אבל בשאר שנים -
מעשר מכל אחד ואחד:

יא. הלוקח מן העני, וכן עני שנתנו לו
פרוסות פת וגרורות - מעשר מכל אחד
ואחד. בתמרים ובצמקים - מעשר מאחד על
הכל. במקומות אחרים - מעשר מכל אחד
ואחד. בגרורות, בשנת שבע - מעשר
מאחד על הכל, בשאר שנים - מעשר מכל
אחד ואחד:

יב. הלוקח מן הפלטר - מעשר מכל דפוס
ודפוס. ואם היה מביאן וצוברן לפניו - נוטל
מעשר מכל קשות וקשות, ומכל אגודה
ואגודה, ומכל תמרה ותמרה. הלוקח מן
חנני, וחרו ולקח ממנו שניה, אף על פי
שמכיר את החבית שהיא היא - לא יעשר
מזה על זה. ואם היה מביאן ואוגדן לפניו -
מעשר מכל קשות וקשות, ומכל אגודה
ואגודה, ומכל תמרה ותמרה:

יג. הלוקח מן הסיטון ונמלך להחזיר - לא
יחזיר. במה דברים אמורים? בשל דמאי,
אבל בשל ודאי - הרי זה אסור. לקח הימנו
באסר ירק, באסר גלוסקין, באסר רמונין,
ונמלך להחזיר - לא יחזיר עד שהוא מתקנן.
בשל דמאי, ואין צריך לומר בשל ודאי:

יד. הטבל שנתערב בחלין - הרי זה אסור כל
שהוא. אם יש לו פרנסה ממקום אחר -

כ. יִשְׂרָאֵל שְׁמֵכֶר אֶת זֵיתוֹ בְּשֵׁשִׁים לוג טְבֵלִים, וְאָמַר לוֹ כֹּהֵן: 'תִּנָּם לִי בְּשֵׁשִׁים לוג מְתַקְנִין וּמַעֲשֻׂרוֹת שְׁלִי' - מַעֲשֻׂרוֹת שְׁלוֹ, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית, וְלֹא מִשּׁוֹם רְבִית, וְלֹא מִשּׁוֹם מַחְלָל אֶת הַקֶּדָּשִׁים:

כא. מִפְּרִישֵׁי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִמְּקוֹם הַיֶּקֶר לְמִקְוֹם הַזּוֹל, אוֹ מִמְּקוֹם הַזּוֹל לְמִקְוֹם הַיֶּקֶר. כִּיצַד? הִיוּ לוֹ תְשֻׁעָה כּוֹרִין בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגִלְלִל, אוֹ תְשֻׁעָה כּוֹרִין בְּגִלְלִל וְאֶחָד בִּיהוּדָה - אוֹמֵר: 'כּוֹר שְׁבִיהוּדָה עֲשׂוּי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תְּשֻׁעָה כּוֹרִין שְׁבִגְלִיל, אוֹ 'כּוֹר שְׁבִגְלִיל עֲשׂוּי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תְּשֻׁעָה כּוֹרִין שְׁבִיהוּדָה'. יִתֵּר עַל כֵּן אָמְרוּ: 'שׁ לוֹ שְׁנֵי חֲבָרִים, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגִלְלִיל. וְלוֹ שְׁנֵי כּוֹרִין, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגִלְלִיל. אוֹמֵר לְזֶה שְׁבִיהוּדָה: 'בֹּא וְטוֹל לָךְ כּוֹר שְׁבִגְלִיל'. וְלְזֶה שְׁבִגְלִיל: 'בֹּא וְטוֹל לָךְ כּוֹר שְׁבִיהוּדָה', וְחֹזֵר וְנוֹטֵל מֵהֶם כְּשֶׁעַר הַזּוֹל:

כב. אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּמִקְוֹם הַיֶּקֶר כְּשֶׁעַר הַזּוֹל, אֵין פּוֹדִין מִכֵּן לְוֵי בְּמִקְוֹם הַיֶּקֶר כְּשֶׁעַר הַזּוֹל:

כג. כֹּהֲנִים וְלוֹיִם שֶׁהִיוּ מְסִיעִין בֵּין הַגְּרָנוֹת - אֵין נוֹתְנִין לָהֶם תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֻׂרוֹת בְּשִׁכְרָן. וְאִם נִתְּנָן - הָרִי זֶה חֲלָלוֹ. שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר יח, לב): 'וְאֵת קִדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תַחְלָלוּ' - [כָּבֵד הֵן חֲלִיין]. וְאָמַר (מְלֹאכֵי ב, ח): 'שִׁחַתְּם בְּרִית הַלְוִי אָמַר ה' צְבָאוֹת'. יִתֵּר עַל כֵּן אָמְרוּ: תְּרוּמָתָן - אֵין תְּרוּמָה, וּמַעֲשֻׂרוֹתֵיכֶן - אֵינֶן מַעֲשֻׂרוֹת. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁבַקְשׁוּ חֻקִּים לְקוֹנְסֵן לֵהוֹיֹת פִּירוּתֵיהֶן צְרִיכִין לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה מִשְׁלֵהֶן. וְעֲלִיָּהֶן הַכְּתוּב אוֹמֵר (מִכָּה ג, יא): 'רְאִשֵׁיהָ בְּשַׁחַד יִשְׁפְּטוּ וְכֹהֲנֵיהָ' וְגו', לְפִיכָּד הִבִּיא עֲלֵיהֶן הַמְּקוֹם שְׁלֹשׁ פְּרַעֲנוֹת כְּנָגֵד שְׁלֹשׁ

מוֹצֵיא לְפִי חֶשְׁבוֹן. וְאִם לֹא - נוֹטֵל מִן הַחֲלִין כְּדֵי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְכֵן מַעֲשֵׂר טְבֵל שְׁנִיתָעֵרֵב בְּחֲלִין - הָרִי זֶה אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא. וְאִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר - מוֹצֵיא לְפִי חֶשְׁבוֹן, וְאִם לֹא - נוֹטֵל אֶת הַחֲלִין כְּדֵי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבַמַּעֲשֵׂר טְבֵל:

טו. יֶרֶק שֶׁל חֲלִין שְׁבִשְׁלוֹ בְּשֶׁמֶן שְׂאִינוֹ מְתַקֵּן - הָרִי זֶה אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא. אִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר - מוֹצֵיא לְפִי חֶשְׁבוֹן. וְאִם לֹא, דְּבַר הַנְּבַלֵּל - בּוֹלֵל וְנוֹטֵל. דְּבַר שְׂאִינוֹ נְבַלֵּל - נוֹטֵל מִן הַקֶּלַח וּמִן הַחֲתִיכוֹת וּמִן הַבִּיצָה:

טז. אוֹמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ וּלְפוּעְלָיו: 'צְאוּ וְאֶכְלוּ בְּדִינְךָ זֶה, וְשִׁתּוּ בְּדִינְךָ זֶה', וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוֹם מַעֲשֻׂרוֹת וְלֹא מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוֹם יַיִן נֶסֶף. אָבֵל אִם אָמַר: 'צְאוּ וְאֶכְלוּ אֶת הַכֶּכֶר וְאִנִּי נוֹתֵן דְּמִיָּה'; 'צְאוּ וְשִׁתּוּ רְבִיעִית וְאִנִּי נוֹתֵן דְּמִיָּה' - הָרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוֹם מַעֲשֻׂרוֹת וּמִשּׁוֹם יַיִן נֶסֶף:

יז. הַנוֹתֵן צֶמֶר לְצַבֵּעַ נְכָרִי - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא צָבָעוּ בְּחֶמֶץ שֶׁל יַיִן נֶסֶף. אִם כֹּא לְבִית הַחֶשְׁבוֹן - אִסוּר:

יח. לֹא יִתֵּן אָדָם תְּרוּמַת בֵּיתוֹ לְשׂוֹמֵר בֵּיתוֹ, וְלֹא כְּכּוֹרֵי צֹאנוֹ לְרוּעֵה צֹאנוֹ, אִם נִתֵּן לָהֶם שְׁכָרָן. רְצָה, נוֹתֵן לָהֶם לְשֵׁם טוֹבָה. לֹא יִתֵּן יִשְׂרָאֵל בְּהִמָּתּוֹ לְטִבַּח כֹּהֵן לְשַׁחוֹט, וְלֹא כְּכּוֹר לְרוּעֵה כֹּהֵן לְרַעוֹת לוֹ, אֲלֵא אִם כֵּן נוֹתֵן לָהֶם שְׁכָרָן:

יט. רִשְׁאֵי יִשְׂרָאֵל שִׂיאֵמֵר לְכַהֵן: הִילָךְ סֵלַע זֶה וְתֵן תְּרוּמָה לְכֵן בְּתֵי כַהֵן, תֵּן כְּכּוֹר לְכֵן בְּתֵי כַהֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִנִּי אוֹמֵר²⁴, כֹּל מִתְּנוּת כַּהֲנֵה רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'הִילָךְ סֵלַע זֶה וְתִגַּם לְכֵן בְּתֵי כַהֵן':

²⁴ בְּנוֹסַחַת הַפְּפָרִים מוֹבָאֵת פְּסָקָה זוֹ בְּאֵין: אֵיךְ

בְּמִתְּנוּת מִקְדָּשׁ בְּכַהֲנִים כֵּן. כִּיצַד? הָרִי עֲלֵי

מֵאֵתִים זוֹו'.

עברות שְׂבִידִם, שְׁנֵאָמַר (שָׁם ג, יב): "לִכְּן בְּגִלְלַתְכֶם צִיּוֹן שָׂדֵה תַחְרֹשׁ" וגו'.

כד. מְעַשְׂרִין מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל כּוֹתֵי, וּמִשָּׁל כּוֹתֵי עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל נְכָרִי, וּמִשָּׁל נְכָרִי עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִן הַכֹּל עַל הַכֹּל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: מְעַשְׂרִין מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁל כּוֹתֵים עַל שָׁל כּוֹתֵים, וּמִשָּׁל נְכָרִים עַל שָׁל נְכָרִים. אָבֵל לֹא מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל כּוֹתֵים, וְלֹא מִשָּׁל כּוֹתֵים עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִשָּׁל נְכָרִים עַל שָׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִשָּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שָׁל נְכָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרֵי: מְעַשֶּׂה שְׁנֵתְעַרְבוּ לִי פְרוֹת טְבֻלִין, בְּאֵתִי וּשְׂאֵלֵתִי אֵת רַבִּי טְרַפּוֹן, אָמַר לִי: צֵא וְקַח פְּרוֹת מִן הַשּׁוּק וְעַשֶּׂר עֲלֵיהֶן. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹסֵר אִף מִשָּׁל כּוֹתֵים, כְּשֶׁם שְׁעִשׂוּ פְרוֹת יִשְׂרָאֵל דְּמֵאֵי אַחַר רַבֵּן, וְאֵין תּוֹרְמִים וּמְעַשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה – כֶּף עֲשׂוּ פְרוֹת כּוֹתֵים וְדֵאֵי אַחַר רַבֵּן, וְאֵין תּוֹרְמִים וּמְעַשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה:

כה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמִקּוֹם שְׁעִשׂוּ פְרוֹת כּוֹתֵים וְדֵאֵי כְּגוֹן יִרְק שְׂבִכְפָּר עוֹתְנֵי – מְעַשֶּׂר מִהֵן עַל הַטְּבֻלִין, אָבֵל לֹא מִן הַטְּבֻלִין עֲלֵיהֶן. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּלוֹקַח מִן הַשּׁוּק, אָבֵל הַמוּצֵא פְרוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אוֹ שְׁשַׁלַּח לוֹ חֲבֵרוֹ פְרוֹת – נוֹהֵג בָּהֶן דְּמֵאֵי:

כו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ גְּזֵרוֹת בְּדְמֵאֵי. מְעַשֶּׂה שְׁנֵתְכַנְסוּ רַבּוּתֵינוּ לְעִירוֹת שָׁל כּוֹתֵים שְׁעַל יַד הַיַּרְדֵּן, וְהֵבִיאוּ לְפָנֵיהֶם יִרְק. קִפֵּץ רַבִּי עֲקִיבָה וְעַשְׂרוֹ וְדֵאֵי. אָמַר לוֹ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: 'עֲקִיבָה! הֵיאֵף מִלְאָף לְבָךְ לְעִבְרָה עַל דְּבָרֵי חֲבָרְךָ? אוֹ מִי נִתֵּן לָךְ רִשּׁוֹת לְעַשְׂרִי? אָמַר לוֹ: 'וְכִי הִלְכָה קִבְעֵתִי בְּיִשְׂרָאֵל? יִרְק שְׁלִי עֲשַׂרְתִּי! אָמַר לוֹ: 'תֵּדַע

לָךְ שְׂקִבְעַת הַלְכָה בְּיִשְׂרָאֵל שְׁעַשְׂרַת יִרְק שְׁלָךְ. כְּשֶׁהִלַּךְ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לְבִינְיָהֵן עֲשֶׂה חֲבוּאוֹת וְקִטְנִיּוֹת – דְּמֵאֵי, וּשְׂאָר כָּל פִּירוּתֵיהֶן – וְדֵאֵי. כְּשֶׁחֲזַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לְבִינְיָהֵן, וְרָאָה שְׁנֵתְקַלְקְלוּ, עֲשֶׂה כָּל פִּירוּתֵיהֶן – וְדֵאֵי:

כז. עֲצִיץ שְׂאִינוֹ נִקְוֵב – חִיב בְּמַעֲשְׂרוֹת, אֵין תְּרוּמָתָן מִדְּמַעַת, וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן חֲמֵשׁ:

מִסְכַּת דְּמֵאֵי פֶרֶק שִׁישִׁי

א. הַמְקַבֵּל שָׂדֵה מִן הַכּוֹתֵי – תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מָה אִם יִרְצָה הַכּוֹתֵי הַזֶּה שְׁלֹא לְתוֹרֵם פְּרוּתָיו – אֵינוֹ רִשְׁאֵי, אֶלֶּא חוֹלֵק וְנוֹתֵן לוֹ:

ב. הַשּׁוֹכֵר שָׂדֵה מִן הַנְּכָרִי – מְעַשֶּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. לְפִיכָף, אִם חֲזַר הַנְּכָרִי וְנִתְגַּיֵר, אוֹ שְׂמַכְר לְיִשְׂרָאֵל – מְעַשֶּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. שְׂכַר מִמֶּנּוּ שָׂדֵה – מְעַשֶּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. מָה בֵּין שׁוֹכֵר לְחוֹכֵר? הַשּׁוֹכֵר – בְּמַעוֹת, וְהַחוֹכֵר – בְּפְרוֹת:

ג. הַחוֹכֵר שָׂדֵה מִן הַנְּכָרִי – מְעַשֶּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. לְפִיכָף: אִם חֲזַר הַנְּכָרִי וְנִתְגַּיֵר, אוֹ שְׂמַכְרָה לְיִשְׂרָאֵל אַחַר – נוֹהֵג בָּהּ דְּמֵאֵי:

ד. הַשּׁוּקֵל לְאוּצָר²⁵ הַשּׁוּקֵל לְקַטְרוּן²⁶ – מְעַשֶּׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ה. לֹא יֹאמֵר יִשְׂרָאֵל לְכוֹתֵי וּלְנְכָרֵי וּלְמֵי שְׂאִינוֹ נִאָּמַן עַל הַמַּעֲשְׂרוֹת: 'הִילָךְ מֵאֵתִים זֹזוּ וּשְׁקוּל תַּחְתֵּי מִן הָאוּצָר'. אֶלֶּא אוֹמֵר לוֹ: 'פּוֹטְרֵי מִן הָאוּצָר'. וְכֵן לֹא יֹאמֵר אָדָם לְחֲבֵרוֹ: 'הִילָךְ מֵאֵתִים זֹזוּ וְעוּל²⁷ תַּחְתֵּי לְאִמְנוֹת'. אֶלֶּא אוֹמֵר לוֹ: 'פּוֹטְרֵי מִן הָאוּמְנוֹת':

²⁶ שֵׁם שָׂר שְׁנוֹתָנִים לוֹ מִס, וְהוּא שָׂר הַעִיר. ²⁷ וְהַכְּנָם.

²⁵ מִי שְׁשׁוּקֵל לְאוּצָר הַמְּלֶכֶה מִה שְׁנוֹתָנִים תְּבוּאָה עִבּוֹר מִס לְאוּצָר הַמְּלֶכֶה – צָרִיךְ גַּם כֵּן לְעַשֶּׂר תַּחֲלָה.

שְׁעוּרִים; 'אַתָּה יִי, וְאֲנִי שְׁמֹן', אֵלָא אֹמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה מְעוֹת שֶׁל חֲטִים, וְאֲנִי מְעוֹת שֶׁל שְׁעוּרִין'; 'טוֹל אַתָּה מְעוֹת שֶׁל יִי, וְאֲנִי מְעוֹת שֶׁל שְׁמֹן':

יא. חֲבֵר וּמִי שְׂאִינוּ נֶאֱמַן עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלֹקְחוּ פְרוֹת, שִׁירְשׁוּ, אוֹ שִׁנְשַׁתְּפוּ - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה חֲטִין, וְאֲנִי שְׁעוּרִין'; 'אַתָּה יִי, וְאֲנִי שְׁמֹן', שְׁכַל דְּבַר שְׁמַתָּר לְמוֹכְרוֹ דְּמֵאֵי - רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן. לְקַחוּ גְדִישׁ שֶׁל תְּבוּאָה, עֲבִיט שֶׁל עֲנָבִים, וּמַעֲטָן שֶׁל זֵיתִים - זֶה מַעֲשֵׂר אֶת שְׁלוֹ זֶה מַעֲשֵׂר אֶת שְׁלוֹ. אִם לְקַחוּ וְאַחַר כֵּךְ שִׁתְּפוּ - צָרִיךְ לַעֲשׂוֹר עַל הַכֵּל. זֶה הֵבִיא עוֹמְרֵי שְׁבָלִין שְׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא עוֹמְרֵי שְׁבָלִין שְׁלוֹ. זֶה הֵבִיא סְלֵי זֵיתִים מִשְׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא סְלֵי זֵיתִים מִשְׁלוֹ. זֶה הֵבִיא סְלֵי עֲנָבִים מִשְׁלוֹ, אוֹ שִׁבְצָרוֹ אֶת כְּרַמְיָהֶם בְּתוֹךְ גֵּת אַחַת. אֶחָד מַעֲשֵׂר, וְאַחַד שְׂאִינוּ מַעֲשֵׂר, הַמַּעֲשֵׂר - מַעֲשֵׂר אֶת שְׁלוֹ וְדֵאֵי, וְחֲצֵי חֲלֵקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ דְּמֵאֵי:

יב. גֵּר וְנֹכְרִי שִׁירְשׁוּ אֶת אֲבֵיהֶן נֹכְרִי, רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה צְלָמִים, וְאֲנִי כְלִים'; 'אַתָּה יִי, וְאֲנִי פְרוֹת'. אוֹנְקָלוּס הִגֵּר חֵלֶק מֵאֲחִיו, וְהַחֲמִיר עַל עֲצֻמוֹ, הוֹלִיךְ חֲלֵקוֹ לֵים הַמֶּלֶח. יִרְשׁוּ אֶת הַמְּרֻחֵץ - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'תְּהֵא שְׁבַת בְּחֻלְקָךְ, וְחוֹל בְּחֻלְקִי':

יג. יִשְׂרָאֵל וְנֹכְרִי שְׁלֹקְחוּ בֵיתוֹ שֶׁל נֹכְרִי, אֵין רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה צְלָמִים וְאֲנִי כְלִים'; 'אַתָּה יִי, וְאֲנִי פְרוֹת'. לְקַחוּ מְרֻחֵץ, אֵין רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'תְּהֵא שְׁבַת בְּחֻלְקָךְ, וְחוֹל בְּחֻלְקִי'. וְאִם הַתְּנָה עֲצוֹ מִתְּחִלָּה עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת כֵּן - מְתָר:

יד. עִיר שֵׁישׁ בְּהַ יִשְׂרָאֵל וְנֹכְרִים, שׁוֹמְרֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹמְרֵי נֹכְרִים, מְתַקְנִין וְשִׂאֵין מְתַקְנִין, שׁוֹמְרִין מְתַקְנִין וְשׁוֹמְרִין אֵין מְתַקְנִין - רִשְׁאֵין לֹמֵר זֶה לְזֶה: 'צִפּוֹן הָעִיר בְּחֻלְקֵנוּ, וְדֵרוֹמוֹ בְּחֻלְקֵכֶם'. אִם בָּאוּ לְחֻשְׁבוֹן - אֶסוּר:

ו. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם נִתֵּן לוֹ מֵאוֹתָהּ הַשְּׂדֵה וּמֵאוֹתוֹ הַמִּין - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. מַשְׂדֵּה אַחֶרֶת וּמִמִּין אַחֵר - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אִם מֵאוֹתָהּ שְׂדֵה נִתֵּן לוֹ, בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בֵּין מִמִּין אַחֵר - תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אִם מַשְׂדֵּה אַחֶרֶת נִתֵּן לוֹ, בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בֵּין מִמִּין אַחֵר - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. קֶבֶל הַיִּמְנֹנֵי זֶרַע לִתֵּן לוֹ פְרוֹת בַּגֶּרֶן - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ. מְקוּם שַׁחֲלוּקִין עַל הַגֶּרֶן - חוֹלֵק לוֹ כְּפִנּוּי. קֶבֶל הַיִּמְנֹנֵי מְעוֹת לִתֵּן לוֹ פְרוֹת - לַעֲזוֹלִים מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ז. יִשְׂרָאֵל שְׁקַבֵּל שְׂדֵה מִחֲבֵרוֹ לְקַצֵּר שְׁבָלִין, כְּרָמוֹ לְבַצֵּר בְּעֲנָבִים, זֵיתָיו לְמִסּוֹק בְּזֵיתִים - נוֹתֵן לוֹ כְּמוֹת שֶׁהֵן. שְׂדֵהוֹ לְקַצֵּר בַּחֲטִין, כְּרָמוֹ לְבַצֵּר בֵּינֵן, זֵיתָיו לְמִסּוֹק בְּשִׁמֶן - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ח. הָעֵיד רַבִּי יוֹסִי בֶן הַמְּשֻׁלָּם מִשׁוּם רַבִּי נִתָּן אֲחִיו, שְׂאֵמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲסִמָּא: הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה אֲבוֹתָיו מִן הַנֹּכְרִי לְמוֹסְקוֹ לְזֵיתִים - נוֹתֵן לוֹ כְּמוֹת שֶׁהֵן:

ט. חֲבֵר וְעַם הָאָרֶץ שִׁירְשׁוּ אֶת אֲבֵיהֶן עִם הָאָרֶץ - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה חֲטִים שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֲנִי חֲטִים שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי'; 'אַתָּה יִי שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֲנִי יִי שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי'. אֲבָל לֹא יֵאמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה חֲטִין וְאֲנִי שְׁעוּרִים'; 'טוֹל אַתָּה הַלֶּחַ וְאֲנִי הַיֵּבֶשׁ', אֵלָא חוֹלְקִין בְּשׁוּהָ. חוֹלֵק לוֹ בְּפִנֵי חֲבֵר. חֲבֵר - אוֹכֵל אֶת הַיֵּבֶשׁ, וְשׁוֹרֵף אֶת הַלֶּחַ, מִפְּנֵי שְׂאֵמְרוֹ: כֹּל טְהוּרָתוֹ שֶׁל עִם הָאָרֶץ נִשְׂרָפוֹת:

י. יִרְשׁוּ אֶת אֲבֵיהֶן חֲבֵר - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר: 'טוֹל אַתָּה חֲטִין שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי וְאֲנִי חֲטִין שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי'; 'אַתָּה יִי שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֲנִי יִי שְׁבֻמְקוֹם פְּלוּנִי', אֵף עַל פִּי שְׂאֵמְרוֹ: חֲבֵר שְׂמַת וְהִנִּיחַ בְּנֵים חֲבָרִים וְעַמֵּי הָאָרֶץ - לֹא יוֹרֵשׁ טְהוּרָתוֹ לְעַמֵּי הָאָרֶץ, אֵלָא לְחֲבָרִים בְּלַבָּד. הִנִּיחַ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי - אֵין רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אַתָּה חֲטִים, וְאֲנִי אֶטֶל

1 נפקא מינה לניטי גישה. מה שפי' בקנטרס: לענין שיהיה שם עירו ויהיה עיר - אין נראה
 2 לרשב"א, ודבר הוא שם מדינה ולא שם העיר, כאומר ברק"ק "עשרה יוחסין"
 3 (קדושין דף ט"א). כל הארצות עוסה לארץ ישראל, וארץ ישראל עוסה בכלל. ואומר נמי
 4 ת"ם: עד היכן היא בכל. ולא אשכחן שום דרומה עד ששמה בכל, אלא מדינה היא, ואין
 5 בתוכה שם מדינה בנת.

1 לניטי גישה. ודקמא לן בני בבלי בקלאן שפירין לכתובי וט לשמיה והמביא וט משם
 2 אין צריך לומר בפני נכתבו וכפני נחתם ובני שאר ארצות אין בקלאן צריך ומכשיו
 3 בני בורסין היא בכל ובכל של בעשיו היא בורסין ותן עמי הארץ כדאמרין בעלמא
 4 (סנהדרין דף ט"ט). בור שאפי' ששלו מימיו ואני אומר נפקא מינה לניטי גישה לענין
 5 שינה ועמי וקמי' עירו וצדקה פסול
 6 הצריך לכתוב שם של בעשיו:

למאי נפקא מינה - לניטי גישה.

הדרן עלך במה מדליקין

הדרן עלך במה מדליקין

6 כירה שהסיקה בקש ובגבבא. נראה לרי"ז
 7 דקש היינו נבנות השבולים. ששאר
 8 בשדה, הנקרא אשכוליאל בלעו. ותבן הוא:
 9 הנקיע עם השבולת. הדכי משמע לקמן ברק"ק
 10 "שואל" (לקמן דף ק"ב) דקאמה שלמאט ש -
 11 משכח לה מחבור, אלא תבן היכי משכח
 12 לה? ומסיק בתבאא אריא. והא דאמר ברש"י
 13 "ומקל" (בבא מעיצה דף ק"ב) גבי מקום שנתו
 14 לקעו ארעא שניא עילוקי. משום דאמר תיחא לו
 15 הותבין ארעא, והוא ליה למעמד דתקשקש.
 16 דהנשאר בקרקע נקרא קש, כדפרש"י רש"י. אלא
 17 לא יתן עד שיגרוף. פירש בקנטרס: קשה ליה:
 18 תוספת תבן. ואין נראה לרי"ז דאפילו גרופה
 19 וקטומה איהו מוספת דבל דהיה נמנה דברים
 20 השנין כיבמה טומנין. ועוד הדינה שרי
 21 להשתות תבן כשאינה גרופה. אבל אסור מוסף
 22 חבל אלא דוקא בהטמנה, אבל להשתות - שרי.
 23 וכשאינה גרופה אסור רבנן דרביה, משום
 24 למאנא לתא אלתתוי.
 25 חמין ותבשיל. נראה לרי"ז דסחם חמין
 26 ותבשיל היינו אפי' אל בשיל כל צרכו
 27 אלא כמאכל בן דרוסאי. דהא כי מוקי מתניתין
 28 לחחור תבן - דהי מתניתין כותביה. חמין
 29 ותבשיל להשתות על גבי כירה אפילו בשאינה
 30 גרופה. אפילו אל בשיל כל צרכו. אלא כרבנן.
 31 ואמאי? ודילמא מניחין אפילו רבבנן, ותמני
 32 בחמין ותבשיל שנתבשלו כל צרכן, דמדור רבנן
 33 דמשתיין ע"ז כירה שאינה גרופה וקטומה אלא
 34 ודאי משום דסחם חמין ותבשיל כמאכל בן
 35 דרוסאי נמי משמע. ומיהו, חסם חמין ותבשיל
 36 יודי נמי בשיל כל צרכו, כדנכתוב בחוף ששתוקן
 37 (דף ל"ח) גבי שישא דרבי מאיר ארדרי מאיר,
 38 א"ע"פ שיש לדחות. ושם אפירש גי"ה. ואפילו אי סחם חמין ותבשיל כל זה בשיל כל צרכו
 39 הלל באינה גרופה. מרקאמא בגמרא (דף ל"ח) ואפי' רבי אשעאי סבר מחזורין אפילו בשבת, דאמר רבי אשעאי: פעם אחת בו והעלנו לו קומקומה של חמין ומוננו לו את הכוס החורטורו
 40 למקומו. ואי לא יתא הוחמו כל צרכן. נמא ליה דמחזורין אפילו בשבת? ודילמא הוחם כל צרכו ויהוה ואם תאמר. ואם סחם חמין ותבשיל זהו בין בשיל כל צרכו בין אל בשיל. אם כן
 41 סביר תבן שמאי מנומננן ופהוה לו - אסור. כיון דאסיר תבשיל שבשיל כל צרכו. ואם כן, היכי שרי חמין שלא הוחמו כל צרכן, והא יפה לו הוא אורי? והוא תבשיל אסיר בית שמאי,
 42 משום דלעולם יפה לו איני' דנתבשל כל צרכו. אבל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי צרכן, אבל כמאן ואיך רע לתן. כדמוכח לקמן. לא אסיר בית שמאי, ודילמא למינוח שיהיה חתום
 43 ודלא חתוי יחמו כל צרכן: וז"ל! אומרים אף מחזורין. אפילו בשבת מחזורין. כאומר בגמרא. ולשון "שולחן" נמי משמע בדבשת מיירי, ודברו לאו זהו צריך למינוח. נטולין. ולמאן
 44 דאסר לחחור. אסר אפילו בחור, לבית הלל - כשאינה גרופה, ולבית שמאי - אפי' בגרופה. מרקאמא בגמרא: לדברי האומר "מחזורין" - מחזורין אפילו בשבת, משמע דחייב פלוגתא
 45 יהי בחור. ועד מרקוק ר"ח מרקאמא: "לא יתן עד שיגרוף, ואי לא יתן לא יחזור בשבת הוא - אין יגרוף ואין קוטום בשבת? והוא ליה למעמד" אלא אם כן גרוף קוטום. אלא בית שמאי אסור
 46 לחחור. ואית' מה שיהו ארוה נותן לאסור בעי' הדכיא ודלס' בהשכמה - פשיטא דשרי לחחור! ואומר ר"י: דמשעה שלא יוכלו להרחיבו מבעד יום - אסור לחחור. ומיהו, בשבת
 47 אפילו חתום אסור לחחור למאן דאסר. דאי לא הכי - נמא ליה דרבי אשעאי סבר מחזורין אפילו בשבת? ודילמא קומקום של חמין וחותו. ועוד אומר ר"י: דמבעד למעמד יגרוף
 48 שבת נמי חתום אסור לחחור. אפילו חתום בשבת שאם היה רק אלו הכל להרחיבו מבעדי. וקשה לרשב"א: דהכי שרי לחחור קדרה על גבי כירה בשבת ואם אמר בשבת "המביא בני דרבי
 49 (בדעה דף ל"ג) ושם) דביצית וקדרה וחיבתא ופוראי - מלמטה למעלה אסור משום אהלו ואורי? דכי אסור חבמים אהל ערא - הי' כשעשועה הדפנתא תחלה אוזיכ' הכיסי, אבל כהו
 50 שדופני הכירה כבר עשויות מאילתיו לא אחרון רבנן לאסור ליתן קדרה על גבה. ומיהו, הא דאמר כי הומצא מפליך (עירובין דף ק"ב) גבי דיכרי דרב הונא. דאמר ליה ברוך בריהו שישיר
 51 בה טפה, למחור מוסף על אהלו ערא היא. משמע: דבשל דהו - א"ע"ז דהרפתת כבד עשויות אורי? החם - משום דמייהו אהל טפי, אסור אפילו בלא עשיית דפנת. אבל קדרה
 52 דלא יודי אהל בולי האי - לא אסור חבמים בלא עשיית דפנת:

7 כירה. עשרה בעין קפירה, ומניחין קפירה
 8 לתוכה: קש. ונבות השבולין: ונקבא
 9 הנקבב מן העשרה. אישכוליאל: גפית. פסולת
 10 של שומשמן שרעיצא שומנין: עד שגיף.
 11 הגחלים, משום דמוסיף הכל. וטעמא פרישנא
 12 בפרק דלעיל, שמוא יתבה גחלים: או עד
 13 שיתן אפר. על גבי גחלים לכסותם ולענגם.
 14 בית ששאר אורים. ונתנין גליה חמין אחר
 15 שגרופה. דלא צריכי לבשלו דלא ללמנון
 16 שמוא יתבה: אבל לא תבשיל. דניקא ליה
 17 במשוליה, ואתי' לאתתוי. א"י, כתיקמה
 18 מחשבתו ומיחוי' כמבשל: לא מחזורין. בשבת,
 19 דמיחוי' כמבשל (א): אף מחזורין: הואיל וקרוי:
 20 גבי' קטום. היינו נתן אפר על הגחלים. דאפר
 21 חתומין קטום: תרי' כתי' בית ששאר אורים
 22 מתוך וכו', ותו תנא כבא אחרית: נטולין ולא
 23 מחזורין: ומה תן משהו. בגרופה קטום: פלגי
 24 נמי בלתיקו. את המותר לשלוח. כגון חמין
 25 לבית שמאי חמין ותבשיל לבי'ה: אלא אי
 26 אפדת' להחזיר תמן חבי' תמני. כלומר ע"כ חבי'
 27 מתקשאי: ב"ש אומרים נטולין ולא מחזורין.
 28 ע"כ אתבשיל קומי, דהיא שרי בחמין: הא תו
 29 לקש ליה. את תנא ליה רישא: אבל לא תבשיל:
 30 לעולם

ותבשיל. וכי היכי דפלגי בלשהות - פלגי נמי בלחחור, שבות שמאי אומרים: נטולין אבל לא מחזורין, ובית הלל אומרים: אף מחזורין. אלא אי אפדת' לחחור תמן, הכי קתני: כירה שהסיקה בקש ובגבבא - מחזורין עליה תבשיל, בגפת ובנעצים - לא יחזור עד שיגרוף או עד שיתן אפר. ומה הן מחזורין? בית שמאי אומרים: תמין אבל לא תבשיל, ובית הלל אומרים: אף מחזורין. הא תו קתני לי? לעולם

עמוד זה מחלף דף ל"ז ע"ב, י"ז ניסו.

<p>26</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ב 2</p>	<p>י"ז לעומר עלות השחר _____ 4:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 7:47 בבלי: שבת נא • ירושלמי: ביצה ח • תוספתא: פאה ד ב"ך: מלכים א ז-ח • רמב"ם: סנהדרין ז</p>
<p>27</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ג 3</p>	<p>י"ח לעומר עלות השחר _____ 4:47 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 7:48 בבלי: שבת נב • ירושלמי: ביצה ט • תוספתא: דמאי א ב"ך: מלכים א ט-י • רמב"ם: סנהדרין ח</p>
<p>28</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ד 4</p>	<p>י"ט לעומר עלות השחר _____ 4:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 7:49 בבלי: שבת נג • ירושלמי: ביצה י • תוספתא: דמאי ב ב"ך: מלכים א יא-יב • רמב"ם: סנהדרין ט</p>
<p>29</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ה 5</p>	<p>כ לעומר עלות השחר _____ 4:44 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 7:50 בבלי: שבת נד • ירושלמי: ביצה יא • תוספתא: דמאי ג ב"ך: מלכים א יג-יד • רמב"ם: סנהדרין י</p>
<p>30</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ו 6</p>	<p>כ"א לעומר עלות השחר _____ 4:43 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 7:52 בבלי: שבת נה • ירושלמי: ביצה יב • תוספתא: דמאי ד ב"ך: מלכים א טו-טז • רמב"ם: סנהדרין יא</p>
<p>1</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ז 7</p>	<p>כ"ב לעומר עלות השחר _____ 4:42 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:47 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 7:53 בבלי: שבת נו • ירושלמי: ביצה יג • תוספתא: דמאי ה ב"ך: מלכים א יז-יח • רמב"ם: סנהדרין יב</p>
<p>2</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ח 8</p>	<p>אחרי-קדושים, מברכין בה"ב, כ"ג לעומר, פרק ג עלות השחר _____ 4:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:08 שקיעה _____ 7:54 בבלי: שבת נז • ירושלמי: ביצה יד • תוספתא: דמאי ו ב"ך: מלכים א יט-כ • רמב"ם: סנהדרין יג</p>

זמנת הנרות 7:35 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 9:06 Shabbos Ends

דוֹרְכֵן צִיּוּן סְפִירַת הָעוֹמֵר, וְעֵרַט מְעַן גְּעֵרַאטְעוועט נִשְׁט צו ווערן פֿאַרטרִיבן.

(ספר המדות אות ספירת העומר סימן א')